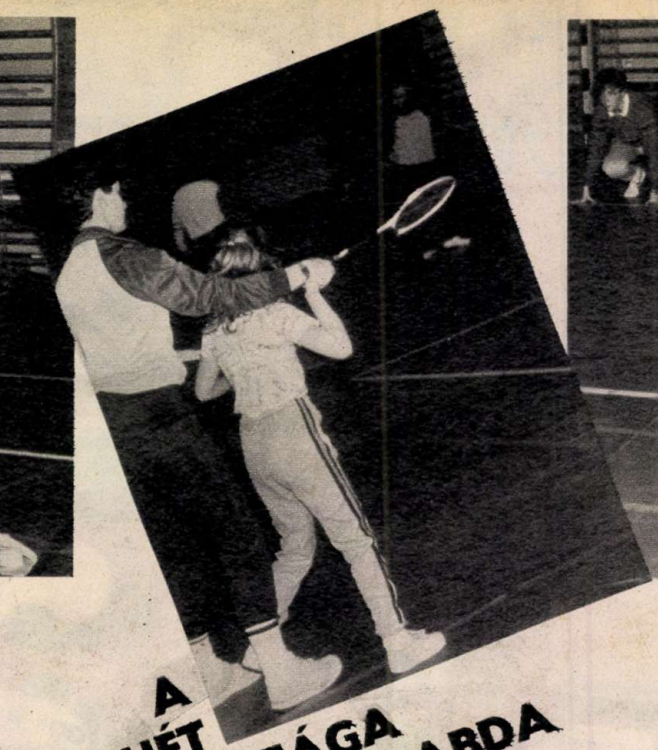

A HÉT SPORTÁGA A TOLLASLABDA

Lajos bácsi nem Beaufort hercege. Valami közös vonás azért mégiscsak van bennük. Lajos bácsi ugyanis legalább annyira imádja a tollaslabdázást, mint a száz esztendeje élt badmintoni arisztokrata. Ezért aztán meg kell bocsátani Lajos bácsinak azt, hogy a szelíd kérést néha hangos szóvá, a hangos szót pedig erélyes paranccsá fokozza. Az Osztyapenko SE színeiben neveli a sportág jövendő bajnokait.

Nem is olyan egyszerű

— Gyorsabban! — csattan az őszes szakállú mester hangja, és a tizenhét gyerek nagyobb sebességre kapcsol. Négy tempós kör, aztán vagy tíz-tizenkét viharos vágta, és megjelennek az arcokon az első izzadságcseppek. Lajos bácsit elégedettséggel tölti el a visszajelzés. S hogy a fiziológiai folyamat senkinél se maradjon abba, előbb indián szökdelést, majd nem éppen nyugdíjasoknak való gimnasztikai gyakorlatokat vezényel. Mindenki mozog, mindenki dolgozik, csak a könnyű, tíz-tizenegy dekagrammos ütők pihennek a tornaterem bordásfalának támasztva.

A vezető edző, Rakonczai László arcán elégedettség. Pedig ebben a sportágban nem tolonganak a toborzókon a gyerekek. Nincsenek is toborzók.

— Úgy kell utánukmenni — magyarázza a fiatal mester. — Úgy kell agitálni őket, de nézze meg ezt a társaságot... Ugye, megéri a fáradságot?

A tizenhét ifjú tollaslabdázó nem hallgatja Rakonczai László szavait, de mintha csak igazolni akarnák: teljes erőbedobással végzik a ruganyosságot fejlesztő gyakorlatokat. Mindegyikük tollasozott már életében: nehéz, ormótlan faütőkkel csapdosták vissza a labdákat a Balaton-part, vagy valamelyik strand zsivajában.

— Én azelőtt vízilabdáztam — mondja az edzés előtt a nyolcadikos Török Zoltán —, de a szemem megsérült, abba kellett hagynom. Gondoltam, választok valami egyszerűbbet, itt kötöttem ki. Aztán, amikor elmagyarázták, hogy az ütés lendületét a csípő gyors elfordítása és a csukló villámsebes mozgása adja, csak néztem. Később jött a lábtechnika és a rajtgyorsaság fejlesztése. Észre kellett vennem, hogy itt még a századmásodpercek is számítanak. Elhajlások, a magas labdákat elérő felugrások gyakorlása — mit tudtam én erről?!

Közben elkezdődnek a labdás gyakorlatok. Fehér, műanyag kosarú „kúpok" száguldoznak a másfél méter magas hálók fölött, súlyuk mindössze négy-öt gramm. A labdának megvan a maga röppályája, aki focizott, kosarazott, teniszezett, az tudja, hogy ez általában kiszámítható. A „tollas" azonban furán viselkedik. Az ív csúcsa után nem sokkal — éppen a tollak fékező hatása miatt — meredeken lefelé tart.

— Ezért a sok ruganyossági gyakorlat — szusszan egyet a kétperces szünetben a hetedikes Szabó Alexandra —, ezért a sok törzshajlítás, a szökdelés. No, de aztán lehet is gyönyörködni ebben a játékban! Egy-egy mozdulat akár „C" elem is lehetne a művészi tornában.

Egy kis történelem

E mozdulatok szépsége elkápráztathatta az ókori Kína és Róma lakóit, ismerték a játékot az inkák és az aztékok is. Montezuma fejedelem mindennap megmérkőzött valamelyik kasztíliai hódítóval az ősi város, Tenochtitlan labdaházában. Persze, a spanyolok által is megcsodált győzelmei aligha jelenthettek kárpótlást elvesztett birodalmáért. A játékot, annak mai formáját, brit katonatisztek hozták át Indiából Európába, s Beaufort badmintoni birtokán rendezték az első versenyt 1872-ben. Innen egyébként a tollaslabda eredeti neve: badminton.

Egyébként, hogy már Montezuma is csak a labdaházban mérkőzött, az nem véletlen. A pehelykönnyű labda érzékenyen reagál még a legenyhébb fuvallatra is. Így lett teremsport a tollasozás. Versenyeit a szabályok szerint csak abszolút széltől védett helyen, tehát valamilyen csarnokban lehet lebonyolítani. A teremnek, csarnoknak egyébként eléggé magasnak kell lennie — ötnyolc méter —, bár jobb, ha a tollaslabdázó nem üti égbe a labdát. Az az igazi, magyarázza most is éppen Lajos bácsi, ha a kosár majdnem súrolta a hálót.

Jönnek a versenyek

— Ezek rafinált ütések — elmélkedik a nyolcadikos Dakó Andrea, aki az egyik legígéretesebb tehetség. Tavaly leány-párosban ifjúsági aranyérmet nyert. — Ezzel a hálóhoz csalogatom az ellenfelet, majd hirtelen átemelek fölötte, vagy leteszem neki valahová oldalra a labdát. Fontos a taktika, bár mérkőzés közben nincs idő a gondolkodásra, reflexszerűen csinál mindent az ember. A reflexmozdulatok mögött azonban ott a gyakorlás, a több éves munka.

Lajos bácsi nem akar az órájára nézni. Hogy letelt az idő, abból veszi észre, hogy a felnőtt versenyzők már türelmetlenül be-benyitogatnak a terembe. Nem szívesen fújja le az edzést, a végszó mintha elkedvtelenítené őt is, a gyerekeket is. „Gyakorolni kellene még!"

Sinkovics Ferenc
Fotó: Karasz Lajos

VILÁGHÍRŰ GYUFÁSDOBOZOK

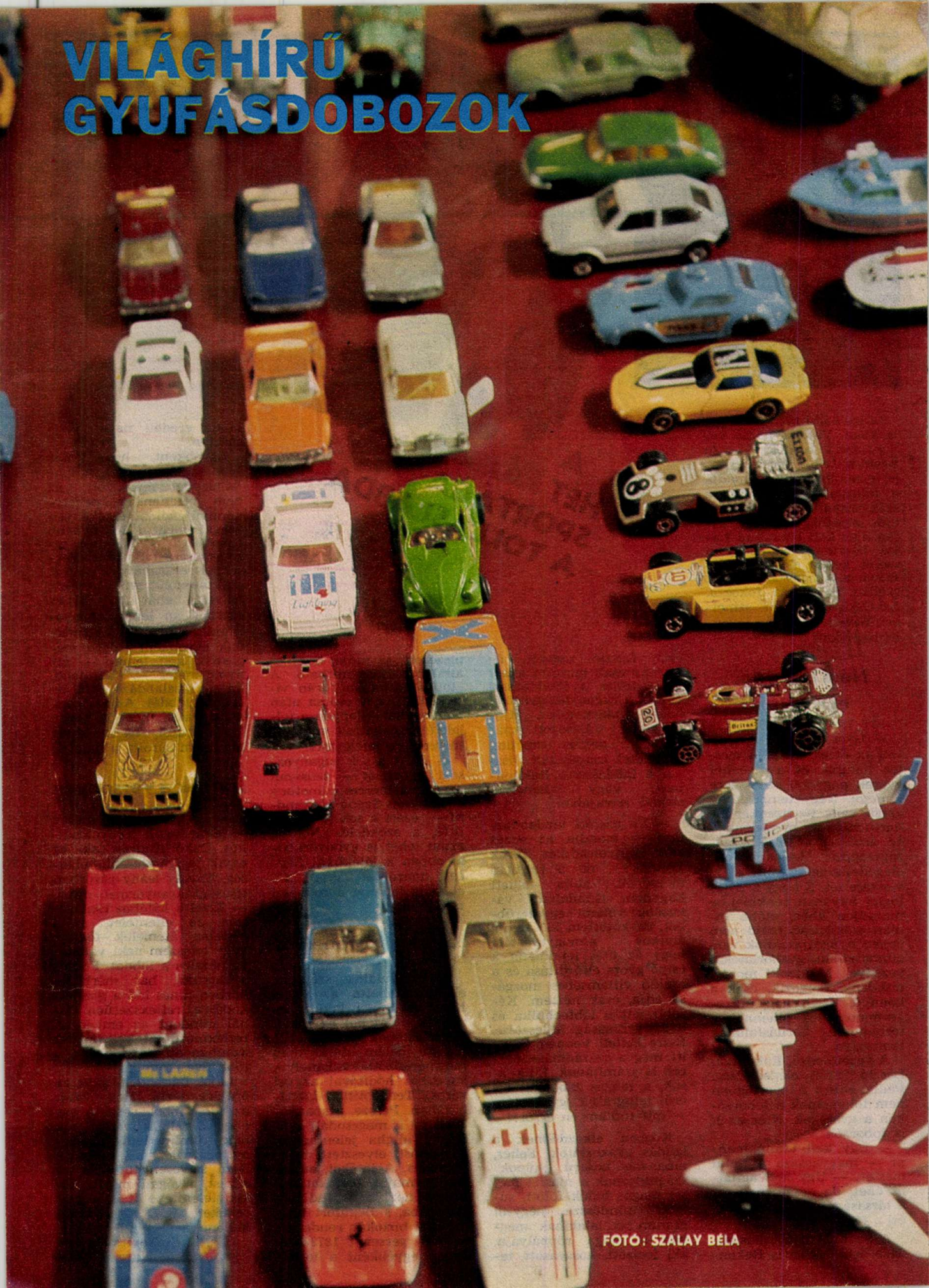

FOTÓ: SZALAY BÉLA

Séta a történelemben

CIKKUNK A 2–3. OLDALON
FOTÓ: WAGNER MARGIT

86/6
XLI. ÉVF. • 1986. FEBRUÁR 13. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

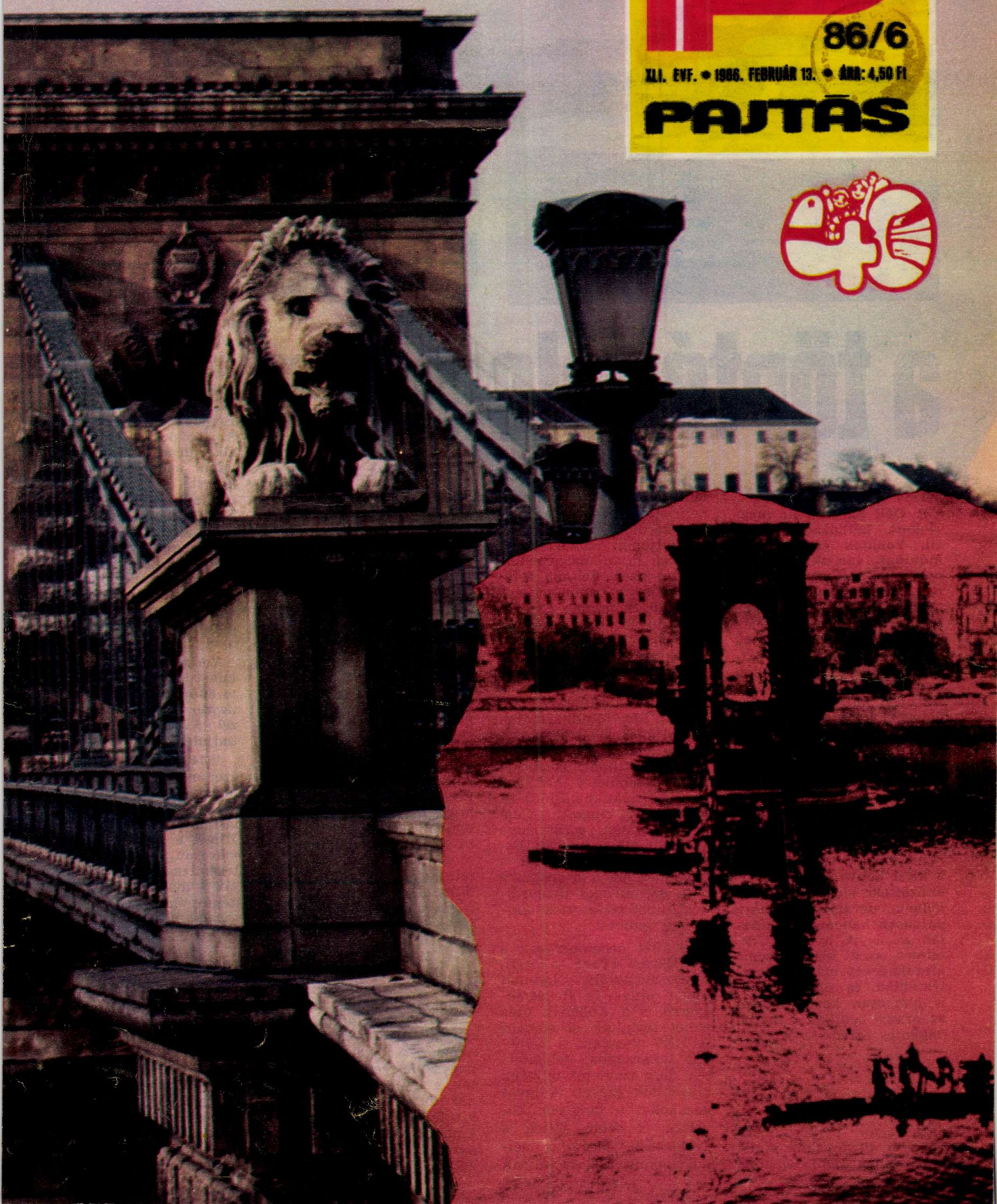

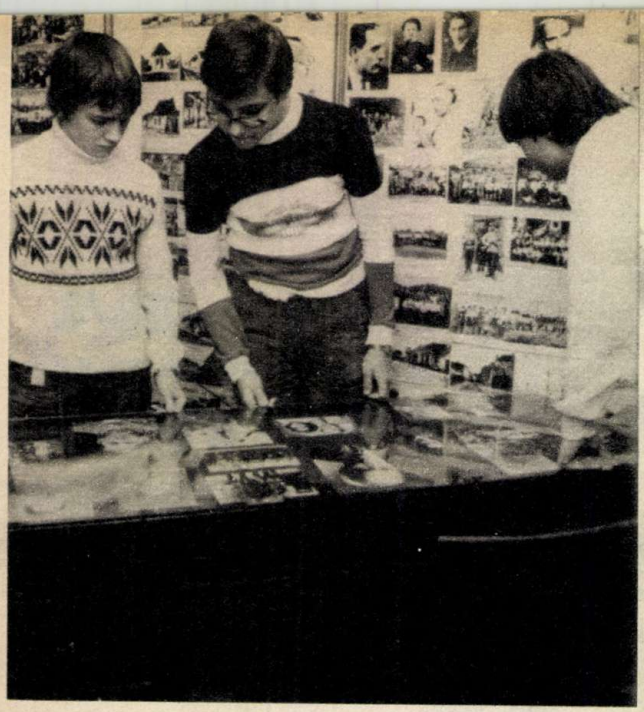

Séta a történelemben

1986. február.

A Déli pályaudvar megszokott, hétköznapi életét éli. Vonatok érkeznek és indulnak, van akit kikísérnek, van akit nem is várnak. A metró ontja és elnyeli az embertömeget. Randevúzó fiatalok várják a párjukat. Az újságárusok a legfrissebb lapokat kínálják és hangzatos szavakkal csalogatják a vásárlókat. Az utcai büfések a téli hidegben is nagy hanggal árulják portékájukat. A presszóban üldögélők többsége feketét kortyol. A fiú és a lány boldog önfeledtségben se lát, se hall. Óh, szerelem! A tér közepén alsó tagozatos iskolás gyerekek trécselnek. A tanító nénit várják; aki beszaladt a kicsi könyvesboltba. Jólöltözöttek, vidámak. Nézelődnek, ugratják egymást, pajkosan hancúroznak. Aztán az egyik nyúlánk, értelmes arcú kisfiú szeme megakad egy márvány emléktáblán és önkéntelenül is hangosan kezdi olvasni az arany betűket: a budai önkéntes ezred...

*

A három fiúval egymásra nézünk. Ők is most fedezték föl e történelmi ereklyét. Fővárosunk múltja azonban nem ismeretlen előttük. Olyannyira nem, hogy tavaly a harmadik kerületben, az óbudai helytörténeti vetélkedőt hajszál híján megnyerték. Akkor tízen voltak, s lényegtelen dologban maradtak alul. Sétánkhoz ezért is választottuk őket. A fiúk nem tősgyökeres harmadik kerületiek. Ludmán Andor Fejér megyei, Sárvári József és Vörösházi Gábor a nyolcadik kerületből származott ide. Mindhármójuk családjának a békásmegyeri lakótelep adott szép, kényelmes otthont. Iskolájuk modern épületét hat éve vették birtokukba. Előtte itt búzamező ringott. Nem messze innen, a Kőbánya utcában ma is családi házak sorakoznak. Állunk a havas lejtőn, s a magasra nőtt, szemüveges nyolcadikos Andor széles mozdulattal körbemutat:

— 1944 decemberében a II. Ukrán Front, a VIII. lövészhadosztály katonái innen jöttek le Békásmegyerre, s a Kőbánya utca elejét foglalták el először. A HÉV vonalára a németek tankcsapdát telepítettek, de a szovjetek ügyesen kikerülték ezeket. A lovas kozákokat a tankosok követték, s aztán jöttek a gyalogosok. Megállás nélkül vonultak. Az utcán ácsorgó gyerekeknek cukorkát és csokoládét adtak.

Rutkai Imréné tanárnő bólogat. Ő mesélte ezt a fiúknak, tanítványainak. Mesélhette, hisz ő is az édességet kapó gyerekek között volt, s ez az élmény oly meghatározóvá vált, hogy élete hivatásául az orosz szakot választotta. Most a tanárnő beszéli el emlékeit:

— December 27-én délelőtt a németek bejöttek a Rosemann gyárba, ahol páncélöklöket gyártottak, s ott dolgozott az apám is. Akkor éppen nála jártam. Bejöttek és bejelentették, hogy beljebb mennek. Az óbudai gázgyár és az újlaki templom vonalán álltak meg. A templom környéke február nyolcadikán szabadult fel.

Jóska, Barlai Róbertné igazgató gyerekkori emlékeit adja tovább:

— Malinovszkij marsallnak Római-fürdőn, egy villában volt a főhadiszállása. A lakosság hamar megbarátkozott a szovjet katonákkal és támogatta is őket. Az igazgató néni nagyszülei vendéglőt béreltek, s egy este német katonák törtek rájuk. Mindenkit falhoz állítottak. Valakinek a hátsó kijáraton sikerült kiosonnia és segítséget kérni a főhadiszállásról. Jöttek is azonnal a vörös csillagosok. Nem lett mészárlás.

*

1944. december.

Néhány kilométerre a Déli pályaudvartól fehér zászlót tűznek ki egy dzsipre. Parlamenterek készülődnek. A szovjet csapatok ultimátumával indulnak a náci állások felé. „... a harc további fokozása a polgári lakosság lelketlen feláldozásához és a magyar főváros elpusztításához vezetne. A fölösleges véráldozatok elkerülése, Budapest történelmi jelentőségű műemlékeinek és művészeti alkotásainak megmentésére felszólítjuk a német és csatlós csapatokat, hogy adják meg magukat!" Osztyapenko kapitány nem tudja eljuttatni az ultimátumot, amely megmenthetné a fővárost. Egy német ütegálláson a parancsnok tüzet vezényel...

Veesenmayer, a német követ hangoztatja: „Nem törődünk vele, ha Budapest tízszer is elpusztul, ha ezzel Németországot védeni tudjuk..."

1944 decemberétől több ezerre tehető azoknak a magyar katonáknak a száma, akik megszöknek nyilas parancsnokaiktól, s átállnak a szovjetekhez. Hamarosan 30 magyar önkéntes század alakul. Ők alkotják a magvát a Budai Önkéntes Ezrednek.

*

— Békásmegyer felszabadításakor tizenhat szovjet katona halt hősi halált. Az óbudai temetőben nyugszanak — mondja Gábor.

Andor gyártörténeti adatokat is ismer:

— Az óbudai szeszgyár, ecetgyár, jéggyár és a csillaghegyi téglagyár rövid ideig állt csak. A háború alatt végig termeltek. A jéggyárat később lebontot-

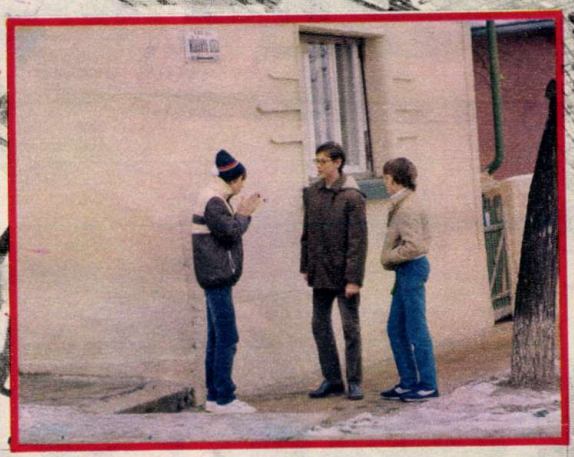

ták. Nem messze iskolánktól, a Scheeffer réten 1944 nyarán munkaszolgálatos tábort létesítettek a németek. Lengyelek és zsidók éltek ott, s a Rosemann gyárban dolgoztak. Az idősebbek azt mesélik, hogy bombázáskor semmi pénzért le nem mentek a pincébe. Jóval később, 1945 elején a gyár épségben maradt kocsijaival a szovjetek alakulatait szállították Budára. A harcba.

Gabi is tud még néhány dolgot:

A csillaghegyi ásványvíz üzem a háborúban szintén üzemelt, a budai oldalt látta el ásványvízzel. Kellett, mert a margitszigetit telitalálat érte.

— Január elején fölszabadult a Filatorigát is — veszi vissza a szót Jóska. — Az emberek innen hozták a melaszt és az olajat.

A békásmegyeri Bárczi Géza utcai általános iskolától jó kis séta a Martos Flóra sétány Csillaghegyen. Itt található ifjabb Szabó István felszabadulási emlékműve. Most ezt álljuk körbe. Beszélgetünk, nevetgélünk, mesélünk, hiszen béke van...

1986. február 13.

Negyvenegy esztendeje szabad Budapest.

TARPAI S. ANIKÓ

„13 éves vagyok... Nincsen olyan barátnőm, akivel tényleg mindent megbeszélhetnék. Ezért aztán iskolába sem szeretek járni... Eddig azt gondoltam, hogy a fiúk inkább a jobb tanulókra, a rendesebb lányokra figyelnek fel. Ebben nagyot tévedtem. Inkább azok a menő csajok, akik kirívóan öltözködnek, nagyszájúak vagy pedig korukhoz képest túl fejlettek. Nekem valószínűleg ezért nincs barátom. Nem vagyok menő fej."

A levél egy a sok százból, ami hetente érkezik szerkesztőségünkbe. Az eset egy a sokból, amikor az újságíró segíteni szeretne. Az ám! Csakhogy ki is manapság a „menő fej"?

A virág nevű leány gondolkodik egy sort, majd – mint aki magában meghányta-vetette már elégszer a dolgot – szavában nem titkolt indulattal mondja:

– Ki lenne?! Akinek bundája van. De legalább prém a gallérján. Meg aztán, aki otthon bulit tud rendezni. Meghívhatja a többieket és megmutathatja, mit hozott a papája legutóbb külföldről.

– Téged meghív ezekre a bulikra?

– Mindenkit meghív, mert minél többen vannak, annál menőbb. De én nem szívesen megyek el.

A lány hangjából kisejlik valami hamis fölény. Édesanyjától tudom meg: mindig nagyon várja a meghívást. Örömmel készül az összejövetelre, de ha elmegy, fél óra múltán otthon van.

– Bántja, hogy csak azért hívják meg: legyen nézőközönség a csillogás-

FOTÓ: WAGNER MARGIT

KI MENŐ FEJ?

hoz. És egyébként is, mi nem tudunk ilyen bulikat rendezni.

– Ugyan, bunda! – a kétfiús mama jólértesülten legyint. – Dehogyis az a menő. A kővel mosott dzseki, meg az ezerforintos sportcipő, az igen. Jön haza a fiam, hogy neki NIKE-cipő kell. Mondom, a múltkor még PUMÁ-t kértél. Igen, magyarázza, de azóta a NIKE a menő. Rágódtam néhány napot: megvegyem, ne vegyem a cipőt? Aztán úgy döntöttem: nem. Jobb is, mondta a fiam. Már mindenkinek olyan van. És mondott egy másik márkát, olyat, amit még sohasem hallottam.

*

Nem egészen illő, amit tettem, de a gyerekek és a szülők után a tanárokhoz fordultam. Ha fényképész lennék, úgy ábrázolnám, amilyennek láttam őket. Széttárt karral magyarázóknak, bizonytalanoknak.

– Ki a menő? Az biztos, hogy nem az, akit a tanár is annak tart. Mert mi alapján ítél a tanár? Ki, hogyan felel az órán. A tanulás pedig a gyerekek között ma egyszerűen nem menő dolog. Az osztályomban tizenhárman állnak bukásra fizikából, s ha valaki jól felel, egyszerűen lehurrogják. Csakis külsőségek alapján ítélnek. Amikor megkérdeztem gyerekeimet: milyen emberre néznének fel, első volt a jópofaság, s csak az utolsók között szerepelt a becsület.

– Azért ez nem egészen így van – a csöndes mosolyú tanárnő megpróbál ellenkezni háborgó kolléganőjével. – Én is megszondáztam az osztályomat, kiderült: fontos számukra a tanulás. Legföljebb nem a túlbuzgó, magolós jó tanulót szeretik, hanem azt, aki amellett, hogy sokat tud, segíteni is akar. Annyi igaz: a tanárok és a diákok megítélése eltér. Egy harmadik osztály például egyenesen azt állítja, hogy az a menő fej, aki szembe mer szállni a tanárral.

*

No, nézd csak. Az ott egy menő fej! – gondoltam, amint megakadt a szemem a lányon. A hetedik érzékem arról már nem árulkodott, miből következtetett a dologra. Talán mert a többiek lesték minden szavát. A lány csinos volt, értelmes is, s miként az alábbiakból kitűnik, jó tanuló:

– Holnap törit dogát írunk – mondta a menő fej, némi sóhaj kíséretében. – Még egy szót sem tanultam.

Sose találtam volna ki, hogyan reagálnak a sóhajra a csodálók. Merthogy a csodálókból egyszeriben fúriák lettek.

– Te beszélsz? Aki akár még előre is megtanulod az anyagot? Fogadjunk, hogy betéve tudod az egészet!

Arra már végképp nem számítottam, ahogyan a lány viselkedett. Mert a menő fejből egyszeriben nagyon kislány lett és védekezni kezdett.

– Nem is igaz. Nem szoktam tanulni. Múltkor is négyest kaptam. Vagy ötöst, de akkor azt nem érdemeltem meg.

A fúriákat mindez nem nyugtatta meg. Igaz, a kétségek ott hánykolódtak a menő fejben is. Lehet, hogy már nem is olyan menő – mások szemében?

*

Zsolt és Csaba azt állítja, hogy a jó tanulás igenis nem elhanyagolható dolog. Ami azt illeti, őket senki nem vádolhatja a kitűnőséggel, de aki tud, arra felnéznek. Persze, a jó tanuló legyen azért haver (súgjon például, ha eljön az ideje). S ha nem is öltözik a legújabb divat szerint, azért adjon magára.

– Van ilyen gyerek az osztályotokban?

Zsolt és Csaba egyszerre vágja a választ:

– Van: Csuti Pista.

A hatodikos fiú mindenesetre nem érti a dolgot.

– Biztosan összekevertek valakivel. Ott van a Gábor vagy a Zsolt. Ők menő fejek. Hiszen én még igazán jó tanuló sem vagyok. Erős négyes, de hát vannak kitűnők is az osztályban.

– Hallgatnak rád a többiek?

– Ha mondok valamit, azt megcsinálják. Igaz, én is segítek, ha kérnek. Ha veszekedés van, vagy verekednek, közéjük szoktam állni. Nem szeretem a vitát. Ilyenkor elfogadják a döntésemet.

Pista édesanyja örül is, értetlenkedik is.

– Menő fej? A mi fiúnk? Amikor olyan csendes, szerény gyerek? Nálunk sosincs gond azzal, hogy ki mosogasson, Pista szó nélkül elvégez minden házimunkát.

– Milyen cipőd van, Pista?

– Sportcipő. Puma.

– Tudod, mennyibe kerül?

– Tudom. Kilencszáznyolcvan forintba.

– Mennyi pénz ez?

– Rengeteg. A család egy heti pénze.

*

Csuti Pista édesanyja még megsúgja: nem volt kis dolog összegyűjteni ezt a temérdek pénzt. A születésnapi ajándéknak szánt vásárlás hónapokig váratott magára. De még így is csak azzal jöhetett ki a cipő ára, hogy Pista összegyűjtögette, és visszaadta szüleinek zsebpénzét.

Csuti Pista lenne napjaink „menő feje"?

Egyáltalán – ki ma a menő fej? Lám, nem lettem okosabb. S vajon ti, akik olvassátok ezt a cikket, meg tudjátok mondani?

Major Árvácska

BIZALOMM

HOGY LESZ BIZALOM? — *Kérdésedre mondhatnánk: beszélj meg mindent édesanyáddal. Csakhogy a bizalom kétoldalú dolog, s mert édesanyád még csak a beszélgetésre sem hajlandó, a megoldás nehezebb. Mégis azt tanácsoljuk: ne add fel a harcot, próbálj újra és újra őszintén fordulni hozzá. Ne okvetlenül csak a fiúkkal kapcsolatos témákkal, mert úgy látszik, számára ez a kérdés „tabu". Beszélj neki életed egyéb eseményeiről, véleményedről, s ennek alapján egyszer talán úgy ítéli meg: megbízhat benned. Ha türelmetlenebb vagy, akkor kérd bizalmas rokonod, tanárod közvetítését, bár nem biztos, hogy ez eredményre vezet. Végül is 14 éves vagy, korod és az iskolaváltás olyan helyzetet teremthet, amelyben már nem kell mindent „anyu orrára kötni". Igaz, a bizalom így nem születik meg; mindketten — szegényebbek lesztek azzal az élménnyel, amit egy egészséges leány-anya kapcsolat jelent.*

KIRÁNDULÁS — *Hívjátok el újra az intézetis fiúkat moziba vagy baráti összejövetelre. Megérdemlik, hiszen segítettek a hulladékgyűjtésben. Az első találkozó sikertelensége*

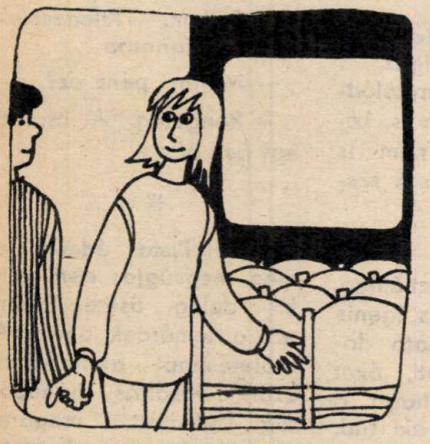

ne riasszon vissza benneteket. Az intézetben nevelkedők nehezebben fogadják el a „világban élőket", bizalmatlanabbak kapcsolataikban. Ha ügyesen szervezitek meg a találkozásokat, nagy segítséget adhattok nekik. S ilyen összejövetelek alkalmával te is újra láthatod a fiút.

CSIGABESZÉD — *Rohanós világunkban nem baj, ha valaki lassúbb tempót vesz föl, akár még a beszédben is. Jobban átgondolhatja mondandóját, megformálhatja szavait. Ha ez a „csigaság" zavaró, ráadásul a többiek — igen helytelenül — csúfolnak miatta, akkor következetes gyakorlással lehet rajta változtatni. Tessék minél többet olvasni, tanul-*

ni — hangosan! Akár „biflázni" is lehet a leckét vagy magánszorgalomból megtanulni egy-egy verset, novellát — fejből! Beszélgetéseidet előre gondold át, és inkább rövidebben, de értelmesen válaszolj. Ne zavarjon a lassúság, és igyekezz megfeledkezni társaid buta viselkedéséről. Olvass magadban is minél többet. Ha lassan is, ha sok munkával is, meglátod, beszéded érezhetően javulni fog.

EGY 13 ÉVES LÁNYNAK IS VANNAK ÉRZÉSEI — *Bizony vannak! Ebben a korban ráadásul sérülékenyebbek is, mint a felnőtteké. Különösen, hogy helyzeted nehéz: apád részeges, nem törődik veled. Ahogy „anyád" és „nővéred" sem, olyannyira, hogy nevüket csupán idézőjelben írtad le. Az öngyilkosság azonban nem megoldás. Nem könnyű tanulni, ellátni otthon a háztartást, amiért nem köszönet, de szidás jár. Mégis azt mondjuk: ha összeszorított foggal is, állj helyt otthon továbbra is. Minden eddigi sikertelenséged ellenére próbálj valamennyire szót érteni a körülötted élőkkel, és gondolataidat tereld másfelé. Keress értelmes iskolai elfoglaltságot, beszélgess sokat barátaiddal, így talán sikerül megfeledkezned a családi sérelmekről.*

MI TÖRTÉNT VELEM? — *Nem tudjuk. Annyi bizonyos: lehet kétszer — sőt többször is — ugyanazt érezni. Voltaképpen ez a szeretet és a szerelem egyik titka: az érzés alanya változhat, maga az érzés sokszor ugyanúgy jelentkezik. Az természetes, hogy amikor szeretünk valakit, el sem tudjuk képzelni hogy egyszer nem ő lesz az igazi. Mindaddig, amíg el nem jön — a másik igazi.*

SZERETNÉM TUDNI — *Eseted azt bizonyítja, hogy a másik ember szeretete nem jelent egyhangú boldogságot. Ebben van a szépsége: féltés, bizonytalanság, öröm és bánat kavarog az érzésben. Te is ezt élted át. Boldogságodnak adtál kifejezést azzal, hogy mindenkinek cukrot, csokit osztogattál. A mások véleményével ne törődj, ők is ugyanígy viselkednének hasonló helyzetben. Hangulatod változása a szeretet érzésének sokszínűségére utal. Viseld ezt is férfiasan.*

ÉN MÁR MÁST NEM TUDOK SZERETNI — *Megértjük, hogy megrázott a fiú halála. Az is természetes, hogy úgy érzed: mást nem tudnál szeeretni. Érthető, ha most egy ideig nem kívánod másik fiú barátságát. Csakhogy — bármennyire is elcsépeltnek hangzik — igaz az, hogy az élet nem áll meg. Előtted még minden lehetőség ott áll, neked élned és szeretned kell. Őrizd szépen a fiú emlékét, és ne keress más kapcsolatot mindaddig, amíg nem érzed szükségét. De vigyázz! Ne is taszíts el másokat magadtól. Csakis barátok között, megértő társakkal — esetleg egy eljövő fiúbarát szeretetével — kerül helyére benned a fájó élmény.*

ROSSZ ÉRZÉS — *Pedig előbb-utóbb vállalni kell, hogy valaki szól a lánynak! Az ő érdekében is: mosdatlansága egy kevésbé megértő közösségben sok keserűséget okozhat neki. Olyan vállalja magára a feladatot, aki nagyon közel áll hozzá. Ha pedig a személyes beszélgetést nem tartjátok jónak, úgy egy-egy egészségnevelési beszélgetésbe becsempészhető a téma, anélkül, hogy megneveznétek őt. Bizonyára elgondolkodik a hallottakon.*

BARÁTSÁG? — *Nagy dicsőség, ha valakivel mindenki barátkozni akar. Kérdés: hogy belső tulajdonságaid vagy valami külső tényező a fő vonzerő? Ezen el kell gondolkodnod ahhoz, hogy helyesen értékeld a többiek rajongását. Igazad van, nem lehet egyszerre mindenkivel*

AL

együtt lenni. Légy jóban mindenkivel, de válassz magadnak néhány barátot, akik számodra fontosak. Anélkül persze, hogy a többieket megsértenéd.

OTTHONÜLŐ '85 — *Egyáltalán nem kell „hülyének nézni" azt, aki nem jár el szórakozni, aki szívesebben választja a könyveket a diszkó helyett. Ez nem jelenti azt, hogy ma egy tizenéves lány ne kaphatná könnyedén még a fenti jelzőt, ha a szokásoktól eltérően viselkedik. Ma szórakozáson főként a diszkót „illik" érteni, az olvasás, a kötelezőn felüli ismeretszerzés, netán a beszélgetés nem tartozik a népszerű időtöltések közé. Viszont az, hogy valaki szívesen jár diszkóba, még nem jelenti, hogy elzüllött volna. Mi több: a szórakozás mindkét formája megférhet egymás mellett. A hiba az, ha az egyik hívei veszik a bátorságot, hogy elítéljék a másfajta szórakozás vállalóit. Sajnos, ma a felszínes, olcsóbb szórakozások kapnak előnyt a tartalmas, értelmes időtöltéssel szemben. Éld továbbra is életed, ahogy eddig. Példád talán másoknak is megmutatja egy másféle élet lehetőségét.*

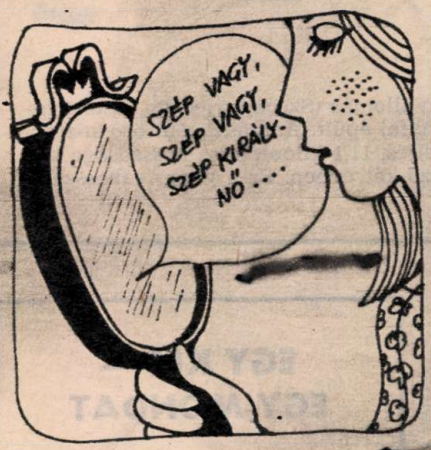

EGY VÁLASZT VÁRÓ LÁNY — *Panaszod jogos: kétszer írtál, de nem kaptál választ. Mentségünkre szóljon: nem tudunk válaszolni mindenkinek. A válaszleveleket kérők egy hónapon belül megkapják a feleletet, terjedelmi okok miatt azonban a jeligés levelek között válogatnunk kell. Ráadásul, amiről írsz, azt nem is érezzük gondnak. Miért nem fogadod el társaid ítéletét, akik szerint csinos vagy? Úgy látjuk: többet foglalkozol magaddal, mint kellene. Helyedben nem sürgetnénk a „fiúzást" és a csókolózást sem. Erőltetni úgysem lehet a dolgot. S ugyan miért „ne sikerülhetne neked semmi"? Miért csak azon méred le sikereidet, hogy egy fiú rád néz vagy sem? Társaid megítélése, tanáraid elismerése, s ami a legfőbb: önmagad önbecsülése legalább ilyen siker lehet. Ideális testsúlyodat úgy kapod meg, hogy magasságod centiméterében levonsz százat, és abból még 15-20%-ot. Egy kis fogyókúra valóban rád fér.*

UNALMAS ÉLET — *Szegénységi bizonyítvány, ha valaki tizenévesen unalmasnak tartja az életét. Hiszen olyan korban vagy, amikor a legnyitottabbnak kellene lenned a világra. S a feladatod — és lehetőséged — nem kevesebb, mint megismerni mindazt a csodát, ami körülvesz bennünket. Mindehhez társak is kellenek, de nem biztos, hogy olyan barátokra van szükséged, mint akikről írtál. Sem a nagylányt játszó kislányok, sem a nagyfiúkat utánzó kisfiúk nem lehetnek partnereid abban, hogy életed tartalmasra változzék. Különösen a fiúk ízléstelen és durva magatartásától igyekezz távol tartani magad. Bármennyire is furcsa: a tanulás az — és most nem csupán az iskolai leckeírásra, hanem az ismeretszerzés legváltozatosabb módjaira gondolunk —, ami valóban tartalmassá, értékessé teheti mindennapjaidat.*

BUTA GONDOLAT — *Valóban az. Nem is értjük, hogyan juthat ilyesmi eszedbe. A fiúk iránti érdeklődés ebben a korban természetes, a barátkozás, együttlét nem tiltott. Ennél többre gondolni a te korodban nagy butaság. Úgy látjuk, túl élénk a fantáziád. Nem tudnál olyan elfoglaltságot keresni, amivel más irányba terelnéd gondolataidat?*

EGY MAGÁNYOS LÁNY — *Ne hallgass az osztálytársakra, ne hazudj még a kedvükért sem, és ne is lovald bele magad a számodra még valóban szükségtelen kapcsolatba. Nem vagy kevesebb azzal, hogy még nem jártál fiúval, bár a sok nagyotmondó között helyzeted bizonyára nem könnyű. Merd vállalni önmagadat, ne törődj a „cikizéssel", s ha nem sürgeted, akkor is eljön az a fiú, akire szükséged van.*

MÓNI — *A pattanás továbbra is orvosra tartozik, kivált, hogy az eddig használt szer nem segített. Várj egy kicsit, meglehet, a kamaszkor eltünteti betegségedet. Vagy keresd fel újra az orvost, aki alapósabb kivizsgálással talán eldöntheti, hogy egyéb gyógymód — például táplálkozási szokásaid megváltoztatása — nem lehetne-e segítség. A szemüveg korai hordása éppen akadálya lehet a későbbi betegségnek. De ha mégis viselned kéne hosszabb időn át, az se zavarjon. Arcod ettől még érdekesebb is lehet.*

TÖBBEKNEK — *Sokan kérdeztétek tőlünk: mi a módja a névváltoztatásnak? Nos, 14 éves korig csakis a szülő kérheti az utónév megváltoztatását. A személyi igazolvány kézhezvétele után bárki megteheti ugyanezt az állandó lakóhelye szerinti tanácsnál. Kérdés persze, hogy ki, miért akarja megváltoztatni a nevét. Hiszen a név önmagában még nem mutat semmit. Igaz, minden kornak megvannak a maga divatnevei. De egy névnek belső tartalmat az ad, milyen ember is az, aki viseli.*

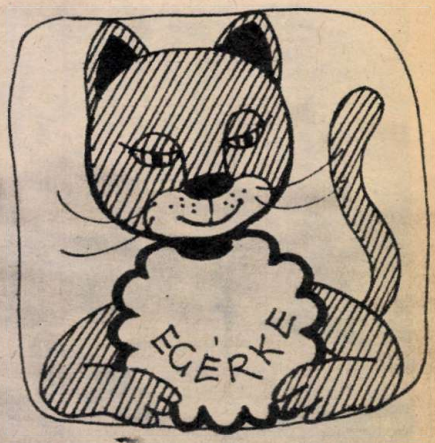

Várjuk leveleiteket. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra írjátok rá: BIZALOMMAL.

ZSIBONGÓ

90 PERCEN MÚLT

A telefon feltalálása egyike a technikatörténet legcsodálatosabb és egyben legizgalmasabb fejezeteinek, mert egymástól függetlenül két feltaláló agyából pattant ki ugyanaz az ötlet.

Elisha Gray az amerikai Salem városkában 1876. február 15-én nyújtotta be szabadalmi kérvényét a távbeszélőre. E napon kért szabadalmat Alexander Graham Bell, angol származású amerikai feltaláló is. A szabadalmi hivatal megállapította, hogy a két találmány alapelve azonos. A szabadalmi bíróság azonban a telefon szabadalmát Bellnek ítélte oda, mert másfél órával hamarabb nyújtotta be kérvényét.

Mind Bell, mind Gray kiváló tudós volt. Bell süketnéma gyerekek oktatásával foglalkozott. Grayt később „kárpótolta" a sors, helyesebben a saját esze: 1890-ben feltalálta az autográfot, a kézírás és vonalas rajzok továbbítására alkalmas képtávírót.

EMLÉKVERSENY – GYŐZELEMMEL

Tíz dunaújvárosi úttörő képviselte hazánkat a bulgáriai Jasztrebinóban rendezett nemzetközi atlétikai versenyen, melyet a fasiszták által 1944-ben meggyilkolt gyermekek emlékére rendeztek. Képünkön Javos Anikó, az 500 méteres síkfutás győztese, Stereva középtávfutó társaságában.

ÚTTÖRŐ-LEXIKON

I. Országos úttörőkonferencia: 1948. május 24—26-án megtárgyalta a magyar úttörőmozgalom két és fél évi munkáját és megszabta a következő időszak feladatait.

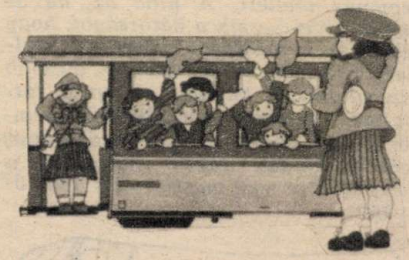

Úttörő köztársaság: Helye: Csillebérc, területe 100 hold. Avatása: 1948. július 31. Az első táborban 1200 magyar, továbbá bolgár, finn, görög, francia, csehszlovák, osztrák és olasz úttörők, illetve cserkészküldöttek nyaraltak július 29-től augusztus 15-ig.

Úttörővasút: első szakaszán három állomás (Széchenyi-hegy, Úttörőváros, Előre) és egy megállóhely (Normafa) épült. Átadása az úttörő köztársaság avatásával egy időben volt. Teljes, 11,1 kilométeres hosszúsága három szakaszban épült fel a következő két évben. Ez a világ leghosszabb úttörővasútja.

DIORÁMA A FELSZABADULÁSRÓL

Február 23-a, a szovjet fegyveres erők megalakulásának évfordulója. Diorámakép a Szovjet Déli Hadseregcsoport Múzeumából. A múzeum napjaink technikáját, zászlókat, érdekes iratokat mutat be, s a látogatók kérésére levetített dokumentumfilmek is várják az érdeklődőket. Telefonszámuk: 835-599.

EGY KÉP — EGY MONDAT

— Hanyas vagy?

A HÉT KÉPRIPORTJA

Mit rajzoljak? — kérdezi és már fogja is a tollat. Keze alatt könnyedén formálódnak az autók, repülőgépek, állatfigurák. Rajzai megtöltik a szertárt, legjobb alkotásai iskolája büszkeségei. A pécsi, Alkotmány utcai iskola tanárai azt tartják Pozsonyi Zsoltról: tehetséges diák. Szeret rajzolni, de igazán a reál tárgyak körében érzi otthon magát. Gimnáziumba készül. Olyan hivatást szeretne választani, ahol a rajz és a matematika jól megfér együtt.

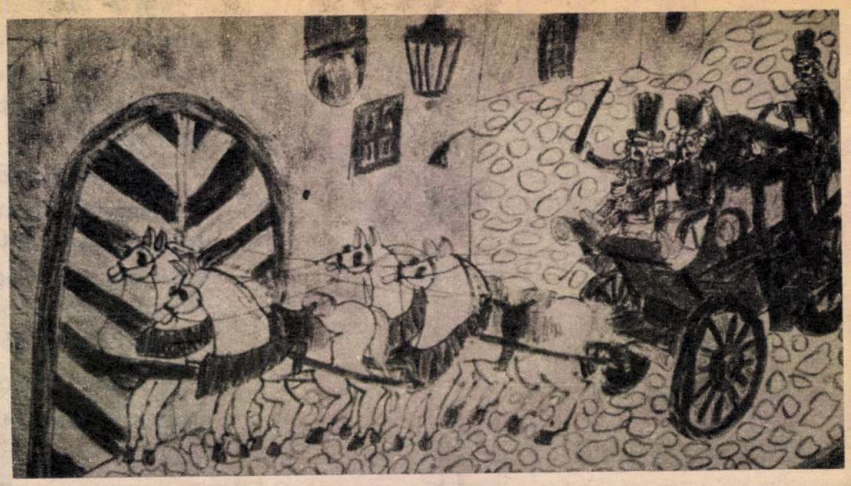

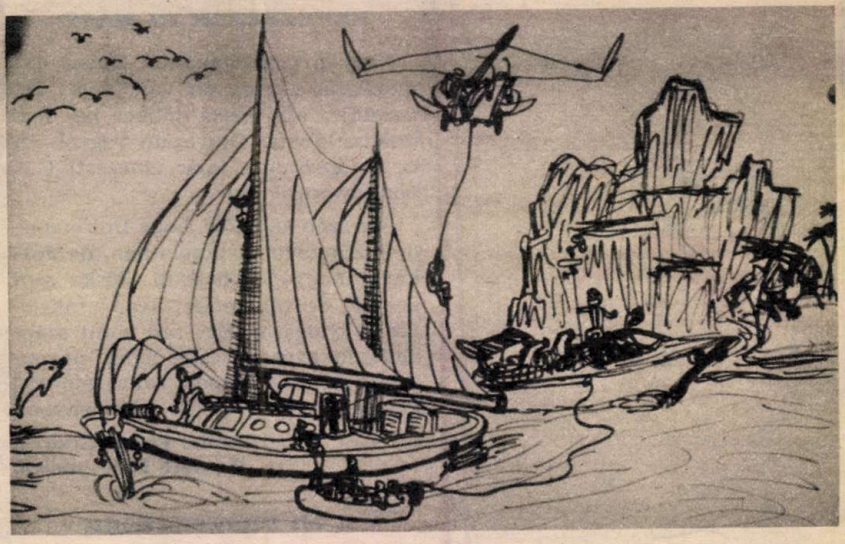

BOLDOG SZÜLETÉSNAPOT, VIKI!

CIMEA VIKI, mindannyiunk kedves ismerőse, születésnapját ünnepli. 1958. február 12—15. között Budapesten ülésezett a DIVSZ Végrehajtó Bizottsága, amely egyhangú határozatot hozott a CIMEA megalakulásáról. Jelenlegi nevét és alapszabályát az 1962-ben Varsóban tartott I. CIMEA-közgyűlés fogadta el. A CIMEA, a szervezet francia nevének rövidítése: Comité International des Mouvements d'Enfants et d'Adolescents, azaz: Gyermek- és Serdülőkori Mozgalmak Nemzetközi Bizottsága.

Életre hívását az tette indokolttá, hogy a gyerekeknek és serdülőkorúaknak mások a problémái, jogai, mint az ifjúság idősebb nemzedékeinek. Idézet az alapszabályból: „A bizottság a gyermek- és serdülőkorúak neveléséért dolgozik azon nemes gondolatok szellemében, amelyekért a DIVSZ harcol: a béke, a barátság, a nemzetközi szolidaritás és kölcsönös megértés, a társadalmi haladás, a nemzeti függetlenség és demokrácia szellemében."

MÓKALÁDA

— Már megint elkéstél az iskolából! — szól a diákra a tanár.

— Sajnos, elaludtam — szabadkozik a gyerek.

— Hogyhogy? Te már otthon is alszol?

(Rónyai Ferenc, Öcsöd, Móricz Zs. út 20. — 5451)

ZSIBONGÓ

KINEK VAN IGAZA?

VITA

Egyre szenvedélyesebbé válik a vita, egyre több olvasónk mond véleményt a két fiú közötti villongáson túl, a Sas őrsben tapasztalható állapotokról is. Sejtik, hogy a hiba nem csupán Gáborban és Jóskában van.

Csak megismételni tudjuk, amit eddig is kértünk: a sasoknak azzal segítetek a legtöbbet, ha megírjátok, hogy nálatok előfordultak-e hasonló esetek, s ha baj volt, hogyan rendeztétek el a dolgokat. A hozzászólásokhoz is hozzá lehet szólni, mert ezekben is akad vitatható megállapítás.

A leghasznosabb leveleket nemcsak közöljük, de íróik számára meglepetést is tartogatunk.

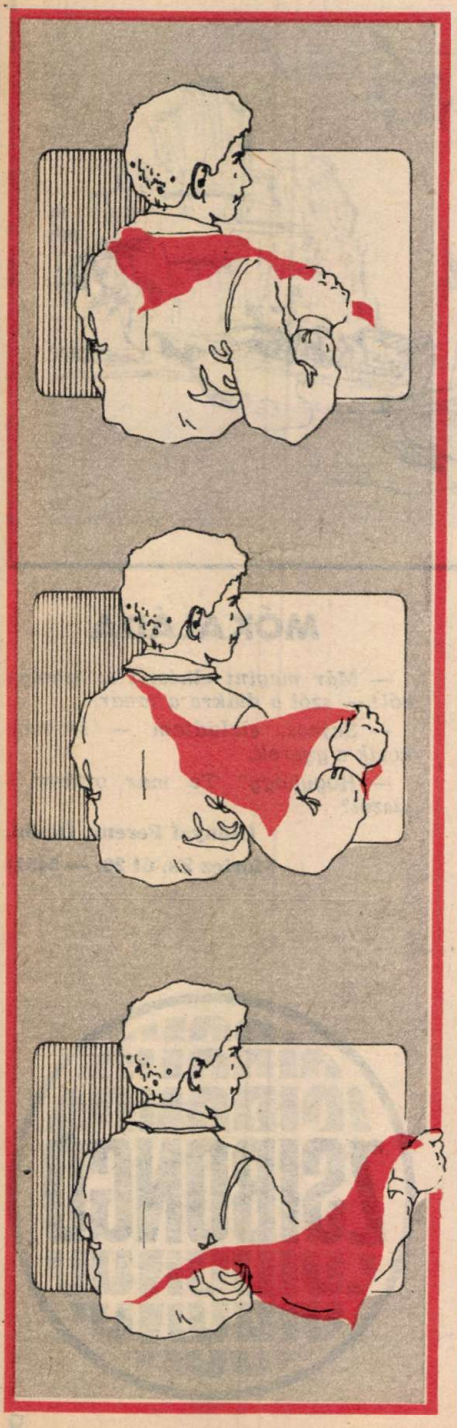

NEVEZZENEK KI MÁST!

Nagyon megdöbbentett Gábor egy mondata: „Amíg én vagyok az őrs vezetője, ide Jóska többet be nem teszi a lábát!" Őrsvezető vagyok én is, és szerintem (már elnézést) Gábor egy vacak alak.

Bár szép volt tőle, hogy Imire gondolt Zánkával kapcsolatban, de Jóskával nagyon kibabrált. Jóska sem angyal, de nincsenek olyan „rákenhető" kifogásai. Egy szó, mint száz: amilyen gyorsan csak lehet, nevezzenek ki valaki mást őrsvezetőnek! Persze, ez csak az én véleményem.

Szabó Enikő, Besnyő, Kossuth Lajos utca 6.

A MI ŐRSVEZETŐNK SEM VOLT KÜLÖNB

Véleményem szerint az ne vállaljon őrsvezetői tisztséget (Gabira gondolok), aki nem tudja, vagy nem akarja elvégezni a munkát. Ezt azért mondom, mert amikor én hatodik osztályba jártam, nekünk is volt egy nagyon rossz őrsvezetőnk. Semmit sem csinált. Hetedikes koromban pedig, ha az őrsvezetőnk 3-ast kapott, kijelentette, hogy nem tart őrsi órát!

Barta Mónika, Oroszlány, Kertalja út 1.

HA SZAVAZNI KELL

Ebben az évben lettem őrsvezető. E tisztségben még tanulónak számítok, de azt azért tudom, hogy ha dönteni kell, nekem mi a jogom. Nálunk, ha megszavazunk valamit, az őrs minden tagjának szavazni kell. Összekürtölöm őket, ha valaki mégis hiányozna, levelet írok vagy üzenek neki.

Jóskának is voltak olyan „helyzetei", amikor én is kételkedtem, hogy vajon neki adjak-e igazat? De végül arra az elhatározásra jutottam, hogy Gábor ne legyen őrsvezető.

Erdélyi Mónika, Sarkad, Cukorgyár

MINDENKI EGYENRANGÚ

Zsarnokoskodhat-e valaki a vezető jogán? Szerintem az őrs baráti közösség, mindenki egyenrangú tagnak számít!

Gábort annak idején jó munkája alapján választották a Sas őrs irányítójává. Ki gondolta, hogy visszaél a „hatalmával"? Az ilyesmi nem terjedhet tovább az őrs tagjainak buzdításánál, szolgálatánál (persze, ha ők is rászolgálnak erre).

Gábor gondoljon a „Kiváló úttörő" kitüntetésre, szokjon le a boszszúról, a fenyegetőzésről, mert maholnap azon veszi magát észre, hogy egyedül marad az őrsi foglalkozáson.

Még valamit: szomorú, hogy a Sas őrsben senkinek sem jutott eszébe, hogy a Gábor—Jóska-féle vitának elejét vegye. Nem tűnt fel, hogy az egyik minden lehetséges műsoron szerepel, a másik pedig csak lébecol egyik foglalkozástól a másikig? Jóska részéről azt tartom hibának, hogy ha nem tetszik az embernek valami, tőle telhetően megpróbál javítani rajta. Az őrsi foglalkozások unalmasságát, a szócséplést és a többi hibát már előbb említenie kellett volna Gabinak. A verkliszerű találkozókért az őrs többi tagja is felelős.

Úgy látszik, Gabi nem való őrsvezetőnek. De én adnék neki még egy lehetőséget. Elvégre, mindenkivel megesik, hogy elhamarkodottan dönt. Jóska — természetesen — vegye újra fel a vörös nyakkendőt, mert méltó rá! Lehet, hogy sokan vigasztalták már a „Zánka-ügy" miatt, én mégsem teszem. Az ott megtanulható dolgokat pótolja a vitában elért helytállása.

Császár Mónika, Érd, 4. sz. Általános Iskola

*

Leveleiteket várjuk, címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra írjátok rá: KINEK VAN IGAZA?

A NEVEM: COMMODORE 16

Bizonyára sokan találkoztatok már vele, vagy ha nem, hamarosan találkozni fogtok a Commodore 64-es személyi számítógép kistestvérével, a Commodore 16-os komputerrel. Annál is inkább, mert hamarosan az iskolákban is megjelenik, így nem árt, ha kicsit közelebbről is megismeritek

Kezdjük a bemutatást magával a géppel. Külseje olyan, mint a C64-esé, a rajta levő billentyűk többsége az írógép billentyűivel azonos. De amíg ez utóbbiak csupán egy-egy betűt jelölnek, addig a C16-os billentyűinek mindegyike több feladatot is ellát. (Erre egyébként az oldalukon levő feliratok, illetve jelek is utalnak.) Alkalmasak különféle karakterek megjelenítésére, szövegek törlésére, illetve beszúrására, sőt még különböző színek megjelenítésére is.

Mindehhez persze valamilyen képernyőre is szükség van, ami lehet speciális színes monitor, de lehet egy televíziós készülék képernyője is. Minden, amit a gépbe beírunk, vagy amit a komputer mondani akar, ezen jelenik meg. A Commodore 16 képernyője — függetlenül a hozzá csatlakoztatott tévé vagy monitor típusától — 40 oszlop széles, azaz a képernyő bal szélétől a jobb szélig negyven karakter számára van hely. S minthogy a képernyőn 25 sor van, a teljesen kitöltött „tér" 40×25, azaz ezer karaktert tartalmazhat. A komputer bekapcsolása után a háttér fehér, a karakterek feketék, a keret pedig világoskék. Színváltoztatásra azonban lehetőség van. Egy valamit viszont nem árt tudni: ha olyan képernyőt csatlakoztatnak a C16-oshoz, amely a Magyarországon használatos SECAM-rendszert ismeri csak, akkor a felvillanó kép fekete-fehér és „néma" lesz.

A billentyűk és a megjelenítő után a számítógép lelkét adó software-ről, azaz a programozásról is ejtsünk néhány szót. A C16-os a BASIC 3,5 elnevezésű nyelvjárást ismeri, azaz csupán az ilyen nyelven közölt programokat érti meg. A programozás történhet a billentyűk használatával, de természetesen különféle külső eszközök (perifériák) segítségével is. Így modulokon, kazettán, s hajlékony mágneslemezen (floppy disc-en) tárolt programok is a gépbe juttathatók.

Modulok használata esetén nincs szükség külön berendezésre, csupán a számítógép hátlapján levő modul-csatlakozóba kell dugaszolni a modult.

A hajlékony mágneslemezeket is csak be kell helyezni a meghajtóegységbe, s még gombokat sem kell megnyomni az indításhoz, hanem csupán a betöltésre vagy megőrzésre vonatkozó parancsokat kell bebillentyűzni.

A kazettán tárolt programok alkalmazásához (és a saját programok kazettára viteléhez) Commodore 1531 Datassette magnetofonra van szükség

S végül a mágneskazetta. A programot tartalmazó kazetták olyanok, mint a zeneiek, ám ha tartalmukat a komputerbe akarjátok tölteni (illetve, ha saját programjaitokat kazettán szeretnétek tárolni), akkor ahhoz egy speciális, Commodore 1531 Datassette elnevezésű magnetofonra van szükségetek.

S ha mindez együtt van, akkor elkezdődhet a nagy csoda: a gép életre keltése, azaz a programozás. Most már csak a tulajdonos (vagy a felhasználó) találékonyságán múlik, hogy mi hozható ki a gépből. Mert a C16-os sok mindenre képes. Rajzol négyzeteket, köröket, sokszögeket és — megfelelő programozás után — ki is festi ezeket, mi több: még különféle hanghatások előállítására is alkalmas.

Mindebből viszont az is következik, hogy a Commodore 16-os nemcsak az iskolai oktatás segédeszköze, hanem remek játszópartner is lehet. És talán mi sem fogunk nagyot csalódni, amikor úgy gondoljuk, hogy az általatok küldött játékprogramok között is egyre több olyat találunk, amely ezzel a kecses, és igazán nagyszerű masinával készült.

—h—

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

A SZOKATLAN, vagy a megerőltető mozgás bizony gyakran izomlázat okoz – a „berozsdásodott izmok" kellemetlen érzését mindenki ismeri. Azt viszont nem tudjuk pontosan, mi is valójában az izomláz. Egyes feltevések szerint az izomban felgyülemlett tejsav váltja ki ezt az érzést. Svájci kutatók legújabb adatai viszont arra vallanak, hogy az izomrostok kötőszöveti elemeinek parányi sérülései okozzák az izomlázat.

IDŐSEBB RÓMÁNÁL a kirgiziai Os városa, több mint 3 ezer éves. A szovjet tudósok feltételezik, hogy ez Földünk egyik legrégebbi városa. A késő bronzkori település ásatásai során magtárakat, egyszerű szövőszerszámokat és háziedényeket találtak. Fennmaradt egy 24 méter hosszú, 11 szobás erődítmény is, amelynek falai jelenleg is két méter magasak.

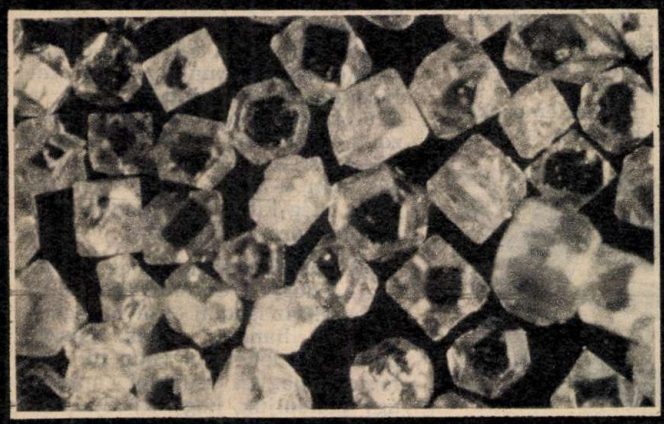

A LEGÉRTÉKESEBB DRÁGAKŐ a gyémánt mesterségesen is hízlalható – állapították meg brit atomkutatók sok éves kísérleteik alapján. Szénatomokkal bombázták a gyémántot, s így sikerült a méretüket megnövelni. Az eljárás igen hosszadalmas és drága, de ipari méretekben is megvalósítható.

NINCS KÉT EGYFORMA HÓPEHELY! A fagyponthoz közeli hőmérsékleten lapocskákból, mínusz 8 fokig hasábokból, mínusz 25 fokig ismét hatszögletű lapokból, ennél hidegebb időben pedig oszlopformákból épülnek fel a hópelyhek. Mikrokörnyezetük – a környező levegő nedvességtartalma, a széljárás, az esési sebesség stb. – azonban az apró részleteket módosítja. Ezért olyan változatos a hókristályok világa.

VÉGVESZÉLYBEN AZ ELEFÁNTOK! – A Vadvédelmi Világalapítvány felhívást intézett az elefántok lakóhelyéül szolgáló országokhoz, hogy mentsék meg az ormányosokat a teljes kipusztulástól. A vadvédelmi szakemberek megállapitása szerint ugyanis a Szaharától délre már alig-alig található meg a legnagyobb testű szárazföldi emlősállat néhány példánya. A becslések szerint évente 50–150 ezer elefántot pusztítanak el az orvvadászok!

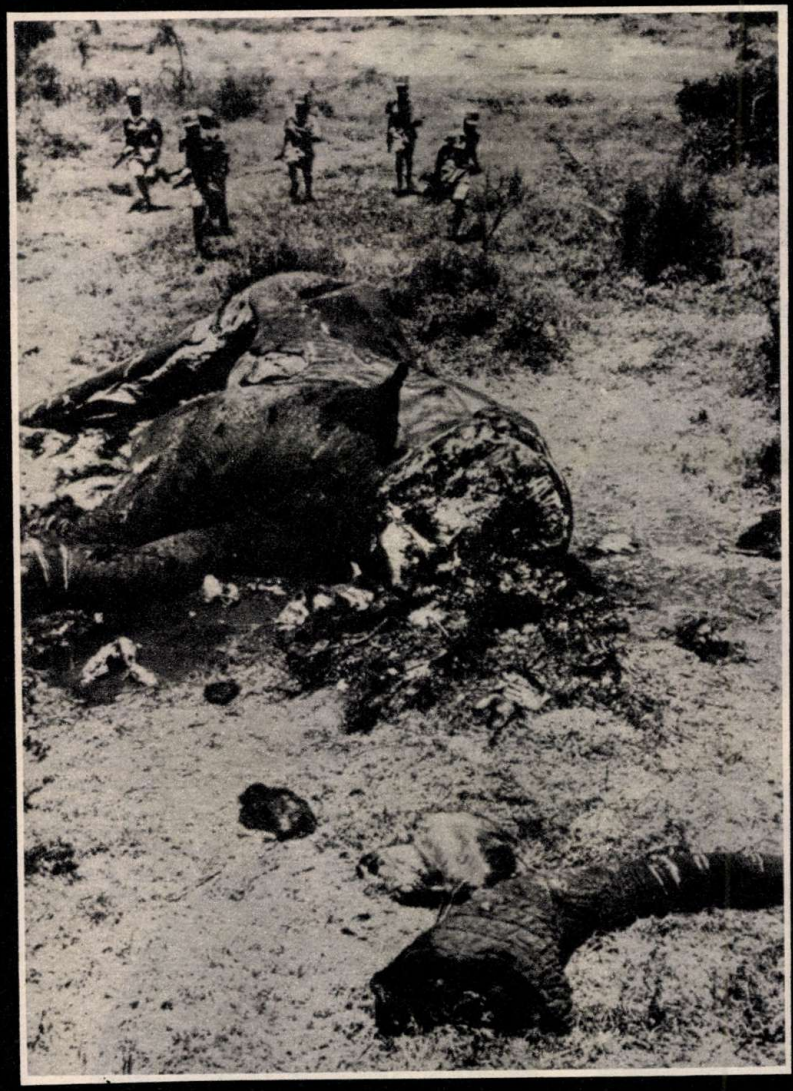

A MINI LÓ hosszú tenyésztési munka eredménye: alig 40 centiméter a marmagassága. Remek játszótárs, fürge, vidám, barátságos, nem rúg, nem harap. Egyetlen hibája van csak: roppant drága. Nyugat-Németországban, ahol divatba jöttek a mini állatok, tizezer márkát is elkérnek egy-egy „játék lovacskáért".

ILYEN BALESET sajnos könnyen előfordulhat a havas lejtőn. A sérült végtag rögzítésére szolgál a műanyagból készült, pillanatok alatt összeállítható sín. A gyors és szakszerű elsősegély megakadályozza a sérült részek elmozdulását, így elősegíti a gyógyulást, megakadályozza a szövődményeket.

DÁN AUTÓKÖZEKEDÉSI SZAKEMBEREK IS bebizonyították, hogy a biztonsági öv életet menthet. Háromszáz halálos kimenetelű közlekedési balesetet elemeztek, és megállapították, hogy a vezetőknek csak 1 százaléka volt beszíjazva. A baleseti körülmények utólagos rekonstruálása során kiderült, hogy ha használták volna a biztonsági övet, az áldozatok több mint fele életben maradhatott volna.

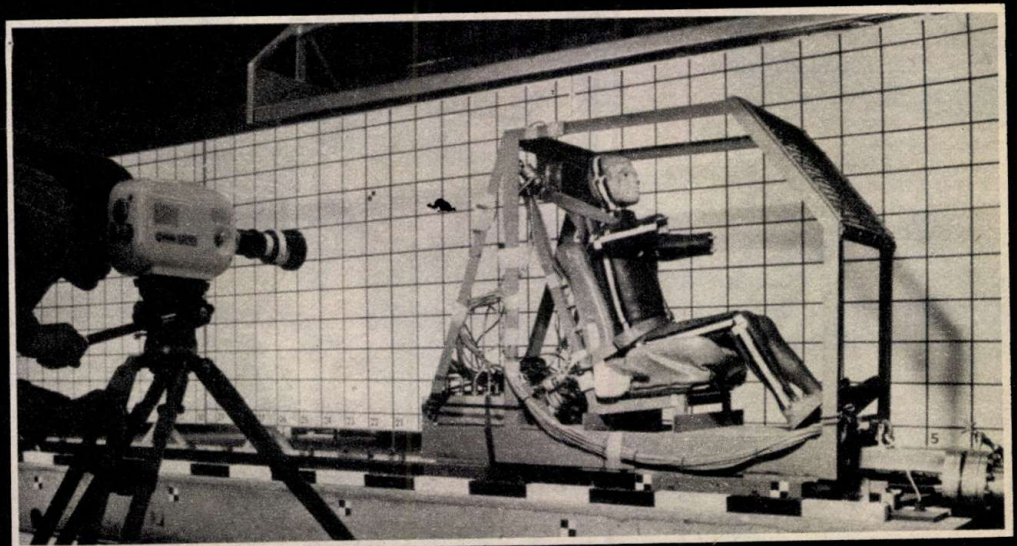

A disznótor nem csupán vigalom. Szükség van minden kézre, hogy a cocából toros finomság legyen. A főszereplő azonban: a böllér!

Micsoda sonkája van! Ebből lesz a kolbász. A pörzsölés, és a mosás után következik a kóstolás. A füléből az kap, aki sokat segít a böllérnek

TOROS DÁRIDÓ

Cím nélkül is megtaláltuk volna Haraszti Marcsi nagyapjának üllői házát. A reggeli szürkületben csak azt kellett figyelni, hol hangos az udvar, hol feszegeti a jókedv a kerítést.

A felnőtteken kívül hat gyerek sürgölődött a coca körül, mert Marcsi az őrséből meghívta három jó barátját, és eljött a kőbányai unoka, Zoli is. Patakiéknál, a nagyszülőknél ugyanis az a szokás, hogy disznótor alkalmából összejön az egész család.

Kolbászból lehetne a kerítés

Surrogott a gép, percegett a láng. S mi a régi disznótorokról beszélgettünk. Azokról az időkről, amikor a nagy tűz mellé, kicsit is gyújtottak a gyerekeknek. A játék mellett ennek gyakorlati haszna is volt, mert ha kialudt a másik, innen emeltek át egy villára való parazsat.

— Az az igazság, hogy a szalmánál jobban kedvelem már a gépi perzselést. Gyorsabb a munka. Ha ért hozzá az ember, ugyanolyan ropogósra lehet gázzal is pirítani a bőrt, mint szalmával — mesélte Pataki János, akit máshová is szívesen hívnak böllérnek. Kolbászból, hurkából lehetne háza körül a kerítés, hiszen kilométerekben számolja a hosszát annak, amit élete folyamán megtöltött.

A leperzselt, lekapart, tisztára mosott hízó füléből lenyisszantott egy darabkát és Zolinak nyújtotta.

— Téged illet az első falat, mert hajnal óta talpon vagy, és segítettél nekem — mondta.

A többiek körültáncolták:

— Mi is segítünk, mi is segítünk . . .

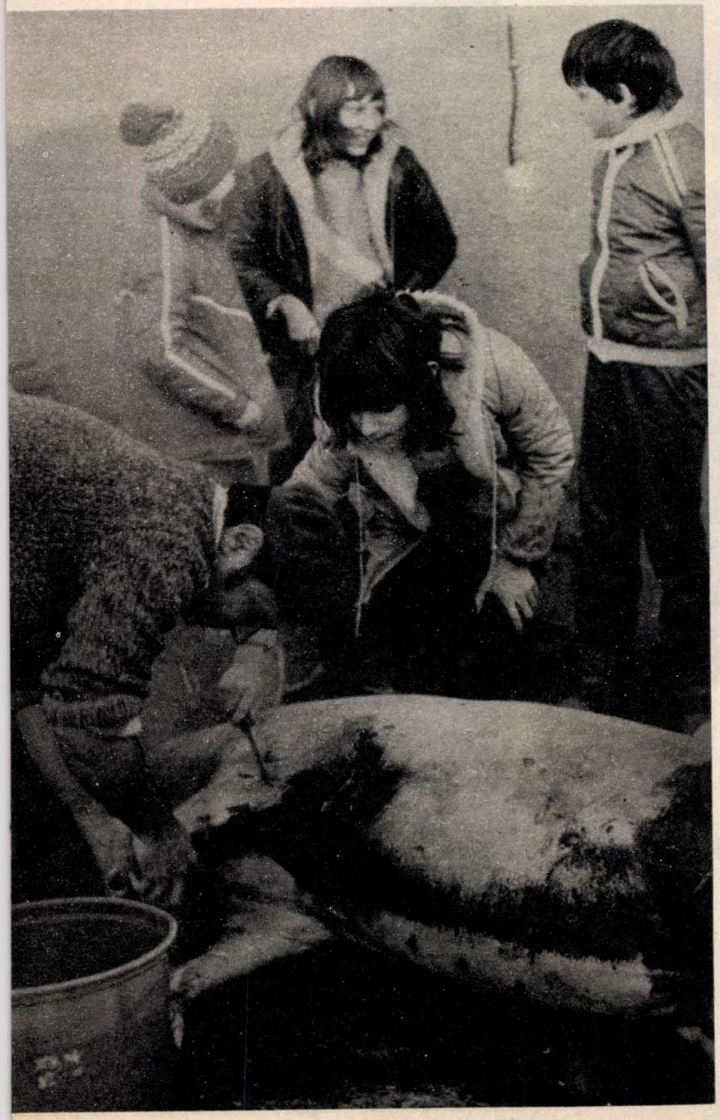

Mire a sonkák a sózóteknőbe kerültek, a nagymama frissen sült májszeletekkel várta a társaságot.

— Sül a pecsenye is — mondta biztatóan, de az asztal körül ülők azt mutatták, hogy egy falattal se többet, degeszre ették magukat.

— Mindenképpen meg kell kóstolni. A friss pecsenyének nincs párja!

A nagyapa receptje szerint

Az étlapot a nagymama állította össze erre a napra. Ő kezdte el sodorgatni már jóval előbb a húslevesbe való csigatésztát, ő szerezte be a savanyú káposztát, ő tette el még a nyáron a csemege uborkát a sültekhez. De a kolbász, a hurka, a disznósajt és az abált szalonna a nagypapa receptje szerint készült:

— Egy kiló rizshez 3 deci abalé kell. Ha elfőtte, be kell takarni az üstöt, hadd pihenjen a kása. Én a majorannán, a borson, a dinsztelt hagymán kívül még a fehér hurkába is teszek jócskán pirospaprikát. Egy csöppet a csípősből is. A vérest nem zsemlével készítem, hanem ugyanabból a rizses töltelékből, ami a fehérből megmaradt. Csak ebbe több fűszert teszek. A kolbászból kihagyom a köménymagot, mert rájöttem, hogy attól keserűbb az íze.

Abálás, darálás közben huncutkodva csipkelődtek, tréfásan ugratták egymást. De mikor elkészült a töltelék, Marcsi édesapja figyelmeztetően felemelte az ujját.

— A bolondozás felfüggesztve. A kóstolás kötelező. Egy perc alatt úgy elronthatunk mindent, hogy egy évig siránkozhatunk. A füstölés sem segít, ha kevesebb a fűszer, vagy ha kimarad valami a kolbászból.

Megjöttek a pocurkák

— A hurkára is figyelni kell, nehogy „patkós"-t készítsünk, mint a nagymágocsiak — nevette el magát Zoli édesapja. — A kóstolóba küldött hurkából egy patkódarab került elő.

— Lehet, hogy felcserélték. Felénk játékból, mindig belesütöttek valamit a böllérnek, vagy a pocurkáknak szánt hurkába — mesélte a nagymama.

Észre sem vettük, hogy a gyerekek hirtelen eltűntek. Marcsi nyolcadikos nővére, aki már többször hallott a pocurkáknak nevezett kántálókról, a nyusziólban kiosztott néhány maskarát, a húgát „kígyótök"-hegedűvel szerelte fel, elővette furulyáját, majd Zoli fülébe súgott valamit.

Éktelen zenebona kezdődött az udvaron.

— Megjöttek a pocurkák, hol az a hurka? — kiabálták az álarcosok.

— Mindjárt kisül az első adag — mondta a nagymama, de mintha csak megérezte volna, hogy valami turpisság történik, megnyitotta a nagykonyha ajtaját. Az egyik álarcos, aki hasonlított Zolira, konyhakendővel a kezében, éppen ki akarta emelni a sütőből az egyik tepsit.

— A pocurkák sosem csennek, csak köszönteni mennek! — dorgálta meg a nagymama, majd hozzátette: — Nem disznótor az, ahol ne jutna a finomságokból a betoppant vendégnek is.

Faragó György

Fotó: Wagner Margit

Ahol a mese elkezdődött:
egy Bösztör nevü puszta
az Alföld homokján, valahol
Kunszentmiklós és Szabadszállás között;
olyan kicsiny hely,
hogy még az autóstérképek közül is
csak a legrészletesebb tünteti föl.
De azért annyira mégsem kicsiny,
hogy ne lett volna ott iskola,
és annak ne lett volna tanítója

Fotó: Szalay Béla

Nagyszerű emberek voltak azok a falusi tanítók, nem hiába hasonlították őket lámpáshoz, a kultúra fényét hordozták azokon az isten háta mögötti kis településeken, ahol éltek. Sok helyütt volt úgy, hogy a faluban lakók két-három generációja is ugyanannak a „mester úr"-nak a keze alatt járta ki az iskolát. De nemcsak emiatt tisztelték, hanem amiatt is, hogy a mester úr eligazodott a világ dolgaiban, szívesen szolgált a tanításon kívül jó tanáccsal is, és többnyire gazdának sem volt éppen utolsó.

De térjünk csak vissza a magunk meséjéhez! Szóval, ennek a bösztörpusztai tanítónak volt egy kicsi lánya, aki mit gondolt, mit nem, elhatározta, hogy maga is tanító lesz, azon az úton megy tovább, melyet már az édesapja is taposott. Úgy is lett. Ámbár nem volt az az út azért olyan sima és egyenes: nem volt könnyű álláshoz jutni akkoriban. Elég az hozzá, végül is sikerült, mégpedig egy csepeli iskolában, a Gombos téren. Ez negyvenöt éve történt.

Akiről a mesénk szól, Csetényi Etelkát ma is abban az iskolában találjuk. Amióta nyugdíjas, a napköziseket istápolja. Nem mindennapi szoba Csetényi Etelka iskolai szobája. A belépő rögvest szemrevaló menyecskével találja magát szemközt: a

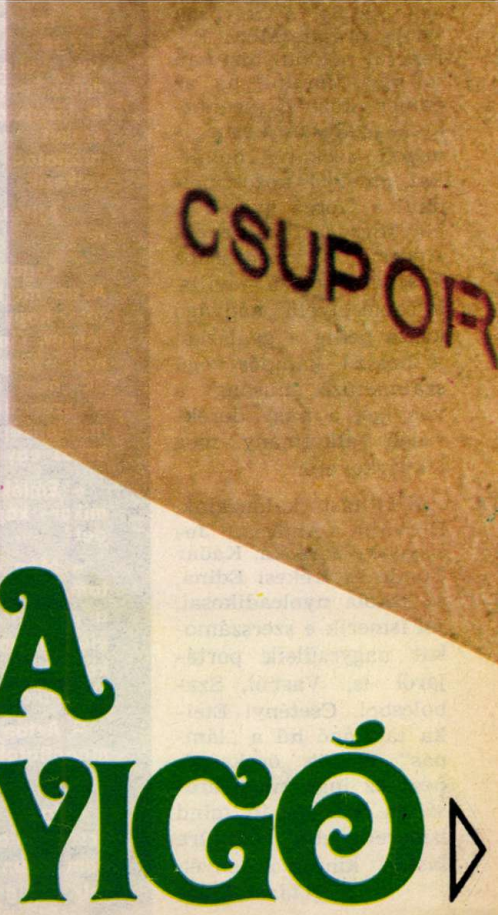

ÁPORKA ÉS VONYIGÓ

feje lopótök, bábutestén kalocsai ünnepi viselet. Fölötte felirat: „Édösanyám, indítsa el a faromat!", amit aztán apróbb betűk magyaráznak meg: segítség kellett a hajdani menyecskének ahhoz, hogy szépen ringjon rajta a rengeteg nehéz alsószoknya, amint az utcára lép.

Az egyik falon Magyarország térképe, rajta, kis üvegburák alatt, az egyes tájegységekre jellemző hímzésminták. Az asztal előtt szúette paraszti faeszközök várnak halomban helyreállításra. Új szerzemények. Mert Cseténvi Etelka elkerült a kiskunsági Bösztörpusztáról, de gondja volt arra, hogy a szülőföld is vele jöjjön, ha másként nem, tárgyak formájában. Az iskolában mindenfelé, a folyosók falán olyan talányos szerszámok láthatók, melyeknek nemhogy a nevét, még a rendeltetését sem sejtheti az, akinek nem ismerős a falusi élet. Szerencsére mellettük a magyarázat is, csak közelebb kell lépni, el kell olvasni.

Meg is teszik, és nemcsak a bevetődő látogatók. Van úgy, hogy egy-egy osztály a folyosón tartja óráját. Móra Ferencről például biztosan jó úgy tanulni, ha az ember közben megnézheti, óvatosan kézbe is veheti azokat a holmikat, amelyek között például a Gergő gyerek is élt. Micsoda fura nevek! Áporka: a kazlazáshoz használt hosszú favilla, a rövid nyelű nádvágó kasza pedig a gyalázka. A hosszú, kampós végű szalmahúzó husáng a vonyigó, a nagy derékszögű alkotmány meg lekvárkeverő.

Kiállítási kalauzaink, Horváth Andrea, Jeszenszky Piroska, Kádár Tünde és Kékesi Edina, az iskola nyolcadikosai, jól ismerik e szerszámokat nagyszüleik portájáról is, Vasból, Szabolcsból. Csetényi Etelka tanítónő hű a „lámpás" elődök örökségéhez: az ipar nagyvárosában őrzi egy itt mind ismeretlenebb kultúra lassan kihunyó fényét.

Nádasi Tibor

KEDVES ISMERŐS

DISZKÓ HELYETT-PÖTYÖGÉS

Van, aki nem bírja a feszült helyzeteket. Az asztaliteniszezők mesélik, hogy náluk a harmadik játszma 20–20-as állásánál kezd összeszorulni a gyomor.

Bátorfi Csilla viszont nem roppan össze ilyenkor sem. Sőt, mintha élvezné a dolgot. Úgy pörgeti, úgy nyesi a labdákat, ahogy 10–10-nél talán nem is lenne képes rá.

– Szerencsés alkat vagy – mondom a BSE tizenhat éves versenyzőjének.

– Szeretem a végjátékot. „Megy a kezem", így mondják a kulisszák mögött. Néha magam is meglepődöm azon, milyen megoldások jönnek be ilyenkor.

– És mikor vagy feszült, ideges?

– Ha egy ázsiai játékos adogat az embernek, az nem kellemes dolog. A kínaiak négy-öt féle szervát is tökéletesen megtanulnak, ezeket variálják. Sohasem tudhatod, hogy melyik következik.

– Mivel válaszolhatsz erre?

– Legutóbb, az Európa–Ázsia mérkőzésen megfogadtam, hogy azt csinálom, amit Jónyer, Gergely, Klampár csinált. Pörgettem... Ezt meg ők nem szeretik. Különben a szervafogadásban nekem mindenképpen javulnom kell, ez az egyik gyengém.

– Emlékszel arra, hogy mikor kaptad az első ütődet?

– Még az eszemet se tudtam, akkor. Nálunk mindig a pingpong körül forgott az élet, Szombathelyről is azért költöztünk Tolnára, hogy egy jó szakosztályhoz kerüljek.

– Aztán megint összecsomagoltatok, és irány Budapest.

– Igen, de akkor már az öcsém miatt is, mert Tolnán nem olyan erős a fiúszakosztály. Sajgott a szívem. Tolnán hatalmas házunk volt, nagy kerttel, ott vágtázott a két gyönyörű kutya... Mindenki ismeri a másik embert egy ilyen helyen, ha versenyre mentünk, éreztem, hogy az egész község értünk szorít. Őrült sokat bicikliztünk, meg fociztunk, mondják, ezért is olyan jó a lábmunkám. Egyébként fél hattól fél kilencig tartott az edzés, de az alapozó időszakban „dolgoztunk" reggel, tanítás előtt is. Ezek főleg kondícióedzések voltak, úgyhogy, mire véget ért a nap, nekem már csak az járt az eszemben, vajon milyen finomság kerül majd az asztalra. Rántott hús, csirkepörkölt...?

– Hogyan teltek az első budapesti hónapok?

– Nehezen szoktam meg a nagy távolságokat, és természetesen az emberek is másmilyenek. Akkor enyhült valamit a honvágyam, mikor itt is szereztem már néhány barátnőt. Velük sem a diszkóban, hanem az edzőteremben találkozunk. Napi négy órát pingpongozok egyébként, s erre jön még az a másfél óra, amikor apuval az adogatást, a fonákot, meg a szervafogadást gyakoroljuk. Ezek amolyan sulykolások, hogy minél több mozdulat kerüljön át a tudatalattimba. Minél több váljon reflexé.

– A Radnóti Miklós gimnáziumba jársz, ez eléggé erős iskola. Hogy megy a tanulás?

– Nem lehet rám panasz. Én sem a pingpongban, sem a tanulásban nem kaptam engedményeket, sőt, apuék az öcsémnek se „kegyelmeznek".

– Más ez az élet, mint amit a tizenhat éves lányok ma élnek.

– Az aranyérem Bécsben, no, meg az, hogy ott lehettem az Európa–Ázsia mérkőzésen, minden „áldozatért" kárpótol. Nekem egy meccs, egy jó verseny jelenti azt, amit másnak a diszkó, a nagy társaság. Végül is a szüleim „oltottak be" az asztaliteniszezéssel, aputól tanultam az első ütéseket, de én ez ellen sohasem lázadtam fel, mert örömömet lelem a játékban. Nyilvánvaló, ha nem láttak volna elég tehetségesnek annak idején, ma nem lennék asztaliteniszező.

– Napi négy órán át koncentrálni minden egyes labdára, plusz a versenyek, a mérkőzések... nem fárasztó?

– Három játszmából egyben – ez általában a második „menet" – nem tudok úgy odafigyelni, akárhogy is akarom. Ez az idegek önkénye, nyilván ilyenkor lazítanak egy kicsit. Baj? Nem baj? Mindegy, ezen nagyon nehéz változtatni...

– Van valami kedvtelésed?

– Felold, ha beszélhetek a barátnőimmel, és jó hatással van rám egy kis felelőtlen „pötyögés", ütögetés is. Ilyenkor nyilván azt kellene válaszolnom, hogy én rengeteget olvasok, zenét hallgatok, kiállításra járok... Van ilyen is, de nem több, mint másoknál.

– Terveid?

– Hűha... Nehéz ilyesmiről beszélni. Nemcsak a babona miatt. Ha most mondok valamit, és nem jön be, akkor majd mutogatnak rám. Talán, ha azt mondom, hogy szeretnék minél jobb játékos lenni, s egyszer majd úgy pörgetni, mint Jónyerék, akkor abból nem lehet „baj".

SINKOVICS FERENC

FOTÓ: KARASZ LAJOS

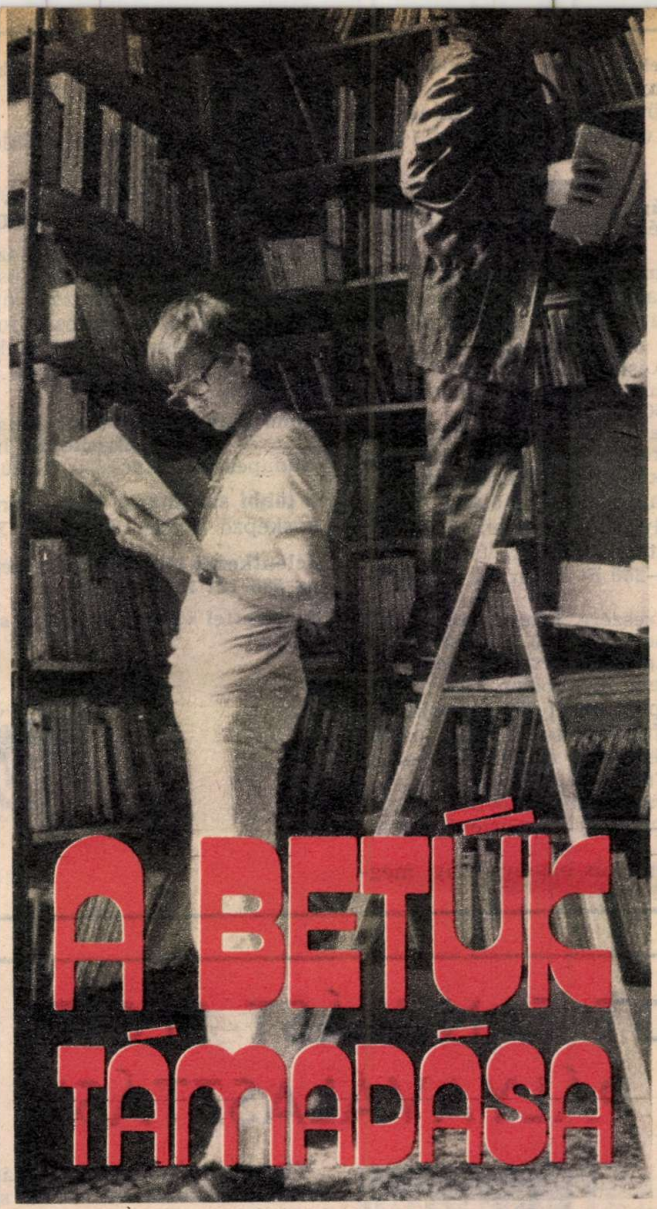

A BETŰK TÁMADÁSA

MIT OLVASUNK?

Az év első földrajzórája mi mással kezdődhetett volna, mint a nyári utazások végeláthatatlan élményözönével. Harkay tanár úr leginkább annak a fiúnak az útjára volt kíváncsi, aki szülei jóvoltából nyugat-európai körúton vehetett részt.

— Merre jártatok? — kérdezte érdeklődve.

A fiú kelletlenül sorolta.

— Mi mindent láttál ezekben az országokban? — faggatta tovább.

A kisdiák a vállát vonogatta. Harkay tanár úr kezdett bosszankodni:

— Ilyen kicsi korodban megadatik, hogy csodálatos helyeken fordulj meg a világban, és azt sem tudod, hogy mit láttál?! Az útvonalat csak megjegyezted!

— Olvastam végig — válaszolta unottan a diák.

A tanár úr szemében remény csillant.

— Na, ez is valami — mondta —, legalább az irodalommal foglalkoztál. És mi jót olvastál?

A gyerek felcsillanó szemmel bökte ki a ponyvaregény címét:

— A Rack Spatzmann, a hurokdobót!

Csillagok háborúja – tizenötször

Ha nincs Rack Spatzmann, bőven akad helyette más, főleg ahogy a IX. kerületi József Attila Úttörőház könyvtárában kérte az egyik csöpp olvasó

— Egészen pontosan így mondta: „Azokból a zűrös könyvekből kérek!" — javít ki mosolyogva Mihályi Imréné, a könyvtár vezetője. — És, ha meggondoljuk, nem is tévedett nagyon ezzel a rosszul hangsúlyozott „z"-hanggal. Egyre inkább terjed ezeknek a ponyvaregényeknek a népszerűsége, sajnos, a tartalmas olvasmányok rovására!

Csuti Emese, aki a könyvtár szomszédságában levő iskola nyolcadikosa, így fogalmazza meg a választ:

— Talán a sok leírás miatt nem kedveljük a klasszikusokat, bár én személy szerint szeretem Jókait, mert romantikusak a történetei, és az adott korról is sokat megtudok belőle.

Hát ennyire rohanunk? Ennyire sietősek a dolgaink? Már nincs időnk, türelmünk a hosszú leírásokat elolvasni? Mert az tény: a Csillagok háborúja jóval kevesebb szellemi erőfeszítést igényel. Képregény formában jóval kevesebb időt is! Persze, nem annak, aki olvasta is, aztán a moziban is megnézi még néhányszor.

— Pontosan tizenötször láttam! — büszkélkedik Emese osztálytársa, Lőrincz Zsolt. — Szerintem csak a fordulatos, izgalmas könyv a jó.

A többiek is megegyeznek abban, hogy egy könyvnek izgalmasnak, eseménydúsnak kell lennie, sok kalanddal fűszerezve.

— És persze nem túl hosszúnak — teszi hozzá Hauser Réka. — Most éppen a Zöldsapkások című könyvet olvasom, ez egy kommandócsapat tetteiről szól. Jó izgis, az biztos!

Én már kevésbé vagyok biztos abban, hogy egy nyolcadikos diáknak valóban egy kommandócsapat hős(?)-, rém(?)-tetteit kelle olvasgatni?

Az űrkalandok kihívása

Mihályi Imréné kesereg:

— Nagy bánatom az, hogy a gyerekek nem olvassák a népmeséket. Talán azért van ez így, mert a szülők nem érnek rá mesélni nekik, megszerettetni a mi időnkben még kedvelt, árnyalt, tanulságos és szép történeteket. Így a mai gyerekek közül sokan nem tudják a későbbi olvasmányokat mire építeni, és érzelmileg is iszonyatos nagy űrt jelent ez.

És ebben a nagy űrben jelennek meg az „űrös" könyvek.

Rónaszegi Miklós, sok gyerekkönyv szerzője nincs elkeseredve:

— Én próbálom a jó oldalát nézni ennek — mondja sokat sejtetően —, hiszen a képregények ráébresztették a kicsiket és a felnőtteket is arra, hogy milyen fontos az irodalmi alkotásokhoz a jó rajz, a gondos, szép illusztráció! Az űrkalandok népszerűsége pedig felfogható kihívásnak is az írók számára. Olyan könyvet kell írni, ami értelmes munka, népszerűségben mégis felveszi a versenyt ezekkel. Régen féltették az ifjúságot a kalandos könyvektől, mondván, hogy az ezekben található sok csihipuhi agresszívvá neveli az olvasókat. Nem tudom. Én írtam sok efféle regényt, de soha nem lettem olyan népszerű a huligánbandák körében, hogy író-olvasó találkozóra hívtak volna ...

Rónaszegi Miklós, az általa szerkesztett Delfin-sorozatba az indián regények, meg a Kincses sziget mellé azért csak becsempészte a Rózsa Sándort, vagy Ráth-Végh István kultúrtörténeti érdekességekről szóló munkáját.

A legpontosabban a Münnich Ferenc utcai Általános Iskola másodikosa, Sipos Levente fogalmazott:

— Olyan könyvet szeretek, ami nekem szól, és amit végig is tudok olvasni.

*

A diákok bizony többnyire nem a legjobban olvasnak, könyvtárakba kevesen járnak (például Budapesten csak harmincszázalékuk), a szülők nem érnek rá mesélni, könyvet adni a gyermekük kezébe, aki mégis olvas, az sem mindig a legtartalmasabb irodalmat falja, tisztelet a kivételnek. Bizony, nem örömteli a kép.

Egyszer egy világhírű írót megkérdeztek arról, hogy miképpen lehet remekművet alkotni. Az író kedvesen mosolygott, megvonta a vállát és azt felelte:

— Az írógépen megfelelő sorrendben kell leütni a billentyűket.

A remekműveket elolvasni még egyszerűbb, hiszen a betűk sorrendje itt már adott. Csak kézbe kell venni a könyvet. Minél többször ...

Trencsényi Zoltán

A Lőrinci Fonó vár benneteket, nyolcadik osztályos és általános iskolát végzett lányok és fiúk!

Az 1986/87-es tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves lányokat és fiúkat!

Lányokat — fonó; fiúkat — textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmára szerződtetünk a Lőrinci Fonó szakmunkástanulójaként! FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

A tanulmányi idő 3 év. A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsgák megszerzéséhez.

Juttatásaink fonó szakmunkástanulók részére:
— napi 4 Ft-ért ebéd; — autóbuszbérlet, havi 20 Ft-ért;
— kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért.

A három tanév teljes idejére ingyenesek a tankönyvek, tanszerek; a munkaruha, iskolaköpeny, fejkendő, munkacipő. Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta: — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően) 250—1100 Ft-ig; — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).

A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők: — kollégiumi elhelyezés 150 Ft-ért; — havonta autóbuszbérlet; — napi 4 Ft-ért ebéd (az iskolai napon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban); — társadalmi alapösztöndíj 650 Ft, valamint a tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft; — tanulmányi ösztöndíj (tanulmányi eredménytől függően) 50—900 Ft.

A lányok és fiúk részére a harmadik tanévben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

Kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után fonó szakmában 4000—6000 Ft; a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük.

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár, Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a Lőrinci Fonóba jelentkezel fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos, esztergályos szakmákra. A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedj elküldeni.

Fonó szakmára: Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet
Budapest V., Markó u. 18/20.;

a többi szakmára: 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet Budapest XIX., Pf. 134. — 1675.

Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon az 585-122/184 melléken.

Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT BUDAPEST

A NYUGODT TANULÁST SEGÍTI A BIZTOS PÁLYAVÁLASZTÁS!

Érdekes, változatos szakmát ajánlunk figyelmetekbe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt. Már most dönthettek továbbtanulásotokról.

Válasszátok a gyógyszergyártó szakmát!

JELENTKEZZETEK: gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak!

A gyógyszergyártó tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük. **Harmadéves, vállalati ösztöndíjas tanulóinkat (legalább közepes tanulmányi eredmény esetén) kb. 1000 Ft juttatásban részesítjük.** A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
OKTATÁSI OSZTÁLY
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék, és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
SZEMÉLYZETI OSZTÁLY
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányaláb u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest Pf.: 49. – 1780

HIRDETÉS

STOPPP!
PÁLYAVÁLASZTÁS!
STOPPP!

Szeretem a gyerekeket

A gyermekekkel kapcsolatos foglalkozás nemes és szép munka, ám sokszor nehéz perceket okoz. Ezért csak az válassza hivatásul, aki úgy érzi, hogy ha a körülmények úgy kívánják, minden emberit meg tudna értük tenni. Tisztában kell tehát lennetek a nehézségekkel is. Mindenekelőtt el kell döntenetek, hogy milyen korú gyermekekkel szeretnétek foglalkozni.

Pedagógiai téren a következő munkaterületek vannak: óvodás, kisiskolás, általános iskola felső tagozata, középiskola és felsőfokú iskola.

Az egészségügy terén: ápolónői, különböző asszisztensi, védőnői és orvosi terület.

KI LEGYEN PEDAGÓGUS? A pedagógusnak oktania és nevelnie is kell. Ezért kimondottan jó előadói készség, aktivitás, kezdeményező-, szervező- és azonosulási készség szükséges ezeken a pályákon. Az alkalmasság követelménye továbbá a kiegyensúlyozott egészségi állapot, jó légző- és beszélőszervek, jó hallóképesség, kézügyesség. A pedagóguspálya választásánál egészségügyi kizáró okok: beszédhiba, érzékszervi, vagy idegrendszeri károsodás, epilepszia.

Aki mindezek tudatában úgy érzi, hogy pedagógiai pályára alkalmas, az továbbtanulhat:

— Óvónői szakközépiskolában (4 év) — itt érettségit és óvónői oklevelet kaphattok. Ezzel a képesítéssel óvodában, gyermekvédelmi- és nevelőintézetekben, valamint gyermekfelügyelői munkakörben helyezkedhettek el. Az óvónő 3—6 éves gyermekek nevelésével foglalkozik. Ezek a gyermekek még nem önállóak, ezért életük minden mozzanatát az óvónőnek figyelemmel kell kísérnie, biztosítani kell nyugalmukat, játékukat. Feladatuk még az iskolai önálló foglalkozásra való felkészítés is.

Felvételi követelmény a 4-es vagy annál jobb tanulmányi eredmény, továbbá szakmai alkalmassági vizsgán, majd a felvételi vizsgán kell megfelelni. Előnyt jelent, ha valamilyen hangszeren már tudtok játszani.

A szakközépiskolával kapcsolatban kizáró egészségügyi okok: a szív- és keringési rendszer betegségei, a tüdő- és légzőszervi betegségek, az epilepszia, mindkét fül hallászcsökkenése, bőrbántalmak arcon, kézen, látásélesség-problémák és nem utolsósorban a statikai rendszer minden alaki és működési rendellenessége.

— Gimnáziumban (4 év) — ide 4-es, vagy annál jobb tanulmányi eredményű tanulók jelentkezését várják. Az érettségi megszerzése után óvónőképző főiskolán (2 év), tanítóképző főiskolán (3 év), tanárképző főiskolán (4 év), tudományegyetemek bölcsész vagy természettudományi karán (5 év), a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán, valamint a Mozgássérültek Nevelőképző és Nevelőintézetében (4—4 év) tanulhattok tovább. Óvónői főiskolára az óvónői szakközépiskolából is lehet jelentkezni.

A tanítóképző főiskolán végzettek az általános iskola alsó tagozatában tanítanak.

A tanárképző főiskolát végzettek az általános iskola felső tagozatában, az egyetemet végzettek középiskolákban taníthatnak.

A gyógypedagógiai főiskolát végzettek kisegítő iskolába kerülhetnek. Különösen nehéz, de annál örömteljesebb feladat vár rájuk, hiszen fogyatékos gyermekekkel foglalkoznak. Ezért még nagyobb türelmet, szeretetet, pedagógiai és pszichológiai készséget igényel munkájuk. Ezeket a gyermekeket is meg kell tanítani a tantárgyak ismeretére, segíteni kell őket és sokszor környezetüket is a normális életbe való beilleszkedésben.

KI VÁLASSZON EGÉSZSÉGÜGYI PÁLYÁT? Az egészségügyi pályán dolgozók ápolói, gondozói és gyógyítómunkát végeznek. Ennek csak egy részterülete a gyermekegészségügy, amelyhez elengedhetetlen feltétel a nagyfokú emberszeretet, a türelem, hiszen betegekkel foglalkoznak. A beteg — akár gyermek, akár felnőtt — különleges odaadást és bánásmódot igényel. Az általános iskola elvégzése után e területen három irányban lehet továbbtanulni.

— Gimnáziumban.

— Az egészségügyi szakiskolába (3 év) az erős közepes, vagy ennél jobb tanulók jelentkezését várják. Fontos tantárgyak a kémia és az élővilág. Itt a közismereti tárgyakon kívül magas óraszámban tanulnak szakmai tárgyakat, és kórházakban, bölcsődékben szakmai gyakorlaton vesznek részt a tanulók.

— Az egészségügyi szakközépiskolába (4 év) négyes, vagy annál jobb tanulók jelentkezzenek. A közismereti tárgyakon túl ápolástan, gondozástan, a csecsemő és a gyermek fejlődése, pszichológia, gyermekgyógyászat stb. szakismereteket szereznek a tanulók. A végzett fiatalok általános ápolói és általános asszisztensi képesítést kapnak.

Az egészségügyi pályák választását kizáró egészségügyi okok: átlagon aluli fejlettség, végtagok rendellenességei, légzőszervi megbetegedések, hallásproblémák, epilepszia, gyógyszerérzékenység. Mindhárom iskolatípusból lehetőség van munka melletti tanfolyamon szakosodni, csecsemő- és gyermekgondozó, gyermekápoló, gyermek ideg-, elmeápoló szakon. A tanfolyamok időtartama 10 hónap.

A szakközépiskola és gimnázium elvégzése után továbbtanulási lehetőség van az egészségügyi főiskolán védőnői szakon (3 év), vagy az orvostudományi egyetemek általános orvostudományi karán (6 év). Az általános orvosi diploma megszerzése után gyermekgyógyász-szakvizsgát lehet tenni, miután 4 évig kórházi csecsemő- és gyermekosztályon dolgozott az orvos.

Dr. Bozóné Máthé Rozália
a Pest Megyei Pedagógiai Intézet pályaválasztási csoportjának munkatársa

FIÚK, LÁNYOK, FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek textilkikészítő szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a textilfestő és -kikészítő szakmát egyaránt ajánljuk lányoknak és fiúknak, másik ágát, a textilnyomó szakmát csak fiúknak. Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 50—800 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően. A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, amely havonta 500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30—50 százaléka lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes, színes képekkel tarkított tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:

BUDAPRINT PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT személyzeti és oktatási főosztályán,

Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036.
Telefon: 687-834

A BUDAPRINT Magyar Pamutipar általános iskolát végző **lányokat fonó-szövő; fiúkat textilgépszerelő, géplakatos, villanyszerelő és csőszerelő szakmunkástanulónak iskoláz be.**

Felvételi vizsga nincs. **Tanulóidő 3 év.**

Tanulmányi ösztöndíj: 50—750 Ft/hó — a tanulmányi eredménytől függően.

Társadalmi ösztöndíj: 500—750 Ft/hó, a III. évben szakmunkásbér 2500—3500 Ft/hó — a tanulmányi előmeneteltől függően.

Kollégiumi elhelyezést, teljes ellátást és egyéb juttatást a tanulmányi szerződés alapján biztosítunk tanulóink részére.

A szakmunkásvizsga után a **kereseti lehetőség: lányoknak 4500—7500 Ft; fiúknak 3800—5000 Ft.**
Jelentkezni lehet: munkanapokon 7—14 óráig. Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Címünk:
BUDAPRINT
Magyar Pamutipar
személyzeti-oktatási osztály
Budapest,
Lahner György u. 30. — 1046.
Telefon:
693-847,
vagy 693-111/115 mellék.

FIGYELEM!

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; 200 Ft kiemelt szakmapótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft.

Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tó 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4500—7500 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk!

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől csütörtökig, 8—15 óráig, a személyzeti osztályon.
PATEX Angyalföldi Szövőgyár, Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest, Pf. 391. — 1394.

HIRDETÉS

Szeretnél valamilyen szép és érdekes szakmát tanulni?

GYERE NYOMDÁSZ TANULÓNAK A KOSSUTH NYOMDÁBA!

Választhatsz betűszedő, magasnyomó gépmester, síknyomó gépmester, könyvkötő, nyomdagépszerelő szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutatjuk a választható szakmákat.

Érdeklődni lehet: naponta 8—14 óra között a személyzeti és oktatási osztályon.

Budapest V., Alkotmány u. 3.
Telefon: 311-356, 117-298.

Juttatásaink: a tanulmányi eredménytől függően

440—1050 Ft összegű társadalmi-tanulmányi ösztöndíj;

4 Ft térítésért étkezés;

sportolási, szórakozási lehetőség, üdülés;

továbbtanulási lehetőség a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textilgépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.

A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK, FIGYELEM!

Gyertek a GANZ DANUBIUS HAJÓ- ÉS DARUGYÁRBA szakmunkástanulónak.

E legfontosabb szakmákra várjuk jelentkezéseteket: hegesztő, szerkezetlakatos, gépiforgácsoló (esztergályos), gépszerelő és karbantartó, villanyszerelő, festőmázoló, asztalos, ács-állványozó, épületburkoló, elektroműszerész, öntő, kovács, csőszerelő.

A képzési idő 3 év.

A tanulóévek alatt biztosítunk számotokra:
— kollégiumi elhelyezést;
— korszerűen felszerelt tanműhelyt;
— napi 4 Ft-ért ebédet;
— sportolási lehetőséget.

Vállalatunk a szakmunkástanulók részére az iskola megkezdésétől számítva a tanulmányi ösztöndíjon belül társadalmi tanulmányi ösztöndíjat biztosít, amely mértéke szakmáktól függően 700—1000 Ft/hó.

A szakmunkásvizsga után a továbbtanulási lehetőség biztosítva van. **Munkába álláskor 5000—6000 Ft juttatás.** Modern munkásszálloda. **Jó kereseti lehetőség.**

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

— **Ganz Danubius Hajó- és Darugyár személyzeti és oktatási osztály Budapest, Váci út 202. — 1904. Telefon: 296-203;**
— **Ganz Danubius Tiszafüredi Darugyár Tiszafüred, Örményi út — 5350. Telefon: 215;**
— **Ganz Danubius Balatonfüredi Hajógyár Balatonfüred, Tihanyi út — 8230. Telefon: 06-80-40-100;**
— **Ganz Danubius Váci Konténergyár Vác, Derecskei dülő — 2600. Telefon: 06-27-11-411.**

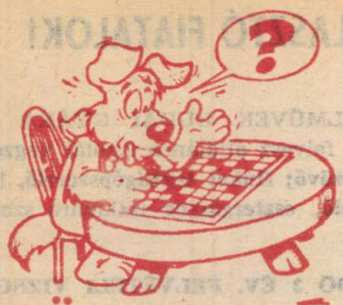

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI:
HORVÁTH ANNAMÁRIA

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: **1986. február 20.** Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy a levelezőlapra írd rá: **TÖPRENGŐ.**

*

Az Informatika rovat **Létraversenyének** megfejtéseit **1986. február 27-ig** várjuk a szerkesztőség címére. A levelezőlapra írjátok rá: **LÉTRAVERSENY.**

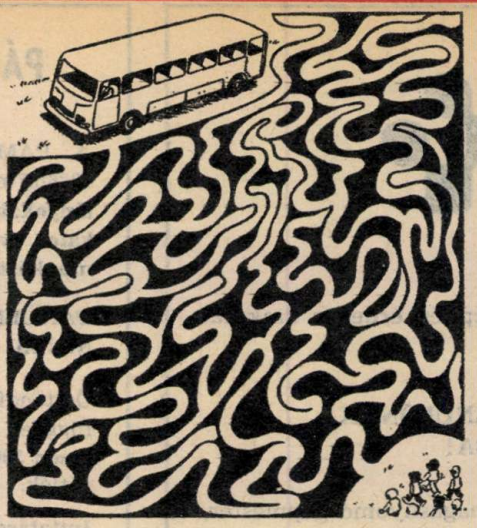

AZ AUTÓBUSZ már régóta várakozik a gyerekekre, akik nehezen tudják megtalálni, hiszen előbb egy labirintuson kell átmenniük. Segíts meglelni a helyes utat!

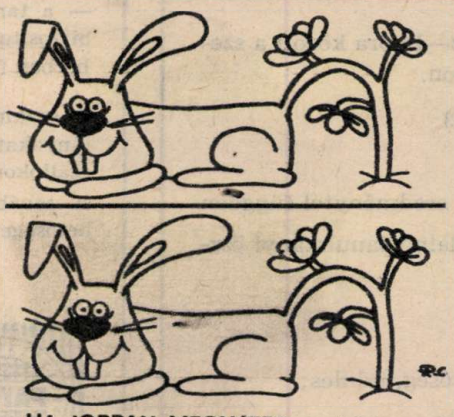

HA JOBBAN MEGNÉZED a két nyuszit, több apró eltérést is észrevehetsz. Melyek ezek?

A KÉPEN LÁTHATÓ feltaláló nevét ma is sokszor emlegetik. Kiről van szó? Segítségül egy, a híres találmánnyal összefüggő képet is bemutatunk.

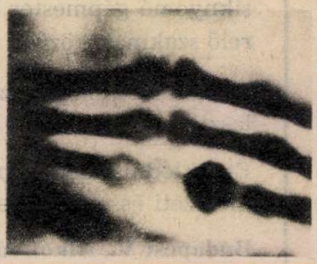

ORSZÁG-KERESŐ. Melyik az az ország, amelyre ráillenek az alábbi megállapítások?

- **Nem határolja tenger;**
- **Csehszlovákiával szomszédos;**
- **fővárosának a neve csupán egyetlen betűvel különbözik egy másik európai főváros nevétől.**

LÉTRAVERSENY

Informatika rovatunk létraversenyébe bármikor be lehet kapcsolódni. Ha valaki eléri az 50 pontot, akkor jutalomban részesül, de ezután pontgyűjtése elölről kezdődik. Ha valaki három hónapig nem küld be megfejtést létraversenyünkre, akkor nevét töröljük nyilvántartásunkból.

Létraversenyünk első fordulója után a következő pontszámok alakultak ki: Rácz Viktória: 7; Horváth Tünde: 3; Monda Hajnalka: 3; Krizsán Zsuzsanna: 11; Kovács Ivette: 3; Tartó Erika: 11; Radics Nati: 3; Megyesi Ágnes: 3; Harczos Edina: 3; Nyemetz Krisztina: 3; Hajba Tamás: 3; Vasvári Katalin: 3; Cseke Anette: 3; Szárszó Judit: 3; Farsang Gabriella: 3; Kabcsa Ibolya: 7; Lénárd Orsolya: 3; Hriczó Gábor: 7.

LÉTRAVERSENYÜNK II. FORDULÓJÁNAK KÉRDÉSEI:

1. Kinek a képét látod ezen a rajzon? (3 pont)

2. Íme, az egyik magyar személyi számítógép „portréja". Felismered, hogy melyik gépről van szó? (3 pont)

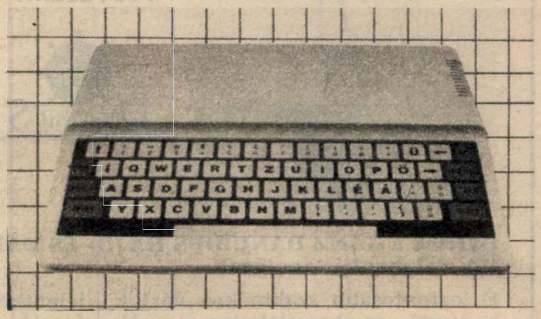

3. Két szót rejt az alábbi kód. Melyek ezek? Segítségül annyit elárulunk, hogy ASC II kódban íródott. (5 pont)

C94EC6CFD24D4iD4
C94B41A0D2CF5641D4

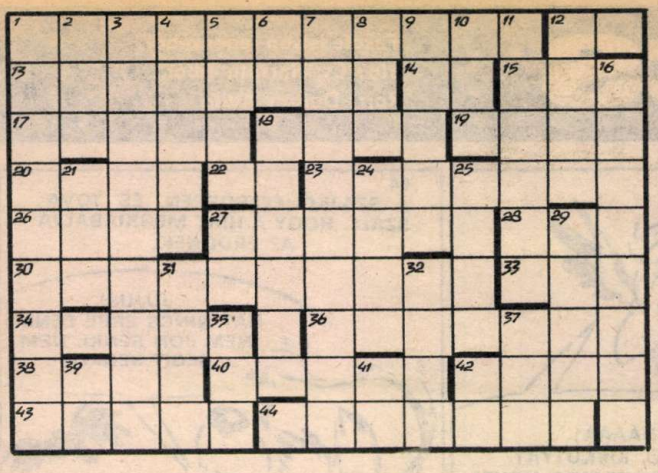

FARSANGI TÁNC, VIGALOM, HEJE-HUJA. Álarcos, jelmezes, figurás vigalom. És rejtvény.

VÍZSZINTES: 1. **Hosszú rúdra szerelt kocsikeréken két felöltöztetett szalmabábu. Szekér után kötve forog, „táncol". (Háromszék m.)** 12. Monte-Cristo gróf raboskodott itt. 13. Parancsot adott neki. 14. Eblak. 15. Ami egyre múlik. 17. Csúszós. 18. Válogatott, elsőrendű, ismert idegen szóval. 19. Megtörtént dolog. 20. Régi, patinás hangulatú. 22. 49 Rómában. 23. Háromszög, vagy ív alakú építmény, ablak, ajtó fölött. 26. A cselgáncs japán neve. 27. Vizsga is van ilyen. 28. Egy fél amulett! 30. **Verdi-opera, de farsangi mulatság is lehet.** 33. Szomorú. 34. Ételtekercs. 34. Kihallgatá. 38. Benzint, olajat forgalmaz. 40. Az ellenséghez átpártol. 42. Való. 43. Férfinév. 44. Utálattal vegyes félelem.

FÜGGŐLEGES: 1. **Mohácson rendezik ezt a nagy álarcos, maskarás farsangi mulatságot. Ma már idegenforgalmi látványosság.** 2. A SZOT elődje. 3. **Farsangi... Poldini Ede (1869–1957) operája.** 4. Lopakodó. 5. Jugoszláviai vasúti csomópont lakója. 6. Követségek autóin látható ez a betűjel. 7. Nagy város Erdélyben. 8. Emília becézése. 9. Villamosgépek forgórésze. 10. Késnek, szónak lehet. 11. Minta után kivág. 12. Ötlet, elképzelés. 16. Balczó András is ez volt. 18. Elvonatkoztatott rövidebben. 21. ...-ful, dühöng. 24. Folyó, vagy utána ETO-val focicsapat. 25. Lágy hangsor. 27. Fejetlen léc! 29. Szeme elé tart. 31. Gyakori lónév. 32. Nem mozduló. 35. Közép-Európai királyság lakója. 37. Magas török tiszti rang. 39. Sci-... 42. Némán lát! 42. Zamat.

RÓMAI MŰVELETEK. A megfejtésként kért szavakat úgy kapod meg, ha az alábbi szavakhoz hozzáadsz, illetve elvonsz belőlük egy római számot.

Menyasszony + 100 = a fején van
... menjek? – 1000 = ... menjél!
izmokban lakozik + 500 = sok fa van benne

A 86/1. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bozsó Balázs, Bp; Sárosi Gábor, Bp. XXI.; Szigeti Tamás, Bp. X.; Andrik Szilárd, Miskolc; Bartók Krisztina, Eger; Bogó Marianna, Verpelét; Czafit Márta, Kerta; Császár Zoltán, Balassagyarmat; Hajdú Bernadett, Vác; Kálmán Erzsébet, Nyírád; Kató Andrea, Kisszőlős; Kogulpauer Zsolt, Szőlősgyörök; Kőhegyes Anikó, Kőszeg; Misi Krisztina, Nyírád; Mudri Lajos, Szuhakálló; Nyárs Alíz, Dabrony; Oravecz János, Gyál; Szabó Tamás, Győr; Tanyi Tünde, Leninváros; Tóth Ákos, Dabrony.

A 86/2. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Francsics Endre, Hortig Mária, Keller Éva, Budapest; Antal Attila, Makó; Badi József, Kázsmárk; Balogh Zoltán, Mende; Bende Anikó, Bánhalma; Brindzik Beáta, Tápiószele; Czibor Anikó, Alsópáhok; Gál Erika, Cegléd; Girincsi Enikő; Gibárt; Gulyás Katalin, Váncsod; Horváth Erzsébet, Nagykanizsa; Horváth Sándor, Hegykő; Hulik Nándor, Gyula; Sütő Mónika, Kisszentmiklós; Szalai Zsolt, Véménd; Varga Csaba, Karmacs; Varga Krisztina, Kőszeg; Varga Zsolt, Debrecen.

Az Informatika rovat „Alkalmi rejtvényfejtőknek" c. feladványára küldött helyes megfejtéseikért könyvjutalomban részesülnek: Sipos Zsolt, Karcag; Janity Tibor, Katymár; Király Orsolya, Budapest XII.

JELENTKEZZ
SZAKMUNKÁSTANULÓNAK
A GANZ-MÁVAG-BA!
BIZTOS JÖVŐ – BIZTOS MEGÉLHETÉS!

Tanulási és kereseti lehetőségek:
szerződéskötés esetén az alábbi juttatásokban részesülsz:
— esztergályos, marós, köszörűs, öntő, kovács, hegesztő, szerszámkészítő szakmában az alapösztöndíj 1000 Ft/hó;
— mintakészítő, acélszerkezeti lakatos, vasúti járműszerelő szakmában az alapösztöndíj 800 Ft/hó;
— felvonószerelő, géplakatos, központifűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték- és -készülék-szerelő, gázvezeték- és -készülék-szerelő, fényező, asztalos és villanyszerelő szakmában az alapösztöndíj 500 Ft/hó.

Tanulmányi pótlék:
— az alapösztöndíj összege közepes, jó és jeles tanulmányi eredmény esetén 10, 20 és 50%-kal növekszik;
— ezenfelül a gépi forgácsoló, öntő, kovács és hegesztő tanulók 200 Ft/hó ösztöndíj-kiegészítést kapnak;
— a tanulók a fenti juttatásokon felül tanulmányi ösztöndíjat is kapnak, szakmától és tanulmányi eredménytől függően, 50—1100 Ft/hó összegben.
A megfelelő eredményt elért tanulókat az utolsó tanévben vállalatunk fizikai állományban foglalkoztatja, részükre az alapösztöndíjon és a tanulmányi pótlékon felül 1500—1900 Ft/hó munkabért is fizetünk.

Szakmunkásvizsga utáni kereseti lehetőség:
a pályakezdő szakmunkások kezdő órabére 20—24 Ft között alakul. Öntők, kovácsok részére 25 Ft órabért biztosítunk. A forgácsolók a besorolási órabéren felül egy év gyakorlati idő után 2,50 Ft minőségi pótlékban részesülnek.

Juttatások a pályakezdő belépésekor:
— esztergályos, marós, köszörűs, öntő, kovács, hegesztő, géplakatos, szerszámkészítő szakmában 11 000—18 000 Ft között;
— mintakészítő, acélszerkezeti lakatos, vasúti járműszerelő szakmában 7000—12 000 Ft között;
— egyéb szakmákban 6000—11 000 Ft között.

Ganz Mávag BUDAPEST

Jelentkezés, felvilágosítás:
Ganz-Mávag oktatási osztály,
Budapest VIII., Kőbányai út 37.
Telefon: 342-130.

HIRDETÉS

BOGÁNCS

Fekete István regényéből
írta: Cs. Horváth Tibor.
Rajz: Dargay Attila

62.
BEESTELEDIK, MAJD MEGVIRRAD. BOGÁNCS MÁR NEM VEREKSZIK A HUROKKAL. MEGADTA MAGÁT A SORSÁNAK. RESZKET, ÉS CSENDESEN SÍRDOGÁL, MERT RETTENETESEN FÁJ A MEGFOGOTT LÁBA.

63.
HÁÁÁÁ-HÁÁÁÁ!
MI VAN VELED, KISKUTYA?
AZ EMBER, AZ FOGOTT MEG, UGYE?

64.
A SZAJKÓ FELRÖPPEN, ÉS TOVASZÁLL, HOGY A HÍRT MEGKIABÁLJA AZ ERDŐNEK.

JUJUJ!
HÁT NINCS ERRE SENKI, NEM JÖN SENKI, NEM SEGÍT SENKI?!

65.
EGYSZERRE ELHALLGAT. MI EZ, ÉG ZENGÉS? NEM, ANNÁL VALAMI SOKKALTA FÉLELMETESEBB HANG!

66.
NEM SOKKAL AZUTÁN, HOGY AZ OROSZLÁNBŐGÉS VÉGIGDÜBÖRGÖTT AZ ERDŐ HAJNALI CSENDJÉN...

67.
HOGY AZ AKASZTÓFÁN SZÁRADNA EL A TŐRVETŐ BITANGJA! VÁRJÁL, KISKUTYA, MAJD MINDJÁRT...!

68.
A LEGTISZTÁBB PUMI, AMIT ÉLETEMBEN LÁTTAM! A LÁBA, SZERÉNCSÉRE NEM TÖRÖTT EL!

69.
BOGÁNCS MEGNYALJA A KEZET, AMELYNEK ÉRINTÉSÉBŐL SZERETET LÜKTET ÁT ELKÍNZOTT KIS TESTÉBE. FARKA IS EGYRE SZAPORÁBBAN JELEZ, MERT AZ ISMERETLEN EMBER HANGJÁBÓL SIMOGATÓ MELEGSÉG ÁRAD.

ELJÖSSZ VELEM, KUTYUS?

70.
MENNI UGYAN ALIGHA TUDNA, DE ARRA NINCS IS SZÜKSÉG. ELEINTE KISSÉ IDEGENKEDIK ATTÓL, HOGY ÖLBEN VIGYÉK, MERT ILYESMI MÉG NEM FORDULT ELŐ VELE, DE EGYRE JOBBAN ÉRZI MAGÁT, KÉNYELMESEN BEFÉSZKELŐDIK AZ IDEGEN KARJAI KÖZÉ.

JÓ BARÁTOK LESZÜNK, HŰ, JÓ BARÁTOK! MI KETTEN, CSAK MI KETTEN...! ÁMBÁR ÉN CSAK EGY SZEGÉNY BOHÓC VAGYOK, TE PEDIG EGY TÖRZSÖKÖS FAJKUTYA... ÉS AMINT HAZAÉRÜNK, ESZÜNK!

71. HA A TÖBBIT NEM IS ÉRTI PONTOSAN, AZ UTOLSÓ SZÓ ÉRTELME TELJESEN VILÁGOS BOGÁNCS ELŐTT.
EGYSZERRE HÁNYKOLÓDNI KEZD A GYOMRA. MÉG A LÁBA FÁJDALMÁNÁL IS GYÖTRELMESEBBEN. FELNYÜSZÍT.

CSEND! NEM SZABAD HANGOSKODNI! JOBB, HA EGYELŐRE NEM TUDNAK RÓLAD! HA A DIREKTOR MEGLÁT, RAGASZKODNI FOG HOZZÁ, HOGY A TALÁLT KUTYÁT KÖZHÍRRÉ TEGYÜK, KIDOBOLTASSUK A LEGKÖZELEBBI FALUBAN. ÉRTED JÖNNE A GAZDÁD. PEDIG TE MOST MÁR AZ ENYÉM VAGY, HISZ NÉLKÜLEM ELPUSZTULTÁL VOLNA!

72.
JÓL VAN, NEM VETTEK ÉSZRE BENNÜNKET!

73.
A CIRKUSZKOCSI CSENDES, BARÁTSÁGOS. BOGÁNCS SZUSZOGVA SZAGLÁSSZA AZ IDEGEN HELY PÁRÁIT. MEGPRÓBÁL FELÁLLNI, DE CSAK MEGROGY.

VÁRJÁL, KISKUTYA! MAJD MEGMOSSUK A SEBEDET, ÉS BEKÖTÖZZÜK. HOLNAPRA MÁR NEM IS ÉRZED!

ÉS ENNI NEM KAPOK?

74.
MÁR HOGYNE KAPNA! ÉS MINDEN KÍNÁLÁS FELESLEGES; IZGALMÁBAN MÉG AZT SEM ÉRZI, HOGY A FÁJÓS LÁBÁRA LÉPVE FALJA A FŐTT KRUMPLIT.

75
EZ LESZ A VACKOD, MEGFELEL?

76.
MOST PEDIG ALUDJÁL, KISKUTYA. DOLGOM VAN, DE MINDJÁRT VISSZAJÖVÖK.

FOLYTATJUK

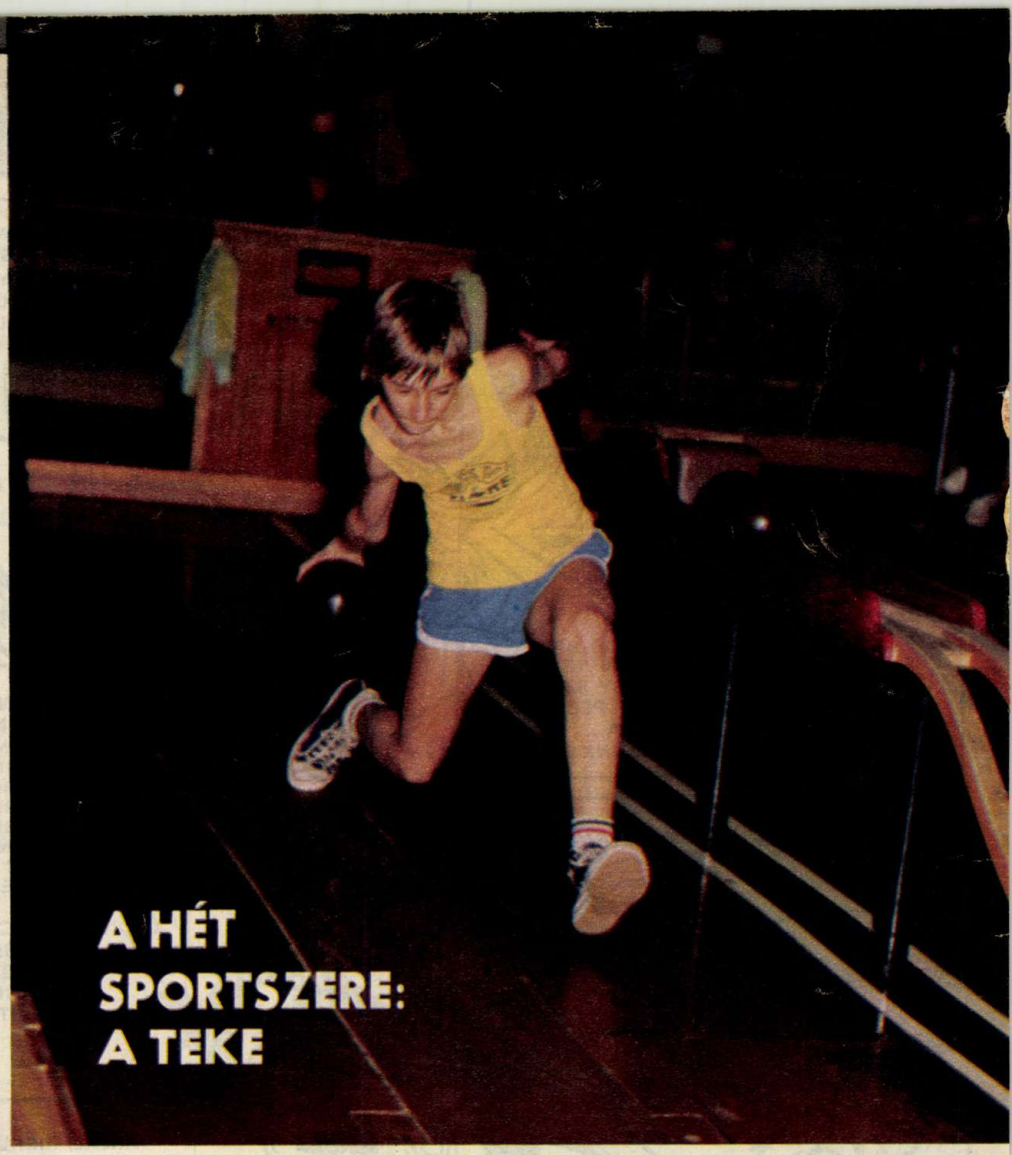

A HÉT SPORTSZERE: A TEKE

Ahogy körbesétálok a csarnokban, eszembe jut: éppen elég lehet takarítani, sikálni, pasztázni hat pályát, hogy állandóan patyolattisztaság legyen. Bogarasak ám a tekézők, még egy pihét sem tűrnek meg a kemény, háromkilós műanyag golyó útjában! Hogy e műtői ragyogás megmaradjon, nem is a csarnokban, hanem az öltözőfolyosón melegítenek be a BKV Előre legfiatalabb versenyzői. Szokásos gimnasztika, feltűnően sok karkörzéssel, és a lábakat, a csípőt alaposan átmozgató gyakorlattal. Itt már nincs vicc, nincs „röhögés", dolgozik a fej is. Rá kell hangolódni a gurításokra, s bár igaz, hogy ez nem hasonlítható egy jógi szívdobogást megállító koncentrációjához, de azért jó, ha az ember ilyenkor már a golyóra, s a kilenc, negyven centi magas bábura összpontosít. Egyébként tíz-tizenöt perc az egész... A munkának nem az edzői kegyelem vet véget, hanem az ésszerűség.

— Fáradtan nem lehet gurítani — oktat Ládi Ferenc technikai vezető. — A száz-százötven dobás végére olyanok lesznek a gyerekek, mint a facsart citrom.

*

Szentesi Tamás először megforgatja kezében a golyót, nézegeti, jó, hogy nem

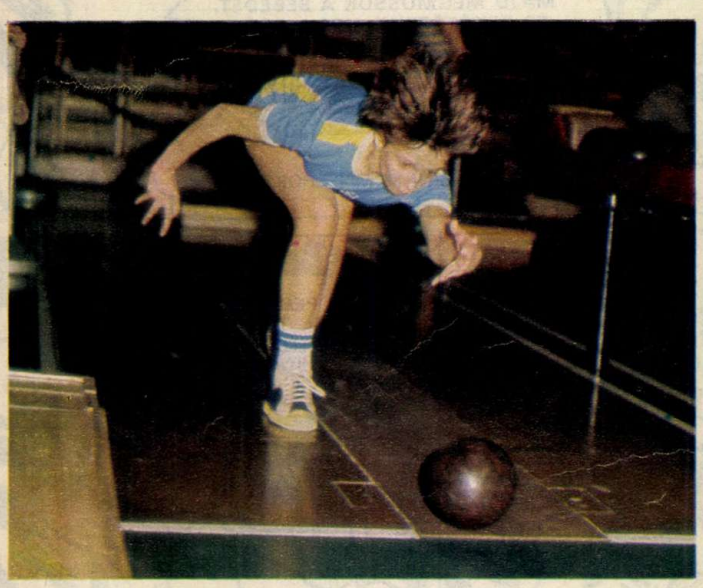

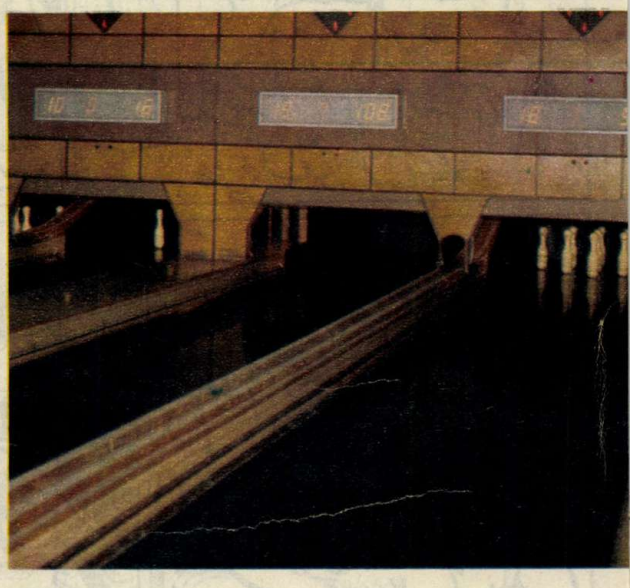

KILENCET-EGY CSA

mond neki valamit, aztán a huszonöt méteres műanyagfolyosó végébe pillant. Áll a kilenc bábu. Szemtelenül, szinte kihívóan. Négy gyors lépés, Tamás hirtelen lehajol, s előrenyújtott jobb kezéből dübörögve útjára indul a golyó. Néhány másodperc, s nagy csattanással elvágódik három baba. Aztán újra a szertartás. Nekifutás, megy a golyó, de most holt térbe suhan bele. Nincs találat, nincs csattanás és persze nem is jelez az automata. Tamás elhúzza a száját. „Koncentrálni!" parancsol magának. Közben zümmögni kezd hátul a fal mögött a gép: visszahelyezi a babákat szabályos alakzatban a pálya végére. Volt itt valaha egy kuckó. A dobások idejére ebben húzódott meg az állítófiú, egy-egy sorozat után ő rendezte újra az alakzatokat.

— Kemény meló volt — bólint Ládi Ferenc. — De hát jöttek a gépek, eltűntek a pályákról a kuckók, amelyekből olyan egyéniségek indultak még útjukra, mint például az 1962-es pozsonyi vb-n aranyérmet szerzett Szabó József. Ma szülők, barátok hozzák a gyerekeket, de ha kell, összeszedem őket a lakótelepen, buszon, liftben, akárhol.

Schner Zsolt kemény játékos lesz. A golyó, amit „megküld", már most is csak úgy szaggatja az alakzatokat. Zsolt korábban focizott, s most az ott szerzett rajtgyorsaságát kamatoztatja. A legjobbak különben hatvan kilométeres sebességre is fel tudják gyorsítani a műanyag gömböt.

— Nemcsak ez a lényeg — lazít egy kicsit Zsolt. — Csavarhatom is a golyót, letehetem a deszkára puhán is, ha kell hosszan futok neki, ha kell röviden, ahogy az adott állás megkívánja. Egyébként kétszáztizenhat állás képzelhető el. Ezt már az első edzés előtt is tudtam, apám mondta, ő is tekézett, ő hozott le ide.

*

Hogy a labdarúgás, vagy a teke izgalmasabb, arról nem beszél. Megy, és gyakorolja az iránydobásokat. A kérdés egyébként sem a legszerencsésebb. Ez a játék különös viharokat kavart a lelkekben már megszületésének idején, úgy az 1400-as évek körül is. Minden vásári mulatság, népünnepély elmaradhatatlan része volt, és néha, a vita hevében megvillantak a török, vagy a széles pengéjű vadászkések is. A szó maga egyébként azt a kőgolyót jelenti, melyet az ostromlott vár faláról gurítottak a támadó ellenség soraira. A népi játék 1885-ben vált sporttá, ekkor fogalmazta meg ugyanis Drezdában 227 német „egylet" képviselője azt a célt, hogy a teke ne csak egyfajta szórakozás legyen, hanem az ifjúság nevelését is szolgálja. Mi, magyarok 1934-ben alakítottuk meg szövetségünket, s hogy képességeinkkel szemben senkinek se lehessenek kétségei, a következő év végén válogatottunk huszonkét „fát vert rá" a nálunk jobbnak tartott Ausztria csapatára. Ma a világ élvonalába tartozik az az ötezerötszáz igazolt versenyzőt tömörítő tábor, mely a magyar tekézés mezőnyét jelenti.

Hogy megtarthatjuk-e a helyünket? Eck Judit szerint igen. Főleg akkor, ha már most, így első gimnazista korában megtanulja az ember, hogy kell tarolni. Egy dobás — kilenc baba a földön.

— A dolog azért nem ilyen egyszerű — magyarázza a vékonydongájú lány. — Ezt a csavart gurítást akár ezerszer is gyakorolhatja valaki, mire bejön az első. Főleg az olyan versenyző szenved meg érte, mint én, aki nagyon lámpalázas. A válogatottaknál kétszáz dobásból már négy-öt tarolásnak sikerülnie kell, ez törvény.

Rózsahegyi István, a lányok edzője csak bólint erre.

— Ez a keresztdobás — mondja. — Laza csukló, hosszú ujjak kellenek hozzá. Különben, ha nálam jelentkezik egy gyerek, legelőször a kezét nézem meg . . .

— El lehet fáradni itt is — meséli a nyolcadikos Zacsovics Ágnes —, megemeltem ma vagy négyszáz-ötszáz kilót, plusz az állandó koncentráció, az állandó figyelem. Meddig lehet ezt csinálni? Én a tekézést talán csak akkor hagyom abba, amikor az öreg Schuler. Ez a svájci versenyző, ha jól tudom, hetvenhárom éves korában vonult vissza.

Sinkovics Ferenc
Fotó: Karasz Lajos

PÁSRA

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő: CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 153 Ft, I. félévre 85 Ft, II. félévre 68 Ft.

86.0171
Athenaeum Nyomda Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

TOROS DÁRIDÓ

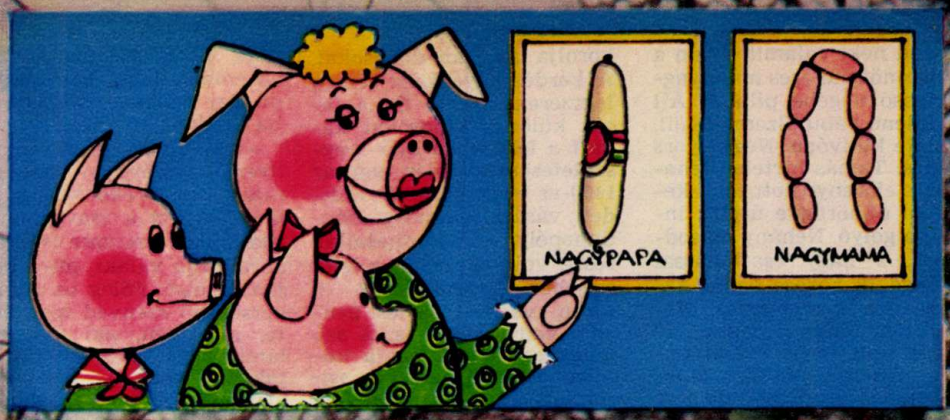

RIPORTUNK A 14–15. OLDALON

FOTÓ: WAGNER MARGIT

ÓBUDAI MÓDI

86/7
XII. ÉVF. • 1986. FEBRUÁR 20. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

Riportunk a 16–17–18. oldalon

Fotó: SZALAY BÉLA

Száz éve született a Tanácsköztársaság vezéralakja, Lenin harcostársa, a Kommunisták Magyarországi Pártjának megalapítója: Kun Béla. Vajon mi mit tudunk róla? A győri Kun Béla Általános Iskola és Úttörőcsapat diákjainak a 67 évvel ezelőtti események irányítója nem történelemkönyvük élettelen hőse, hiszen névadójukat jól ismerik. S most minket is ők kalauzolnak történelmünk e dicső napjaiban

Kun Béla mindig szívesen tartózkodott gyerekek körében. Alsó képünkön lányával, Moszkvában

Kun Béla tiszteletére minden évben ünnepi hónapot rendezünk, amely születésnapjától, február 20-tól a Tanácsköztársaság kikiáltásáig, március 21-ig tart — meséli Maglics Tímea csapattitkár. — Ami az elmúlt évek programjában bevált, megtartjuk. Ilyen a népitáncház, a hangszerkészítés, a filmvetítések, a kisebbeknek a mini kórus, s természetesen a farsangi bál is. Tavaly Szabó Krisztián, mint a „Hét tenger ördöge" aratta a legnagyobb sikert. Utána a tornateremben diszkóztunk.

A szőke hajú, hatodikos Varga Zsuzsa lelkesen folytatja:

— Negyedikes koromban az ünnepi hónapban matekgyőztes lettem. Egyébként ez a hónap mindenkinek emlék marad, hiszen az elsősöknek írás-, a másodikosoknak olvasás-, a harmadikosoknak játékkészítési versenye van. S a szépre nemcsak a győztesek gondolnak, hanem a többiek is, hiszen bármiben kitűnhetünk. Március 21-én van az úttörőavatás is.

A tanári szobában ülünk. Körülöttünk tablók. A fényképeken Kun Béla özvegye, lánya, a műfordító Ágnes és annak Kossuth-díjas költő férje, Hidas Antal; fia Miklós, a sebészprofesszor és unokája Kun Miklós történész. Mindenhol gyerekek, úttörők körében. Újságkivágások, könyvek. Az együtt töltött évtizedek megannyi emléke. Az ablakokból az iskola udvarára látni. Oldalt kis park. Ide ültette 1968 októberében juharfáját Kun Béláné.

A tablók beszélnek. Kun Béla 1913-ban nősült. 24 évig élt együtt feleségével. A Tanácsköztársaság megdöntése után Bécsbe emigrált, onnan 1920 nyarán Szovjet-Oroszországba ment, s ott is halt meg 1939-ben. Felesége 1959-ben tért haza Magyarországra. Odébb szomorú pallanatok emléke, Kun Béláné ravatala a Mező Imre úti temetőben. És vejének, Hidas Antalnak a temetése.

De mit tudnak a gyerekek Kun Béláról, s arról a korról, amelyben élt és dolgozott?

— Lelén született — mondja a hatodikos Makó Judit. — Édesapja körjegyző volt, majd amikor beköltöztek Kolozsvárra, kataszteri írnokként kereste kenyerét családjának. Kun Béla három évet töltött Zilahon. Itt járta a gimnáziumi előkészítőt és az első két osztályt. Jó magaviseletéért és szorgalmáért könyvjutalmat kapott. S mert jeles tanuló volt, tandíjat sem kellett fizetnie. Kolozsváron folytatta a gimnáziumot. Zilahon ismerkedett meg Ady Endrével. Ady korrepetálta is. Kun Bélát érdekelte az irodalom és a történelem. Gimnazista korában írt Arany és Petőfi hazafias lírájáról, s ezzel pályadíjas lett. Sőt jól sikerült műfordításaiért hat korona jutalomban is részesült. Édesapja kívánságára egy évig a jogi karra járt, de akkor már az újságírás érdekelte. Írogatott is a Kolozsvári Friss Újságba.

— Nagyenyeden született a felesége, Irén néni, aki zongoratanárnőként dolgozott — veszi át a szót Tímea. — Kun Bélának két testvére volt. Húga, a varrónő, aki részt vett a nőmozgalomban és öccse, aki agronómusként tevékenykedett.

— Mi jut eszetekbe a Tanácsköztársaságról?

Egymás szavába vágva sorolják:

— 133 napig tartott, kötelezővé tették a nyolc osztályt, üdülni vitték a gyerekeket, a szegények élete jobbra fordult...

Tímea megtoldja:

— Olvastam Földes Péter Az Andrassy úti villa című könyvét. A történet a házról és egy lányról szól, aki fiúruhába öltözve munkát kapott, váltókezelőként dolgozott. A többi lakó is a nyomortelepekről költözött a villába. Kun Béláné férjéről írott könyve is érdekes olvasmány. Olyan, mint egy utazás a történelemben! Ha bármit hallok 1919-ről, segít benne eligazodni.

A hetedikes Harnisch Robi most szólal meg először:

— Kun Béla Petrográdban ismerkedett meg Leninnel. Később táviratot küldött Lenin Kun Bélának, üdvözölte a Tanácsköztár-

Ez az a fa, melyet özv. Kun Béláné az iskolakertbe ültetett

Télire védett helyre viszik híres kertjük fáinak tábláit. Mögöttük újonnan tatarozott, szép iskolájuk

A JUHARFA LOMBOSODIK

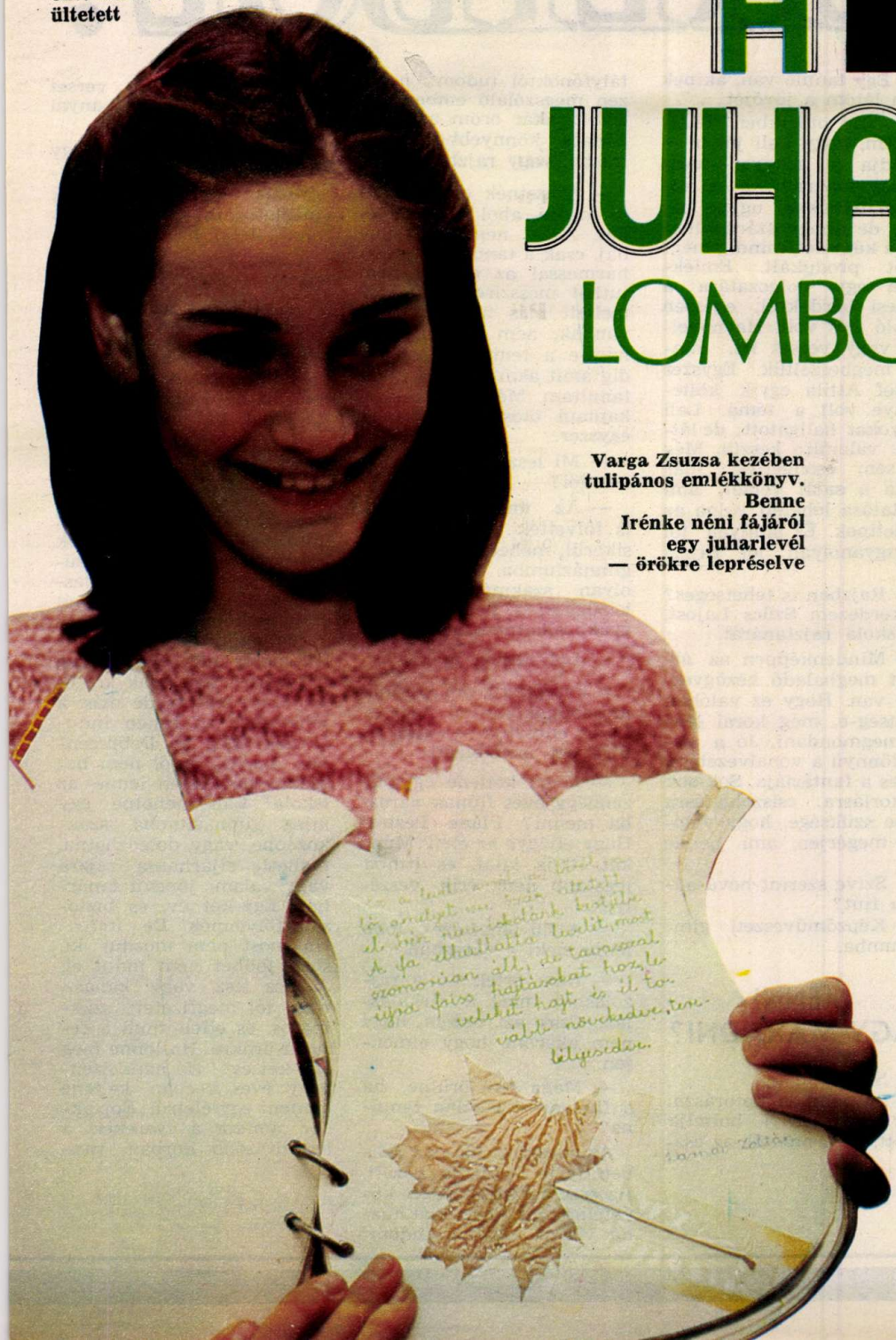

Varga Zsuzsa kezében tulipános emlékkönyv. Benne Irénke néni fájáról egy juharlevél — örökre lepréselve

saságot, s így írta alá: az ön Leninje.

— Milyen kapcsolata volt Kun Bélának Győrrel? — faggatózom.

Tímea már fújja is:

— Járt Győrben, sőt nagygyűlést is tartott, és a városi tanácsban beszédet mondott. A levéltár két táviratot is őriz, melyeket a győri direktóriumnak küldött. S itt láttuk azt a Jekatyerinszkburgban kiadott magyar nyelvű propagandafüzetet, melyben Lenin beszédéhez előszót írt.

Az iskola ma nyugdíjas igazgatója, Tölgyesi Lászlóné még 1959-ben fölvette a kapcsolatot Kun Béla özvegyével. Utána évente látogatott a csapathoz Irénke néni, vagy az úttörők keresték őt föl budai otthonában. Az utakra Irénke nénit lánya és veje is mindig elkísérte. Egy ilyen eseményt idéz Tímea:

— Másodikos voltam, amikor itt járt Kun Ágnes és Hidas Antal. Ültünk a zeneteremben, várakoztunk a feszült csendben. Kitüntetésnek számított, ha valaki átadhatta a virágcsokrot. Akkor éppen Bors Csilla és Nagy Judit volt a soros. Irtó zavarban voltak, fogták a szoknyájuk szélét. Kicsik voltunk, s arra gondoltunk, hogy ilyen híres emberek jöttek közénk.

A februári Ágnes napra az úttörőcsapat elküldte Kun Ágnesnek a szokásos virágcsokrát, s már meg is érkezett az ígéret, hogyha egészsége engedi, újra eljön közéjük. A diákok várják.

Tarpai S. Anikó
Fotó: Wagner Margit

LUSTA ZSENI

MI LESZ LALIBÓL?

— Lali tehát tehetséges — már nem is kérdőjelezem, kijelentem a megállapítást. Hiszen minden eddigi faggatózásom erről győzött meg. „A legtehetségesebb az összes gyerekem között' — írta levelében az osztályfőnök. „Tíz évben, ha egy ilyen csillag születik a faluban" — hangzott egy „semleges" tanár véleménye. Még a Hosszúpályi Általános Iskola nyolcadik bé osztálya is erre szavazott. Minden felnőtt dicséretnél többet ér a társak elismerése.

— Kit nevezhetünk tehetségesnek?

Közbeszólásokból szedegetem össze a választ. Az, aki valamiben — és nem okvetlenül valamelyik tantárgyban — többet tud a többieknél. Még akkor is, ha gyengébben tanul. A tehetséget készen kapja az ember, de a kivételes képesség megméretik azon: maga mennyit tud tenni azért, hogy a benne megbújó lehetőség a felszínre jusson.

— Van más tehetséges gyerek is az osztályban?

A hosszúpályi nyolcadikosok sorolják a neveket. Kiss Mónika biológiából első: továbbjutott az egyéni pályázat második fordulójába. Szűcs Levente jól ír, amellett kiválóan sportol. Jó atléta lehet Karalyos Enikőből. Erdős Sándor pedig, igaz, gyengécske tanuló, máris szakértő kertész. De az igazi tehetség — vallja Mónika, Levente, Gyöngyi és Gábor is — mindük között Sóska Lajos.

— Csak az a baj, hogy lusta! — hallom az elmarasztaló véleményt. Ránézek az utolsó padban ülő, megtermett fiúra. Sóska Lajos rábólint a társak véleményére.

GYAKOROLNI!

— Ötödiktől vagyok Lali osztályfőnöke. Azóta próbálom szidással, jó szóval, szeretettel és haraggal megértetni vele: hiába az isten áldotta tehetség, ha nincs mögötte tudás!

Baranya Pálné nem tud indulat nélkül szólni a fiúról. Szavain átsüt a tehetségnek szóló szeretet és tisztelet. Ez az érzés íratta meg vele levelét szerkesztőségünkhöz. „Már mindenki tudja, hova jelentkezik. Egy tanuló van, akinek nem látom a jövőjét..."

— Már ötödikben felfedeztem, hogy Lali jól ír — mondja a magyar—orosz szakos tanárnő. — A kötelező témákkal ugyan baj volt, de ahogy szárnyalhatott a képzelet, mindig meglepőt produkált. Emlékszem egy dolgozatára a Walesi bárdokról, egészen kiváló írás volt. Ha novellát, vagy verset írt, mindig megbeszéltük. Egyszer József Attila egyik költeménye volt a téma. Lali nagyokat hallgatott; de láttam: valamire készül. Még ki sem csöngettek, már hozta a saját versét, ami folytatása lehetett volna az eredetinek. És amilyen jól ír, ugyanolyan jól rajzol is.

— Rajzban is tehetséges? — kérdezem Szűcs Lajost, az iskola rajztanárát.

— Mindenképpen az átlagot meghaladó kézügyessége van. Hogy ez valóban tehetség-e, még korai lenne megmondani. Jó a keze, könnyű a vonalvezetése, színes a fantáziája. Sok-sok gyakorlásra, csiszolgatásra lenne szüksége, hogy valóban megérjen, ami benne van.

— Szíve szerint hová adná a fiút?

— Képzőművészeti gimnáziumba.

MENNI VAGY MARADNI?

— S te, Lali?

A fiú sebesen kotorászni kezd az ezernyi holmija között. Kati nénitől, az osztályfőnöktől tudom: nehezen megszólaló ember. Érzéseit, akár öröm az, akár bánat, könnyebben önti írásba, vagy rajzba.

— Szeretnék olyan helyre menni, ahol rajzolni lehet. Azzal nem is lenne baj, csak a tanulás! Kettéshármassal az ember nem juthat messzire. És a rajz mellett más tantárgyak is vannak, nem tudom, bírnám-e a tempót. Bár, eddig amit akartam, azt megtanultam. Még matekból is kaptam ötöst. Igaz, csak egyszer.

— Mi lesz, ha nem vesznek föl?

— Az unokatestvéremet is fölvették... De ha nem sikerül, mehetnék általános gimnáziumba. Vagy valami olyan szakmára, amihez kézügyesség kell. Mellette gyakorolhatnám a rajzot.

— Lali itthon marad!

A középkorú, ám koránál idősebbnek kinéző férfi — Lajos édesapja — újra és újra ezt ismételgeti.

— Miért kellene egy tizennégy éves fiúnak városba menni? Pláne Pestre! Hogy elvigye az élet? Munkát itt is talál, és itthon legalább nem érik veszélyek.

— A fiú tehetséges. Jobb lenne neki a városban.

— Nem értek én a rajzoláshoz, meg a firkáláshoz. Csak azt tudom, hogy nem akarom, hogy elmenjen.

— Maga sem örülne, ha a fiú városi iskolán tanulna?

Az édesanya ide-oda rebben férje és a fia között. Az esze asszonyhűséget követelne, a szíve a fiát húzná vissza. De én tudom: üres óráiban máig verset ír. Lali tehetségét anyai ágon örökölte.

— Nem akarom, hogy messzire kerüljön. Ki vigyázna ott rá? Még csak meglátogatni sem tudnánk. Jobb, ha marad.

— Nem lenne büszke a fia sikereire?

A versíró asszony arcát megszépíti a mosoly.

— Jaj, már hogyne lennék én büszke! Rajtam ne múljon az ő útja. Ha mennie kell, hát menjen.

MIT HOZ A JÖVŐ?

— Hosszúpályi mégiscsak falu. — Az osztályfőnök némiképp elfáradva a szülőkkel vívott csatában, lassan szedegeti újabb érveit Lali mellett. — Igaz, Debrecen mindössze tizennyolc kilométer ide, onnan meg a főváros már csak két és fél óra vonattal, de más a lehetősége az innen indulóknak. Még ha Debrecenben élnénk, arról nem beszélve, ha Pesten lenne az iskola! Lali mehetne egy átlag gimnáziumba, szakközépbe, vagy dolgozhatna, mellette eljárhatna rajzra vagy valami jónevű tanárhoz. Egy-két év, és biztosan fölvennék. De itt?... Ha most nem mozdul ki, soha többet nem indul el. Juhász lesz vagy kanász, vagy jól megfizetett szakiparos, és elfelejtheti a ceruzát örökre. Ha lenne még egy-két éve! Ha nem tizennégy éves korban kellene dönteni egy életről. Épp akkor, amikor a gyerekek a legváltozóbb korban van-

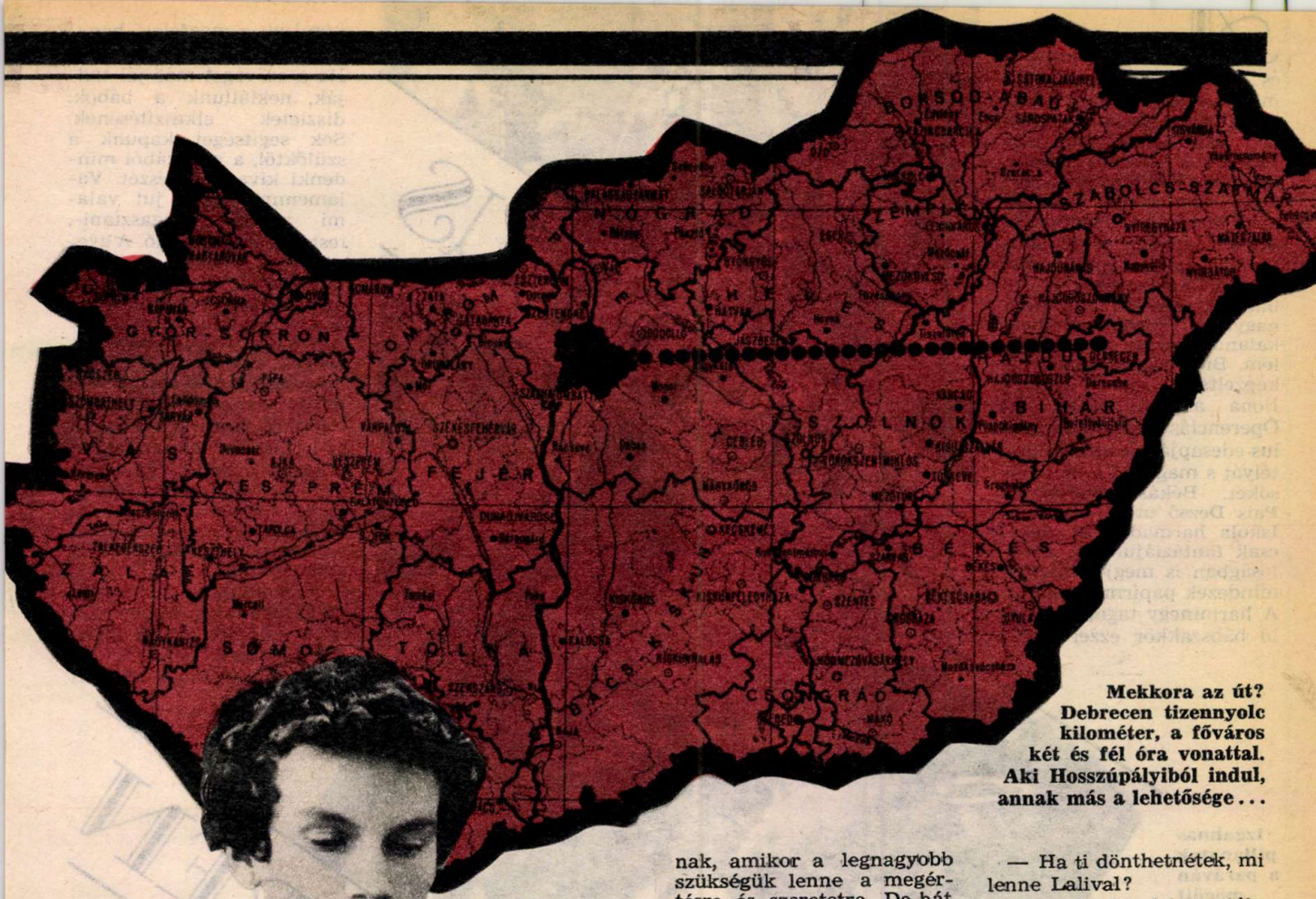

Mekkora az út? Debrecen tizennyolc kilométer, a főváros két és fél óra vonattal. Aki Hosszúpályiból indul, annak más a lehetősége...

nak, amikor a legnagyobb szükségük lenne a megértésre és szeretetre. De hát ilyen az iskolarendszerünk, ezen mi nem tudunk változtatni. Nekünk úgy kell elindítanunk Lalit, hogy egyikünk se érezhesse, hogy nem tette meg a tőle telhető legtöbbet érte.

— Ha ti dönthetnétek, mi lenne Lalival?

A nyolcadik bé osztály újra egységes.

— Fölvennénk a képzőművészeti gimnáziumba!

— De hát nem jó tanuló.

— Az ilyenkor nem számít. Majd megmutatja, hogy mit tud. Ha meg nem, előbb-utóbb úgyis kibukik.

— Olyan ez, mint a protekció.

— Az is. De különböztetni kell aszerint, hogy érdemtelent vagy méltót segít-e? Egy tehetségtelen diák ne menjen tovább. De aki tehetséges, azt segíteni kell.

Itt ért véget a beszélgetés.

Hinni akarom, hogy innen indul Sóska Lajos története.

Major Árvácska

Fotó: Karasz Lajos

ÁRGYÉLUS BÉKÁSMEGYEREN

Izgalmas pillanatok a paraván mögött

Árgyélus királyfi és Tündér Ilona története a meseirodalom egyik legősibb gyöngyszeme. Minden van benne, ami egy fordulatos meséhez szükségeltetik: Tündérország, gonosz boszorkány, lelemények kiskirályfi, segítőkész sánta farkas, csodálatos tündérlány, bonyodalmakat szövögető ellenségek és jó barátok serege. Megannyi nagyszerű szerep, átélhető kaland, karikírozható jellem. Bizonyára sokszor elképzeltétek már Tündér Ilona aranyalmafáját, az Óperenciás tengert, Árgyélus édesapjának királyi kastélyát s magukat a mesehősöket. Békásmegyeren, a Pais Dezső utcai Általános Iskola harmadikosai nemcsak fantáziájukban, a valóságban is megjelenítették mindezek papírmasé mását. A harminegy tagot számláló bábszakkör ezzel a darabbal lépett először az iskolai nagyközönség elé.

— Mi a „mindenki egyért, egy mindenkiért" elvét nap mint nap éljük a gyakorlatban — vallja dr. Maklári Jenőné, a fiatal „Erzsike néni", a szakkör vezetője. — A függöny mögött a gyerekek lelkiismeretesen segítik, figyelik egymást. Rájöttek arra, hogy mindegyikükre különkülön is nagy szükség van ahhoz, hogy létrejöjjön a közös munka, megszülessen az előadás. Lelkesen készültek a bemutatóra. A heti próbaidő egy óra, de a gyerekek sokszor már reggel hétkor bejöttek az iskolába, hogy kellő időre minden összeálljon.

— Hogy készül az ilyen produkció?

— Először is otthon kiválasztom a megfelelő anyagot, aztán felolvasom nekik itt az iskolában. Megbeszéljük, elemezzük a darabot, majd megkezdődnek a hosszú olvasópróbák. Kiosztjuk a szerepeket, gyakoroljuk a megfelelő hangszínt, hanglejtést, mozgást. Ha a szöveget már jól tudják, nekiállunk a bábok, díszletek elkészítésének. Sok segítséget kapunk a szülőktől, a munkából mindenki kiveszi a részét. Valamennyiünknek jut valami varrni-, ragasztani-, festeni-, kivágnivaló. A gyerekeknek nagyon gazdag a fantáziájuk, remek, szellemes ötletekkel segítik a bábok tervezését.

A szűk osztályterem végében kifeszített függöny mögött, alig két-három méternyi széles területen zsúfolódtak össze a szereplők az előadás háromnegyed órájára. Néha kivillant egy-egy pipiskedő lábfej. Ez a tiszteletünkre ácsolt miniszínpad nagy figyelmet és fegyelmet követelt a gyerekektől.

— Számukra ez nem megpróbáltatás, hiszen szeretik csinálni és sok munkájuk fekszik benne.

— Mennyi plusz munkát jelent a szakkör vezetése? — kérdem Erzsi nénit.

— A heti egyórás próbára sokszor tíz-tizenöt órát is készülök. A próbákon nemcsak a mesét tanuljuk, hanem beszédfejlesztő gyakorlatokat is végzünk. Együtt járunk bábszínházba. Az ott látottakat, hallottakat értelmezzük, elemezzük. Magnószalagokra rögzítjük a hangunkat s utána megbeszéljük, mit és hogyan mondtunk, szépen-e vagy helytelenül. A játékot kísérő zeneszámokat is ki kell választanunk, beszélgetünk a zeneszerzőkről, elemezzük a zene hangulatát.

— Honnan támadt az ötlet, hogy bábszakkört szervezzen az iskolában?

— A játékos keretek között való tanítás híve vagyok. Gyerekkoromban a társaimmal együtt magunknak csináltunk bábszínházat. Nekem az nagyszerű élmény volt. Szeretném, ha a gyerekeknek is szép emlék maradna.

R. Simor Katalin

KINEK VAN IGAZA?

VITA

A folyamatosan érkező hozzászólásokból kitűnik, hogy olvasóink mélységesen elítélik a parancsolgatást, a basáskodást, féltik az őrsi barátságot.

Haragjuk ezért mindinkább Gábor ellen fordul, de néhányan rájöttek már, hogy nem csupán az őrsvezető felelős a történtekért.

Tanácsokkal, a saját őrsükben tapasztalt példákkal próbálnak segíteni a Sas őrsnek. A vitatkozók leveleivel is vitatkozni lehet!

A legjobb véleményeket, a leghatásosabb tanácsokat, legérdekesebb gondolatokat lapunkban is közöljük, írói számára igazi meglepetést tartogatunk

AZ ŐRSVEZETŐ NEM POSTÁS

Gáborral semmiben nem értek egyet. Milyen őrsvezető az, aki csak a tanára, vagy a csapatvezető üzenetét továbbítgatja. Az őrsvezető nem postás.

Ha baráti a hangulat az őrsben, akkor mindent meg lehet beszélni. Például azt is, hogy Gábor átadhatja-e a futballpályát az oroszlánoknak vagy sem. Az őrsvezető minden tettén látszik, hogy szinte várta az alkalmat, hogy Jóskának borsot törjön az orra alá. A megoldás szerintem az lenne, hogy Jóska kapja vissza a nyakkendőjét, Gábor helyett pedig válasszanak olyan őrsvezetőt, aki becsületesen végzi a dolgát.

Kóbor Erzsébet, Kenyeri, Hunyadi utca 12.

NÁLUNK NEM FORDULHAT ELŐ

Érdeklődéssel olvastuk és vitattuk meg az őrsben a „Kinek van igaza?" című cikkeket. Véleményünk a következő:

Gábor nem helyesen döntött. Csak a Sas őrs beleegyezésével lehetett volna másnak odaadni a futballpályát. A rajvezető utasításait meg kellett volna beszélnie az egész őrssel. Semmiképpen sem lett volna szabad mindenhová Jóskát küldeni. Ez hátráltatta őt a tanulásban is. Részben Jóska is hibás, mert neki sem kellett volna mindent úgy elfogadni, hogy tulajdonképpen semmi kedve sem volt hozzá. Az őrsi foglalkozáson szót kérhetett volna, és elmondhatta volna, hogy a többiek is csipkedjék magukat.

Jóska jó képességű gyerek. Meg lehetett volna bízni egy másik őrs vezetésével, és ezzel megelőzhették volna a későbbi bajokat.

A mi őrsünkben hasonló eset nem fordulhat elő, mert az úttörőév indításakor minden őrs megkapja a csapattól, a rajtól a feladatokat, és elkészíti saját tervét. Közös döntés után osztjuk ki a munkát. Figyelembe vesszük, hogy mindenkinek legyen valamilyen megbízatása. Hogy ne egy gyerek nyakába sózzunk mindent. A későbbiekben pedig foglalkozásról foglalkozásra ellenőrizzük, hogy ki hogyan teljesíti azt. Megbeszéljük azt is, hogy ki érdemel jutalmat vagy elmarasztalást. A mi őrsvezetőnk minden döntés előtt kikéri a véleményünket. Vita után aztán nem lehet zúgolódás, mert ez veszekedéshez vezet. Ezt javasoljuk a Sas őrsnek is, ha befejezik a háborút.

Furka Ágnes, Petőfi őrs

CSAK A KITÜNTETÉS FONTOS?

Miután Gábor megkapta a Kiváló úttörő kitüntetést, abbahagyta a munkát, és csak parancsokat osztogatott. A szorgalma csak a kitüntetésig tartott? Nagyon kihasználta fölényét, hogy Jóskán bosszút álljon. Kettőjük irigykedéseiből sajnos, őrsi ellenségeskedés lett. Úgy gondoljuk, hogy ha azt a régi, az „ötödikes" jó barátságot vissza lehetne állítani, ha mindketten elgondolkoznának a dolgon, őszintén mérlegelnék hibájukat, engednének makacságukból, talán még minden rendbe jöhetne.

Máthé Csaba, Fecske őrs
Biharnagybajom, 978. számú
II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapat

KÁR VOLT MÉRGELŐDNI

Nem szép Jóskától, hogy mérgelődik azon, amiért Imit küldték Zánkára. Ez a fiú igenis megérdemelte, hogy ott táborozzon, hiszen sokat segített otthon az édesanyjának, rendszeresen foglalkozott a kistestvéreivel.

Még egy megjegyzés, amit Gábornak szánok: aki más tervével villog, az nem becsületes.

Szabó Tímea, Debrecen, Gyulai u. 26.

*

Leveleiteket továbra is várjuk. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra írjátok rá: KINEK VAN IGAZA?

ZSIBONGÓ

ÉRETTSÉG

A fiúk hangosan fogadtak.

— Megáll.

— Nem áll meg.

A fogadás tárgya pedig: megáll-e a 157-es autóbusz Budaligeten, Náncsi néni vendéglője előtt. Igaz, ott nincs megálló. De hát a nehéz járású, botos öregasszony éppen most kérte a sofőrt: tegyen kivételt.

A sofőr nem állította meg a járművet.

A fiúk szomorúan kászálódtak le a buszról. A sofőr pedig máig sem tudja, hogy ezúttal nem ő viselkedett felnőtt módjára.

A HÉT KÉPRIPORTJA

Szép sikereket mondhat magáénak az 1100 gyereket foglalkoztató abonyi Bihari János Zeneiskola vonós- és fúvószenekara. A legutóbbi minősítő hangversenyen kiemelt arany fokozatot nyertek, és az idén is több ízben ellátogatnak külföldre.

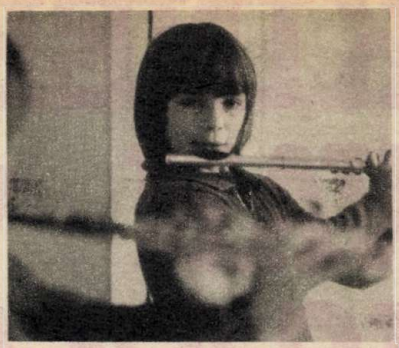

NAPTÁR

FEBRUÁR 23. A SZOVJET HADSEREG ÉS HADITENGERÉSZETI FLOTTA NAPJA. A forradalom és a fiatal proletárállam védelmére a szovjethatalom életre hívta a Munkás-Paraszt Vörös Hadsereget, amely a császári Németország seregei elleni harcok során 1918. február 23-án Pszkovnál és Kevalnál (Tallinn) aratta első győzelmét.

HÁREM AZ ÚTTÖRŐHÁZBAN

Persze csak játékból, bár a hölgyek — igaziak. A szultánon kívül ezúttal a nézősereg, a gyerekek is gyönyörködhetnek kecses táncukban. A jelenet a miskolci Molnár Béla Úttörőház sikeres rendezvényén, a Globus teaház Törökországról szóló műsorán készült. A vendégek korábban már megismerkedhettek Japán, Anglia és Grúzia szokásaival és nevezetességeivel.

ÚTTÖRŐ-LEXIKON

Az Országgyűlés 1948. június 15-i törvénye: az iskolák államosításáról. A törvény 4584 iskolát érintett.

„Ifjúság a demokratikus iskoláért": munkaverseny az iskolák újjáépítésére, rendbehozatalára, amelyben nemcsak a Magyar Ifjúság Népi Szövetsége (MINSZ), hanem maguk az úttörők is tevékenyen részt vállaltak.

A Cserkészszövetség 1948. június 30-i közgyűlése: egyhangú határozat születik az úttörőkkel való egyesülésről.

„Jó tanulással előre hazánkért": e jelszóval indult országos akció az iskolai munka segítésére, a tananyag elsajátítására.

Osztályzás: az általános iskolákban hét osztályzattal értékelték a gyerekek munkáját.

VIT Budapesten: 1949. augusztus 14—18. között fővárosunkban tartották a második Világifjúsági és Diáktalálkozót.

A PAJTÁS MEGKÉRDEZTE...

... hogyan is áll a Magyar Diáksport Szövetség ügye?

Válaszol: Szabó Imre, a Magyar Úttörők Szövetségének munkatársa:

— Örömmel jelenthetem a Pajtás olvasóinak: az alakuló szövetség ügye immár nem áll! Tárgyalásaink túljutottak a holtponton. Az ideiglenes intéző bizottság elkészítette az alapszabályzat tervezetét, amely megjelent a Magyar Ifjúságban és a Népsportban. Az országos vitától várjuk a végleges szöveget, és ezzel a szövetség most már végső formai és tartalmi kialakítását.

— Addig is, mit tegyenek azok, akik máris szívesen lennének tagjai az alakuló szervezetnek?

— Semmi akadálya annak, hogy létrehozzák a diáksportköröket. Ezek lehetnek az ősszel útjára induló szövetség egységei. Javaslatunk: előbb egy-egy szakosztállyal kezdődjék meg a munka, amelyet később majd egyesületté lehet fejleszteni.

SZÁMÍTÓGÉPES TÁBOR

Akit érdekel a számítástechnika, az nyáron sem marad program nélkül. Az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda Békés megyei kirendeltsége ugyanis számítógépes szaktábort szervez 1986 nyarára, egyhetes turnusokban. A résztvevők naponta négy órában a számítógépek használatával ismerkedhetnek, ezenkívül kirándulásokon, és játékos, érdekes szabadidő-programokon vehetnek részt. A turnusok június 29—július 26-ig hetenként cserélődnek. **A részvételi díj: 1350 Ft, jelentkezési határidő: 1986. március 1. Jelentkezési lap** az Ifjúsági és Diák Utazási Iroda megyei kirendeltségétől kérhetők: **Békéscsaba, Tanácsköztársaság u. 29—33.**

STAFÉTA

A várpalotai 5314-es számú Thúry György Úttörőcsapat a jubileumi évfordulóra stafétát indított Almásfüzítőre, az 1919-es úttörők emlékművéhez, annak emlékére, hogy a Tanácsköztársaság úttörői itt végeztek társadalmi munkát.

GYERMEKEK A GYERMEKEKÉRT

Tízezer forintot küldtek a berhidai úttörőcsapatnak almaszüreten és papírgyűjtésből keresett pénzükből a pápai Jókai Mór Általános Iskola tanulói.

Ugyancsak a berhidai károsultaknak küldték el a maguk készítette ajándéktárgyak eladásából befolyt összeget Fazekas Krisztina, Végh Adrienn, Horváth Dániel, Vida Erika, Törvényi Eszter, Döbrentei Henriette és Tompa Krisztina, az ajkai Fekete István Általános Iskola 6/a osztályának tanulói.

A Hevesi Körzeti Általános Iskola 4629-es számú Dobó Katica Úttörőcsapata diszkó bevételét az úttörő szolidaritási alapra fizette be.

MIT MUTAT AZ ELŐREPILLANTÓ TÜKÖR?

„Kedves E. T.!" — hangzott 55 megszólítás között a legstílusasabban a budapesti Mile Bernadetté. A népszerű, fantasztikus film főhősének betűjelével erősítve, hogy a FANTÁZIA téli magazin Előrepillantó Tükre méltónak bizonyult a lap nevéhez: megmozgatta a képzeletet. Bár — mint a levelekből kiviláglik — ezen a képzeleten érződik a sci-fi könyvek, filmek hatása.

VEREKEDŐS ROBOTTANÁR

Az ember — hangzott az 1. kérdésre adott válasz — 100 év múlva *sokkal fejlettebb* lesz. Azon már megoszlottak a vélemények: az *agya* vagy a *teste* fejlődik jobban? A *fejletlenség* mellett senki sem szavazott, s csupán néhányan vallották: *nem lesz lényeges változás*. A gyerekek *családban, robotok irányításával* fognak felnőni — szavazott 2. kérdésünkre a többség. Viszont egyértelmű volt a 3. kérdésre adott válasz: a *szerelem és a barátság ugyanolyan lesz*, mint ma! A 4. pont felett már összecsaptak a hullámok. Az egyik tábor azt vallja: *nem lesz szükség* nevelési módszerekre. „A videojátékok annyira elveszik a gyerekek eszét, hogy nem lesz idejük rosszalkodni" — írja Vízaknai Márta budapestről. A másik: „Egy élőlénynek, állatnak-embernek, mindig szüksége lesz a nevelésre, és a szülői jó tanácsra" — vélekedik Mile Bernadett.

Az 5. kérdés válaszai: a gyerekek *szabad ideje vagy több — vagy kevesebb* lesz. „Kevesebb, mert egyre többet kell tanulni" — szavazott Patóházi Gabriella. „A gyerekeknek több szabad idejük lesz — így Csutka Klára Vásárosnaményből —, mert alig pár órát kell tanulniok, s aztán mehetnek szórakozni."

Az iskola a többség szerint *marad*, legföljebb több lesz a *híradástechnikai eszköz*. (Igaz, olyan is akadt, aki verekedős robottanárt képzelt a katedrára.) Az iskolába járás eszköze a *mozgó járda* lesz („Alsósoknak. A felsősök saját helikopterrel járnak" — álmodozik a nyilván felsős Szabellédi Krisztina.) A gyerekek elsősorban *videoval és robotokkal játszanak* majd, bár maradnak *barátaik* is. Egy biztos: nem olyan lesz ez a játék, mint a mai. Az emberek *űrutazással* töltik idejüket, esetleg *tévét* néznek, *pénzt* keresnek. A *baráti kapcsolatokra* senki sem szavazott. A családok *40—50 emeletes háztömbökben* laknak, vagy föld alatti *bunkerben*. Kevesek, akik a *kertes házat* választották.

Hatalmas IGEN volt a 11. kérdésre adott válasz: a gyerekek *igényelni fogják az állatok barátságát*. „Mert sajnálja az ember őket és olyan aranyos mind. Mióta ember él Földön, állatok veszik körül. A jövőben sem lesz más!" (Horváth Andrea, Nyírbátor). „Szerintem az állatok 100 év múlva is fognak törődni az emberekkel" (Laznik Andrea, Veszprém). Ritka a pesszimista hang, mint a szentesi Czakó Éváé: „Az emberek azt sem fogják tudni, mi az az állat"...

ENERGIÁNK AZ AKARAT

A jövő századvég embere *más bolygón él, űrvárosokban*. Sokan az *idegen lények közelségét* sem tartják kizártnak. A többség a *mesterséges növényekre* szavaz. Az étkezés hagyományos lesz, eddig ismeretlen alapanyagokból. *Sokféle energiát* ismerünk majd. Bede Krisztina (Eger) szerint hasznosítja az ember a hang és az akarat energiáját is. Elképzelhető *pénz* vagy *csekk*, de sokan az *ingyenesség* mellett szavaznak. A többség *világ körüli utat* képzel el és egy *közös nyelvet*. Bár van, aki a *számítógépek* tolmácsszerepére szavaz.

MEGTANULUNK LÁBON JÁRNI

A kért elbeszélésekben tovább dolgozott a fantázia. „Reggel a robotom felébresztett, de mivel nem keltem föl, elkezdett verni." (Szécsényi Andrea, Hatvan). „Amint felébredtem, a cipelőrobotom elromlott. Így nem lehet iskolába menni! Gondoltam egyet: felállok a lábamra. És csodák csodája, sikerült! Az iskolában azzal fogadtak: Lámcsak, járni tanulsz!" (Kovács Rita, Tiszavasvári). Mile Bernadett a hetet így osztotta be: hétfő: tanítás, kedd: szünet, szerda: tanítás, csütörtök: szünet, péntek: tanítás, szombat-vasárnap: szünet. A szegedi Kiss Ágnes különleges órarendet készített: „Első óránk az űrkutatástan, aztán űrközlekedés, számtan és űrzene." Persze, felelni is kell! „Pechemre a Szuper-Enciklopédiából feleltetett a hamar dühbe guruló robot, de mivel nem tudtam, ezért elsorolta a világegyetemről szóló összes káromkodást..."

Hogy mi ez a káromkodás — sajnos, vagy éppen szerencsére? —, már nem tudjuk meg. Mert Farkas Annamáriához gondolatban odament pajtása, a Bengáli Tigris és elhívta játszani...

AZ ATOM SZEBBIK ARCA

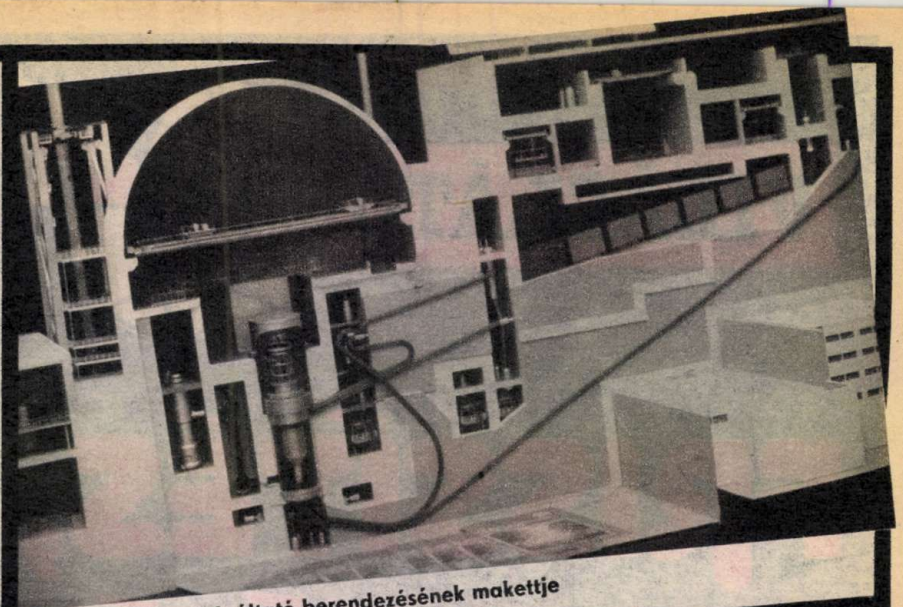

A jövő energiaszolgáltató berendezésének makettje

ÚJSÁGHÍR: A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN ÜLÉSEZETT AZ ATOMENERGETIKAI GÉPGYÁRTÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉST KOORDINÁLÓ KORMÁNYKÖZI BIZOTTSÁG. A RÉSZTVEVŐK ÁTTEKINTETTÉK AZ ATOMERŐMŰVI REAKTORBLOKKOKKAL ÉS MÁS ATOMTECHNIKAI BERENDEZÉSEKKEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEKET.

Neked mi jut eszedbe erről a szóról: atom? A félelmetes gombafelhő, amivel Hirosima és Nagaszaki elpusztítása óta egyértelműen jelképezni szokás az atomháború rémét?

Az atomkorszak – ahogyan korunkat nevezik – lehetőségeinek továbbgondolása azonban nem szerez feltétlenül rossz éjszakákat, hiszen az atom az emberek barátja is lehet. Az anyag munkára fogott, parányi építőeleme 1954. június 27-e óta, amikor a Moszkva melletti Obnyinszkban üzembe helyezték a világ első atomerőművét, számtalan területen ma már nélkülözhetetlen.

A sort az atomerőművek nyitották meg, s a villamos energia 10 százalékát (mintegy 300 millió kW-ot) ily módon termelik ma már a Szovjetunióban. Az energiatermelés korszerűsítését jelentik az atomerőművek: ilyen berendezésekkel fűtik például az örök fagy birodalmában, Csukotkán a lakóházakat és az ércbányát. (Gorkij és Voronyezs városában épül jelenleg atomtávfűtőhálózat.)

S ugyancsak a jégmezők birodalmában teljesít jó szolgálatot az atommeghajtású jégtörő flotta – a világ első atomjégtörője, a „Lenin" 25 éve dolgozik –, s e flotta egyik tagja érte el először az Északi-sarkot. De a melegebb tengerek környékén is találunk példát az atomenergia hasznára: Sevcsenko városát például a Mangislak-félszigeten a BN–350 gyorsreaktoros atomerőmű látja el a tengervíz sótalanításával nyert ivóvízzel.

Az atomkutatásnak természetesen a mindennapi életben is vannak gyakorlati eredményei. A Szovjetunióban például több mint ezer radioaktív izotóppal jelzett vegyületet és több száz stabil izotópot gyártanak, ezeket ma már számtalan iparágban alkalmazza a termelés, használják az anyagvizsgálatban, a rendőrségi nyomozásoktól kezdve a minőségellenőrzésig, vagy az élelmiszerek tartósításáig. Külön terület az orvostudományé: a betegségek megállapításában és gyógyításában egyaránt szerepe van a korszerű nukleáris technikának.

– mé –

Az atomtechnika a gyógyászat segédeszköze is lehet

VILÁGLÁTÓ

FRISSÍTÉS, FIATALÍTÁS

Négy kérdés az SZKP XXVII. kongresszusa előtt

Az egész világ jövőjét alakítja

Nevezetes kongresszusok

Együtt a korszerű tudás és a forradalmi tapasztalat

Hangsúly a műszaki haladáson

Jólét és demokrácia

A béke tizenöt éves terve

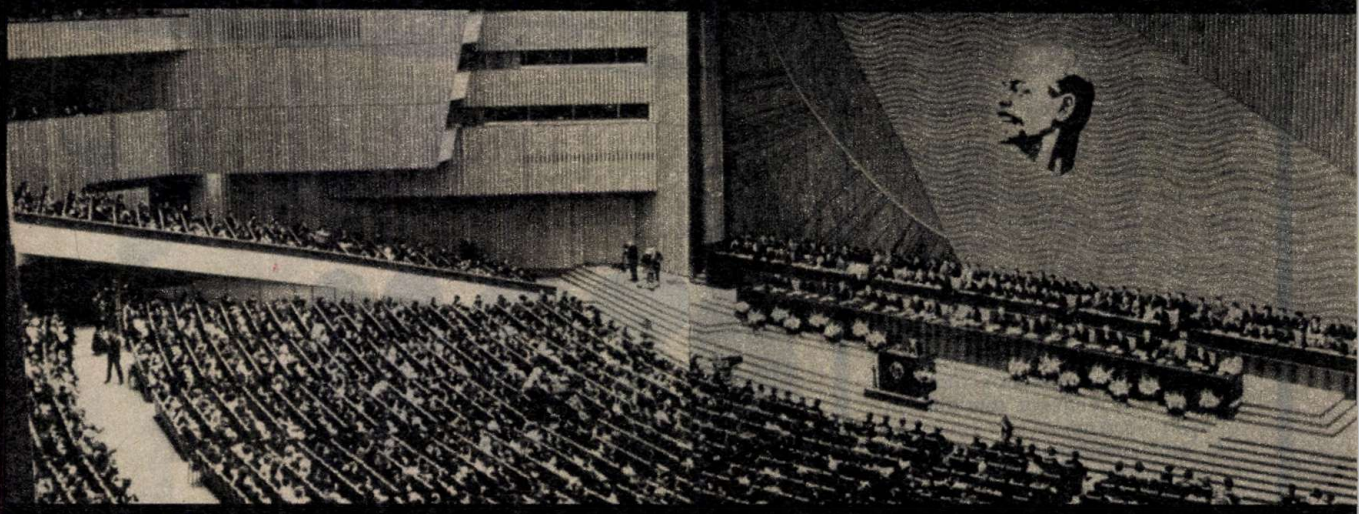

A Kongresszusi Palota ülésterme

1. Miért fontos a mi számunkra is a Szovjetunió Kommunista Pártjának a hónap végén kezdődő kongresszusa?

A Szovjetunió a világ legnagyobb országa, a teljes atomarzenállal rendelkező két nagyhatalom egyike; a Szovjetunió vezető pártja, az SZKP. Így ennek a pártnak a politikája, amelyet ötéves időszakra határoz meg a legfőbb döntéshozó testület, a 19 millió párttagot képviselő több ezer küldöttből álló pártkongresszus, az egész világ jövőjét alakítja.

A másik ok számunkra különösen fontos: a szovjet kommunisták fogtak hozzá csaknem hét évtizede a kizsákmányolástól mentes új társadalom megteremtéséhez, a szocialista építőmunkához, három évtizeddel később a mi népünk is ezt az utat választotta. Tehát közös ügyünk számára különösen fontos a szovjet kommunisták mérlegkészítése és az, hogy milyen terveket dolgoznak ki a jövőre.

2. A mostani kongresszus a huszonhetedik a sorban, de már előre megkülönböztetett várakozás fűződik hozzá. Miért?

Természetesen minden kongresszusnak nagy a jelentősége, de a múltban is voltak olyan tanácskozások, amelyek megnyitották vagy lezárták a párt történetének valamelyik szakaszát, és a jelenlegi is ilyennek ígérkezik.

Ha a múltra gondolunk, szintén kiemelhetünk néhányat. Így az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt Brüsszelben, majd Londonban ülésezett II. kongresszusán, 1903 nyarán jött létre Lenin körül az ő elveit valló bolsevik élcsapat, amely a továbbiakban irányította és 1917-ben győzelemre vitte a munkásosztály, a nép forradalmi harcát, megteremtette a szovjetek hatalmát. A polgárháborús időszak után a X. pártkongresszus fogadta el az úgynevezett új gazdasági politikát 1921-ben, amely a szűkösség egyenlőségét jelentő hadikommunizmus helyébe a piac, az érdekeltség elveit állította. 1924-ben a XIV. pártkongresszus foglalt állást a szocialista iparosítás, 1927-ben a XV. a mezőgazdaság kollektivizálása mellett. E nagy feladatok végrehajtása közben tört rá a fiatal szovjet államra a hitleri horda: a nagy honvédő háború idején félbeszakadt az építőmunka, amelynek eredményeire árnyékot vetett a nehéz körülmények között a párt vezetője, Sztálin körül kialakult személyi kultusz is. Az SZKP 1956 februárjában megtartott XX. kongresszusán feltárta az e kultusz jegyében elkövetett törvénytelenségeket, visszaállította a pártban a lenini normákat. Ez a tanácskozás a nemzetközi erőviszonyok elemzése alapján arra a következtetésre jutott, hogy megvan a reális lehetőség a világháború el-

M. Sz. Gorbacsov, az SZKP KB főtitkára

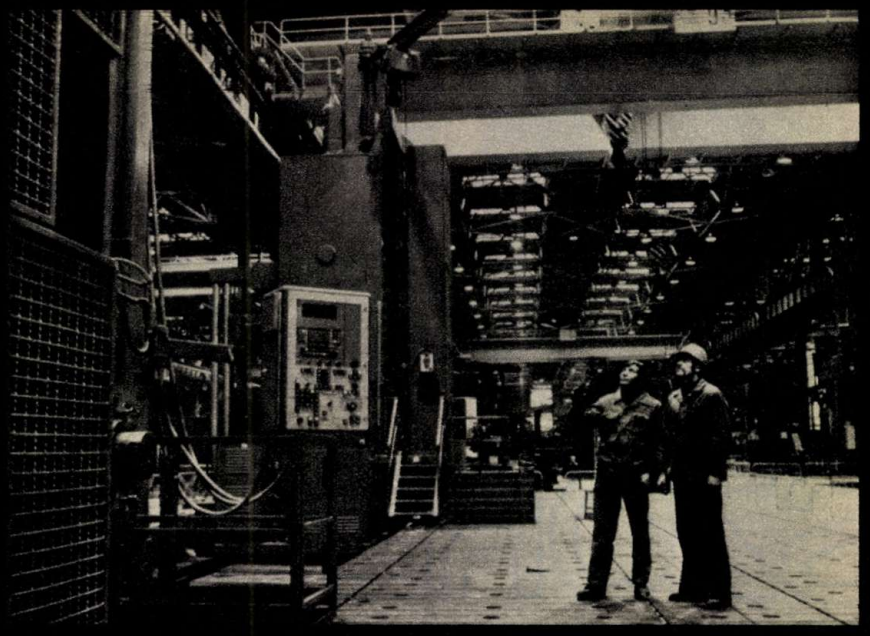

Az „ATOMMAS", ahol valamennyi szocialista ország számára készítenek atomerőművi berendezéseket

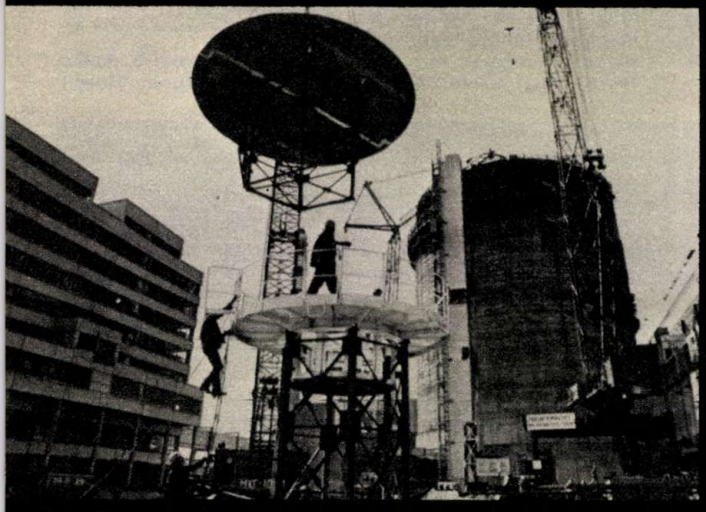

A Szovjetunióban 1986-ban 186 milliárd rubelt fordítanak gyárak, intézetek, iskolák, kórházak építésére

Ők is boldog, békés életet szeretnének!

Fotó: APN

hárítására, belső téren pedig a gazdasági építőmunka feladatait kijelölve, a műszaki haladásra helyezte a hangsúlyt.

3. Miről lesz szó most?

Az ember életében időnként vannak pillanatok, amikor hosszabb szakaszt kell átgondolni és megtervezni, egy párt életében is így van ez. A nemzedékek egymásnak adják a stafétabotot. Az elmúlt év tavaszáig mindig olyan politikus állt a párt élén, aki részt vett a forradalomban, illetve felnőtt emberként élte át a második világháborút. A nemsokára 55 éves Mihail Gorbacsov személyében először választott tavaly a Központi Bizottság olyan főtitkárt, aki már a béke éveiben formálódott vezetővé.

Természetesen a párt irányító testületeiben továbbra is ott vannak a nagy tapasztalatú idős kommunisták, de az elmúlt hetekben, hónapokban szinte mindennap megismerkedtünk fiatal, új arcokkal. Ez azzal is magyarázható, hogy képzettebb, az építőmunka bonyolult feladatainak megoldására jobban felkészült, a tudományos-technikai forradalom vívmányaival ismerősebb vezetőkre van szükség. Az elmúlt évtizedek hősi harcai és merész tervei nem voltak hiábavalóak, hatalmas, modern állam született, amely képes a szocializmus vívmányainak megvédésére és továbbfejlesztésre — ehhez azonban a jövőben az eddiginél több hangsúlyt helyeznek a józanságra, a tárgyilagosságra, a realizmusra. Ezt tükrözi az is, hogy ezen a kongresszuson megvitatják a párt programjának új szerkesztésű tervezetét, amely a korábbi, 1961-ben jóváhagyott programot igazítja a mai valósághoz, levonva az elmúlt negyedszázad tanulságait. A központba a gazdasági feladatok kerülnek, így a tudományos-műszaki haladás meggyorsítása, az irányítási rendszer és a gazdálkodás továbbfejlesztése, a szovjet emberek jólétének növelése — és mindezzel összefüggésben a szovjet demokrácia fejlesztése.

4. Mit várhat a világpolitika ettől a tanácskozástól?

Régen szokás volt a nagy horderejű kezdeményezéseket a kongresszusra „tartalékolni". Most a szovjet vezetés, tekintettel a nemzetközi helyzet veszélyeire, a fegyverkezési verseny fenyegetéseire, már január közepén, Mihail Gorbacsov nyilatkozatában, nyilvánosságra hozta nagy fontosságú tizenöt éves tervét az atomfegyvermentes világ megteremtésére. Ez önmagában is mutatja: az SZKP nemzetközi politikájának középpontjában továbbra is a béke védelmezése áll.

Baracs Dénes

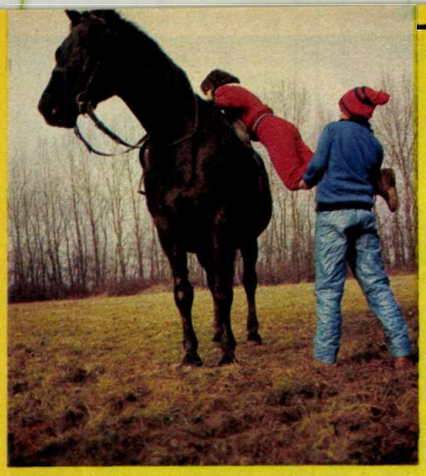

SZŐRÉN ÜLVE

„. . .– Lementem a pincébe egy kis gyújtósért. – Elakadt a hangja.

Kamocsa Jenő bátorítóan bólogatott a bögre mögül.

Anyja a konyha követ nézte. Aztán fölemelte a fejét.

– És szembe jött velem egy ló."

Mándy Iván Csutak és a szürke ló című könyvéből idézem e meghökkentően aranyos részletet, de még hátra van Csutak találkozása a lóval.

„. . . Egy délután pedig megjelent a szürke ló. Iszonyúan sovány volt. Páncélkemény lábai mintha minden pillanatban összetörnének. Tekintete üres, merev. Lóg a sörénye, gubancos . . ."

És Csutak vezetésével a gyerekbanda: Kati, Kamocsa, Dunai, Pazár összefogtak, hogy a vágóhídtól megmentsék a lovacskát.

E szívszorítóan kedves és mulatságos történet jár a fejemben a farádi réten, amint elnézem a körülrajongott hátaslovakat: Marcit, a leggyorsabbat; Csinost, a legtüzesebbet; Cilit és Sárit. A lovas szakkör szakmai vezetője, a helyi téesz lovásza, Karsai Sándor iskolás kora óta ért a lovakhoz.

– A ló hangról és szagról megismeri a gazdáját, megkülönbözteti az embereket. De a lovasnak is ki kell ismernie lovát, mert csak így alakulhat ki jó kapcsolat és egyetértés közöttük – magyarázza. – A ló jó szándékú. Rossz tulajdonságait a helytelen bánásmód váltja ki. Viszonylag félénk, még a nyúltól is megijed. De tőle félni nem szabad. Megérzi, és agresszív lesz. Olyankor azt csinál az emberrel, amit akar.

A Csornai 3-as számú Általános Iskolában egy éve lovasszakkör működik. Vezetője Kerese Pál tanár. Az ötödikesek-hatodikosok, a kezdők ismerkednek a szerszámokkal, kengyelbeállítással, lóra ülnek, de Sanyi bácsi fogja a zablához erősített hosszú heveder végét. Nyereg, gyeplő és kengyel nélkül, szőrén ülik meg a lovat. S aztán a fölszerszámozott lovon folytatódhat a lovaglás, ügetés, vágtázás . . .

Németh Réka a legjobb lovas, Fülöp Zoli lovásznak készül, Kocsis Szilvi le se szállna a lovakról, Takács Jóska, mióta a Sári ledobta, kicsit fél; Simon Lacinak ez eszébe se jut. Ám abban mindnyájan megegyeznek, hogy imádják a lovakat, a lovaglást. S minden szabad idejüket az istállóban töltik. Mert kedvenceiket nemcsak megülik, de gondozzák is.

Tarpai S. Anikó
Fotó: Wagner Margit

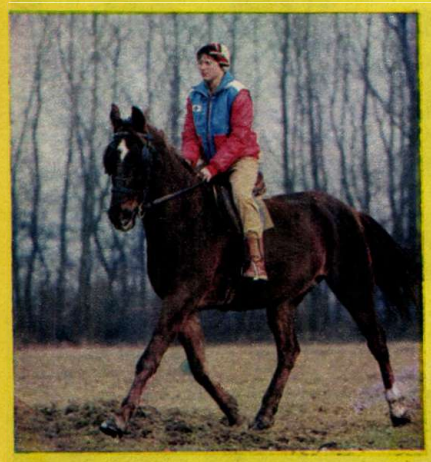

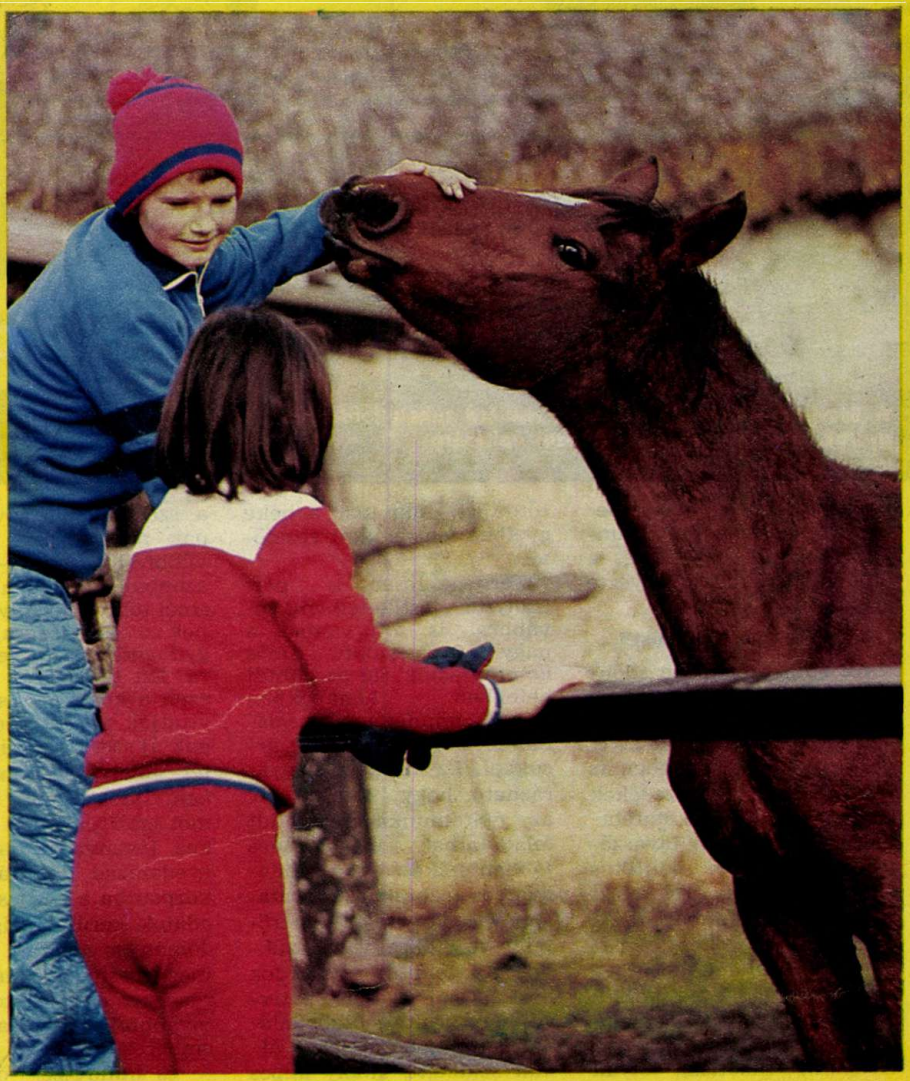

Réka már nem számít kezdőnek. Bátran üli meg a tüzes Cilit is. Jóska csak simogatja, neki ez még biztonságosabb. Cili ilyenkor kezesbárány. Szilvi viszont már pattanna is rá

A TIZENKÉT ÉVES VILÁGBAJNOK

Az alig tizenkét éves, újvidéki Szeles Mónikának már olyan serleggyűjteménye van, hogy a felnőtt teniszezők is megirigyelhetnék. Két világbajnoki cím, Európa-bajnokság és még ki tudja hány országos bajnoki és nemzetközi trófea.

1983-ban Caracasban a nem hivatalos vb-n első lett a 10 évesek mezőnyében, és tudását a párosok mezőnyében is bizonyította. Egy évvel később Orlandóban már a 12 éves korosztály világbajnoka. Elsőségét tavaly megvédte Lake Buena Vistaban, és a nyugatnémet Lohmannal az oldalán párosban is győzött. Decemberben a floridai Orange Bowlon is elvitte a pálmát, azaz a Narancsostálat. Mi sem természetesebb, hogy Jugoszlávia legjobb sportolónőjének hirdették ki a felnőttek között.

Lehet, hogy néhány évvel ezelőtt az újvidéki betontömbök egyikében még idegesítette is a lakókat az, hogy Mónika órákon keresztül ütögeti a falról visszapattanó teniszlabdát; lehet, hogy sokan csodálkoztak azon is, hogy Károly papa és piciny leánya a parkolóhelyeken, az autók között gyakorolt. Ám, ha ez nem lett volna, akkor most Újvidéknek sem lenne tenisz-világbajnoka.

Caracastól Lake Buena Vista-ig csupán két év telt el, de a pöttöm, szerény és hallgatag Mónikából igazi világsztár lett. Közben kissé megnyúlt, most már 153 cm magas, öttel több, mint tavaly. „Túlnőtte a teniszütőt", és ma már rutinosan válaszolgat, pózol a fotósoknak, akár Shirley Temple hajdanában. Kedvenc Disney-babáját azonban még mindig a hóna alatt szorongatja.

A gyerekszobában serlegek és babák. Az íróasztalon könyvek, füzetek.

— Elsőtől ötödikig színötös voltam. Most a hatodikban kissé nehezebb, de megpróbálom. Nincs protekcióm. Ezt nem is szeretném. Ne ajándékozzanak nekem semmit az iskolában, de a sportban sem — mondja nagyon komolyan.

Legnagyobb erénye a győzni akarás, kizárólag a győzelmet tartja elfogadható eredménynek. Meg is magyarázza, miért:

— Könnyű azt megjegyezni, hogy Martina Navratilova győzött Wimbledonban, de ki volt az ellenfele a döntőben? A sportban csakis a győzteseket jegyzik.

Ezzel szemben Mónika tudja, kit, hol és mikor győzött le, pontosan tudja a neveket.

Még mindig két kézzel szorongatja az ütőt. Foghatná csak bal kezében is, de amúgy nagyobbakat üt, megfoghatatlan labdákkal dühíti nálánál olykor idősebb ellenfeleit.

A teniszvilág valamennyi csillagát látta már játszani. Van is véleménye:

— Senki sem tetszik különösebben a férfiak közül. Beckernek, Lendlnek, McEnroe-nak és Connorsnak nincs egyéni stílusa. A nők közül Navratilovát és Temesvári Andreát szeretem nézni.

Az idén már a 14 éves lányok mezőnyében rajtol. Egy újabb világbajnoki cím már egyáltalán nem lenne csoda sem Mónika, sem szurkolói számára . . .

B. F.

ÓBU
M

A szakkörösökön kívül azok is szívesen járnak a házba, akik csak olvasgatni szeretnének a könyvtár nyugodt csendjében, vagy például egy hokimecces izgalmaira vágynak

Fotó: Szalay Béla

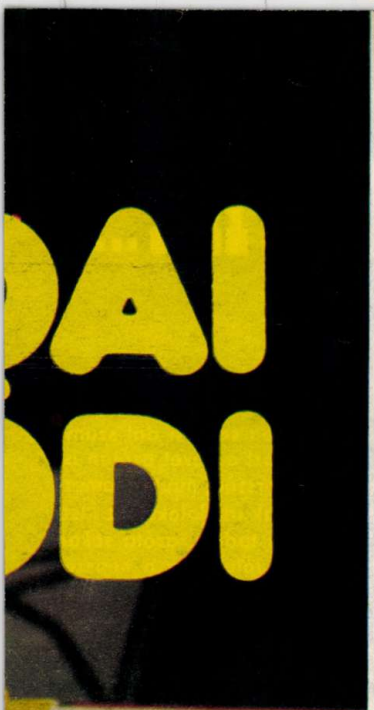

Előkészítő munkálatok a tűzzománchoz

A ház, pontosabban a Várkonyi György Ifjúsági és Úttörőház nem annyira új, hiszen idén már tízéves. De egy épület „életében" ez legföljebb a csecsemőkor végét jelenti. Ami azt illeti, a csecsemő szép nagyra nőtt. A tágas előtérből induló széles folyosóról nyolc foglalkoztató nyílik, és természetesen vannak irodák, öltözők is, nem szólva a Szabó Ervin Könyvtár harmincezer kötetes fiókjáról. Az épület magja pedig a folyosó által körülölelt színházterem.

— Most alakítottuk át mozgathatóvá a nézőtéri széksorokat — magyarázza nem titkolt büszkeséggel Merklik Lajos, a fiatal igazgatóhelyettes — meg lehet emelni, és akkor az egészet hátra lehet gurítani úgy, hogy csak a terem hátsó harmadát foglalja el, ha például egy bálhoz nagy, szabad térségre van szükségünk.

Bólogatok, és közben próbálom megérteni, hogyan lehetséges ez, de be kell látnom, a furfangos megoldás technikája meghaladja képzelőerőmet.

Előbb csak a folyosó szintjéről kukucskálunk be az eggyel lentebb fekvő színházterembe — ezt a mozgatható oldalfalak teszik lehetővé — azután le is megyünk, mert a színpadon három kislány ücsörög rengeteg kottaállvány társaságában. Rövidesen többen is jönnek, két fiú is, de ők nem hegedűvel, hanem csellóval.

— Ők a „kiscsoportosok" a vonószenekari szakkörben. Vagy negyven gyerek jár ide, igen népszerűek a kerületben, rendezvényeken szerepelnek. Szombaton is felléptek a Zichy-kastélyban. De meghívták már őket Finnországba is.

Időközben megérkezett a szakkör energikus vezetője, Kutasi Margit tanárnő, aki, miután celebrálta a „behangolás" nevű, láthatóan fontos, de nem túl izgalmas

szertartást, kiadta a vezényszót:

— Indulunk a Kontrasztokkal! Nagy vonókat húzni!

Mi is indulunk, tovább, egészen a barkács szakkör szobájáig. Ahol másfél tucat apró ember — legalábbis nekem úgy tetszik először — azon mesterkedik, hogy minél rafináltabb módon tegyen kárt magában. Az egyik egy hatalmas fúróval igyekszik eltalálni az ujját egy vékony fadarabon keresztül, a másik egy lombfűrésszel vív ádáz küzdelmet, a harmadikról nem tudom eldönteni, ép-

Készítik a barkácsolók a madáretetőt, a fakanalat, a lábosalátétet

ÓBUDAI MÓDI

pen szét vagy össze akarja-e kalapálni a markában vergődő ládikát. De mindenik igen elmélyülten tevékenykedik, és jól érzi magát. A hangzavarban megtudakolom az egyszerre húszfelé figyelő Ludas Zsuzsa tanárnőtől, nem lesz-e ebből a felfordulásból baleset.

— Szerencsére soha — nyugtat meg —, utoljára tizenhat éve ejtette valaki a lábára a satut, de egyik sem törött el.

A tűzzománcosoknál hasonlóan nagy elmélyülést, de nagyobb csöndet találunk. A szakkör eredetileg képzőművészetinek indult, de azután a zománc kiszorított minden mást: festést, rajzolást. Hosszú előkészítés után lehet csak felvinni a fémlapra a mintát, amely még a kemencében is csak az izzás különböző árnyalataiban mutatja meg magát, a színek végső pompája csak akkor bomlik ki, amikor az alkotás már megváltoztathatatlan, lehűlt. Tízévesen persze még nem fő erénye az embernek a türelem, a szakkör tagjai legszívesebben azon melegében kapkodnák ki friss műveiket a forró kemencéből.

Mindebbe csak félmondatokban sikerült beavatnia minket az angyali türelmű szakkörvezetőnek, Lévai Piroskának, akinek egyik szeme és egész lelke még e félmondatok alatt is csemetéit vigyázta:

— ...vagy állandóan bűvölöm őket, vagy vége!

— sTb —

KEDVES ISMERŐS

„Madárka, madárka..."

Úgy szólal meg ajkán a moldvai dal, ahogyan száz évvel ezelőtt is szólhatott: érdesen, erősen, ősi-tisztán. Nem változtat rajta, hangjával őrzi a népdal természetességét, őserejét, azt a paraszti világot, amelyből már csak néhány lóca, tulipántos láda, csorba korsó, repedezett szilke, s néhány falumúzeumba szelídített, aprószemű, fehér falú ház maradt meg.

– Jó hangod van – mondom Sebestyén Mártának –, érvényesülhettél volna a tánczenében, a rockban, talán még a musical világában is, miért éppen a népdalt választottad?

– Édesanyámtól tanultam az első dalokat, közösen énekelgettünk esténként, s ez számomra meghatározó élmény volt. Ő egyébként zenetanár, valaha a híres békéstarhosi iskolába járt, ahol először alkalmazták gyakorlatban is a Kodály-módszert. Már apró lánykaként tucatnál több népdalt tudtam, amelyek nagyon a szívemhez nőttek. Olyannyira, hogy sorra nyertem a budapesti Fazekas Mihály Általános Iskola évről évre megrendezett népdalversenyeit. Az 1967-es vetélkedőn is első helyezett lettem, s jutalomként egy olyan, UNESCO által kiadott lemezt kaptam, amely csupa eredeti népzenei felvételt tartalmazott. Mit mondjak, ronggyá hallgattam, mindent megtanultam róla.

– Hol léptél fel először ezekkel a dalokkal?

– Klubokban, táncházakban. Emlékszem: a „Madárka, madárkát" énekeltem, amikor felfedezett Sebő Ferenc. Egészen 1981-ig maradtam az együttesében.

– Nagyon előreszaladtunk...

– No, persze. Az éneklés közben azért kacérkodtam más dolgokkal is, a balettal, a grafikával. Később jelentkeztem az ELTE néprajz szakára, majd a képzőművészeti főiskolára, ahová föl is vettek volna, de...

– De?

– Tudták, hogy sok fellépésem van, tudták, hogy mennyit járok az együttessel külföldre, azt mondták, döntsek, mert a főiskolán nagyon komoly munka folyik. Belátam, egy nyereggel nem lehet két lovat megülni, maradt hát a „nagy szerelem", az éneklés. Szívesen járnék a Zeneakadémia népzenei szakára, ha volna ilyen. Sajnos, 1955-ben megszüntették.

– Hány népdalt ismersz?

– Azt hiszem, ezernél többet, bár sohasem számoltam meg.

– Zeneakadémiai lehetőség híján tehát maradt a lemezhallgatás, a hosszú gyűjtőutak a Dunántúlon, az Alföldön és Erdélyben, ahol még igen sok ősi dal szunnyad. Ugye, „Réka"? Ezt a nevet azután ismerte meg igazán az ország, miután lemezre énekelted a Rékának írt dalokat az „István a király"-ból. Úgy tudom, azóta sokan csak Rékának hívnak. Jólesik ez a népszerűség?

– Persze. Majdnem tíz évet kellett várnom erre az igazi felfedezésre, s most, 1986-ban jutottam el odáig, hogy végre önálló lemezt készíthetek. Végül is nem sokat változtam az eltelt idő alatt, csak érettebb lettem én is, az előadásmódom is. Erre szokták mondani: minden rosszban van azért valami jó.

– Nem sokat változtál, ez tény. Ugyanazon az erőteljes, szépen zengő hangon énekelsz, minden modorosság nélkül, ma sem formálod át a dalokat. Ehhez tartottad magad a Cserepes Károllyal és Szörényi Leventével készült „Karácsonyi énekek" és a „Szerelmeslemez" című albumokon is. Nem zavart a szintetizátor, ez a kifejezetten modern hangszer?

– Kezdetben fura volt, de megszoktam. A lemezeken kicsit átformálódtak a dalok, de én ugyanúgy énekeltem őket, mint az eredetieket, s azt hiszem, Cserepesnek és Szörényinek éppen ez tetszett. Nem volt ez részemről árulás. Tudomásul vettem egy másféle felfogást és hittem benne, hogy az ilyen lemezek is segíthetik a népzene megszerettetését. Ha úgy tetszik, a két lemez valamiféle szolgálat volt részemről ennek érdekében.

– Azt mondtad egyszer: álmodozó típus vagy. Most terveket vagy álmokat forgatsz a fejedben?

– Is-is. Terv még a lemez, terv a lemez utáni turné a Muzsikás együttessel...

– És az álom?

– Hát, egy lakás, no meg az, hogy még több népdal szóljon a rádióban, mert amit nem ismernek az emberek, azt nem is szerethetik. Sokan szentül hiszik, hogy csak az lehet jó és érdekes, no meg értékes, ami Nyugatról érkezik. Pedig a mi népdalaink is forrásai lehetnének a honi könnyűzenének. Kár, hogy olyan erősek nálunk a zenei határvonalak, a műfajok szinte szembenállnak egymással. Azt hiszem, több nyitottságra, megértésre lenne szükség. Hogy magamat példaként említsem, én is budapesti lányként szerettem bele a népzenébe.

SINKOVICS FERENC
FOTÓ: SZALAY BÉLA